

2

0

Verksamhetsrapport

2

3

2023 firade Institutet för framtidsstudier 50 år. Verksamheten har sin grund i 1960-talets insikter om att vi människor på många sätt påverkar inte bara våra egna liv utan även kommande generationer. Som en följd av en utredning ledd av Alva Myrdal startade regeringen 1973 Sekretariatet för framtidsstudier, som 1987 gjordes om till den självständiga forskningsstiftelsen Institutet för framtidsstudier.

All forskning som bedrivs på institutet ska ha ett långsiktigt perspektiv och tydlig relevans för vår framtid.

50-årsjubileet firades med fest och öppna seminarier på Nordiska museet i Stockholm. Bilden är från vd Gustaf Arrhenius välkomsttal (under Gustav Vasas överinseende) på jubileumsfesten den 10 november.

FOTO: HENRIC KARLSSON

1. Vd har ordet 4

2. Forskning för framtiden 8

TEMA: Framtida generationer 10

Allmänhetens inställning till framtida generationer 14

Hur många kan vi vara på jorden? 17

TEMA: Demokratins problem och möjligheter 20

De virala experterna 24

TEMA: Nya teknologiers samhällspåverkan 26

Unika värderingar i techbranschen 29

Kommer AI kunna leva upp till demokratins krav 30

TEMA: Det socialt hållbara samhället 32

Så påverkar ditt namn dina chanser på arbetsmarknaden 40

Kriminella på kartan 42

3. En dynamisk forskningsmiljö 44

4. Publicerat 64

5. Public outreach 74

1.

Vd har ordet

Forskningen vid Institutet för framtidsstudier har under 2023 dominerats av teman som också varit centrala i samhällsdebatten, såväl i Sverige som globalt: AI, klimatet, systemhotande brottslighet, krig och demokratins hållbarhet. Genom genomslaget för ChatGPT 3.5 blev den breda allmänheten bekant med kraften hos de stora språkmodellerna. De ger oss förstås många nya möjligheter men medför också stora risker, vilka uppmärksammades i ett världsomspännande upprop av ledande forskare, inklusive flera som är knutna till IFFS. På klimatfronten var 2023 det varmaste år som någonsin uppmätts med stor väderrelaterad ödeläggelse bland framför allt människor som inte själva bidragit till uppvärmningen – med påföljande skärpt diskussion om moraliska plikter gentemot det globala Syd i allmänhet och framtida generationer i synnerhet. Den inrikespolitiska scenen har dominerats av skjutningar och Natoansökan medan den internationella helt präglats av kriget i Ukraina och Gaza – med stor efterfrågan på IFFS forskning om strukturpåverkande kriminalitet, global säkerhet och hot från totalitära stater mot de demokratiska öppna samhällena.

Institutet för framtidsstudier gick 2023 in i det tredje året med forskningsprogrammet *Mänsklighe- tens vägval – demokrati, teknik, samhälle och framtida generationer* och har förnyat och utvecklat kunskapen i ovanstående och andra avgörande framtidsfrågor. Under året publicerade institutets forskare 127 vetenskapliga artiklar och kapitel i vetenskapliga antologier, en vetenskaplig monografi och 16 working papers, och under året arrangerades 22 öppna vetenskapliga seminarier. Såväl förnyelse som kon-

tinuitet har alltid varit viktigt för verksamhetens utveckling och till tidigare forskning kunde under 2023 ett rekordstort antal nya anslag läggas. Sammanlagt beviljades institutet under året 106 miljoner kronor för nya forskningsprojekt. Bland dessa märks inte minst de två sexåriga bidragen från Vetenskapsrådet för ”4C”, ett forskarkonsortium för studier om kriminella samarbeten i Sverige, och för ”Automatiserad politisk makt”, som ska undersöka etik, precision och kvalitet i den snabbt tilltagande användningen av AI i offentlig sektor. I dag är IFFS en större forskningsmiljö än någonsin, med över 100 forskare, 65 pågående forskningsprojekt och en årlig budget på 70 miljoner.

”
I dag är
institutet en
större forsk-
ningsmiljö
än någon-
sin.

Året 2023 var också unikt genom att IFFS fyllde 50 år, en händelse som under två novemberdagar firades stort på Nordiska muséet med både jubileumsfest och en intellektuellt fördjupande heldag om framtidsvisionernas och framtidsstudiernas föränderlighet över tid. På festen hölls scensamtal om hur 1970- och 80-talens framtidsstudier och utmaningar skiljer sig från dagens, och under den påföljande Framtidsdagen, samarrangerad med Nordiska muséet, deltog flera forskare med föreläsningar om framtidstänkandets villkor.

Institutets kärnverksamhet – forskning och forskningskommunikation – har via strategiska samarbeten med en rad andra institutioner tagit plats på flera nya arenor under 2023. Det femåriga projektet ”Den värsta lögnen är den dokumentära” avslutades med fem seminarier på Kulturhuset i Stockholm. Institutets samarbete med Vetenskapsrådet, samtalsserien *Offentliga samtal – forskare möter praktiker*, arrangerades under fyra halvdagar på Stockholms

stadsmuseum. I samarbete med Frisinnade klubben arrangerade institutet en heldagskonferens om migration och invandring. Under året avslutades också IFFS sexåriga forskningsprogram "Klimatetik och framtida generationer" med en tredagarskonferens i Stockholm. Samhällsvetenskaplig och humanistisk forskning om klimatfrågan fortsätter att vara en viktig del av institutets verksamhet i alla de nya projekt som har vuxit fram i programmets kölvatten.

Givet policyrelevansen i institutets breda forskning har även detta år präglats av ett betydande mediegenomslag. Till exempel har IFFS forskargrupp om gängbrottslighet, skjutningar och systemhotande kriminalitet citerats eller intervjuats i drygt 400 tidningsartiklar, samt bidragit med flera debattartiklar i bland annat Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet. På institutets youtubekanal IFFS Play publicerades 36 nya videor, vilka jag varmt rekommenderar, och kanalen hade cirka 46 500 visningar under året.

Sedan jag började leda Institutet för framtidsstudier 2014 har en tydlig ambition varit att göra IFFS till en global nod för samhällsrelevanta studier av avgörande framtidsfrågor, och som verksamhetens chef och aktiv forskare har jag under året deltagit i ett stort antal internationella och nationella konferenser för att både sprida våra rön och inhämta andras, bland annat hos UNESCO, Industrirådet och Regeringskansliet samt vid universitet i USA, Japan, England, Tyskland och Spanien. Forskningen på IFFS har ett högt internationellt anseende, och det ska vi fortsätta förvalta. En utmaning framöver kommer att vara den ekonomiska utvecklingen i spåren av hög inflation och väpnade konflikter i omvärlden. Det försämrade ekonomiska läget riskerar att ha negativa konsekvenser för forskningen i landet om inte kloka politiska beslut tas – i nuvarande turbu-

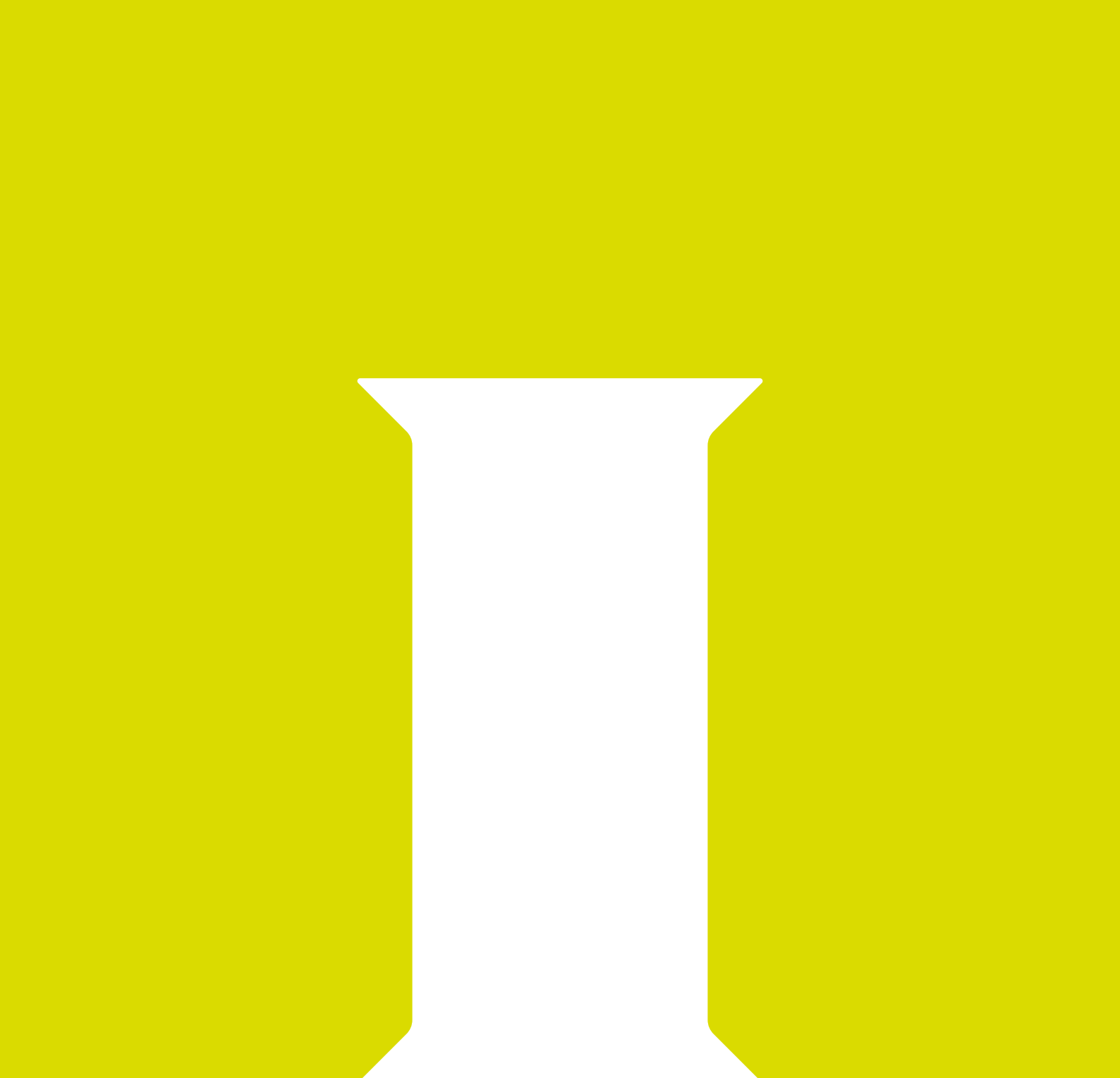

Gustaf Arrhenius på scen under 50-årsfirandet på Nordiska museet i november 2023. FOTO: HENRIC KARLSSON

lenta världsläge och snabba teknologiska utveckling behöver vi en större satsning på angelägen forskning, inte mindre. Som ett fristående forskningsinstitut är IFFS helt beroende av samhällets ekonomiska stöd för att fortsätta forska och bidra till kunskapen om de utmaningar vi står inför. Trots det dystra världsläget är jag övertygad om att mänskligheten via forskning och kunskap kan ta sig till en bättre plats – jag hoppas att du vill följa med oss även framöver på den resan.

Gustaf Arrhenius, vd, professor i praktisk filosofi

Forskning för framtiden

FORSKNINGSPROJEKT EFTER TEMA

Framtida generationer

FORSKNINGSLEDARE: Gustaf Arrhenius och Krister Bykvist

Global klimatförändring är vår tids största utmaning och under detta tema undersöks framtida generationers förutsättningar. Temat fokuserar bland annat på klimatetik, hållbar utveckling, grön tillväxt, hinder för klimatåtgärder och sociala dilemman.

Klimatetik och framtida generationer

Vad bör den nuvarande generationen göra åt klimatförändringarna, givet att våra val inte bara påverkar livsvillkoren för framtida generationer utan också vilka och hur många människor som kommer att existera? Hur mycket naturresurser bör vi spara åt personer som kommer att leva långt efter vår livstid? Frågor som dessa utgör en stor utmaning för våra teorier om etik och rättvisa eftersom teorierna har utformats med en viss uppsättning samtida människor i åtanke. Projektet samlar en stor internationell grupp forskare från olika discipliner, bland annat filosofi, statsvetenskap, ekonomi, sociologi och demografi, som tillsammans undersöker de värden och principer som bör reglera relationerna mellan generationer.

Projektledare: Gustaf Arrhenius

Biträdande projektledare: Krister Bykvist och Göran Duus-Otterström

Övriga projektmedlemmar: Emil Andersson, Ralf Bader, Katharina Berndt Rasmussen, Paul Bowman, John Broome, Karin Bäckstrand, Tim Campbell, Simon Caney, Erik Carlson, Roger Crisp, Partha Dasgupta, Malcolm Fairbrother, Elizabeth Finneron-Burns, Marc Fleurbaey, Hilary Greaves, Johan Gustafsson, Anders Herlitz, Clare Heyward, Robert Huseby, Karim Jebari, Martin Kolk, Julia Mosquera, Edward Page, Emilie Prattico, Wlodek Rabinowicz, Melinda Roberts, Joe Roussos, Katie Steele, Orri Stefansson, Olle Torpman, Stéphane Zuber

Finansiär: Riksbankens Jubileumsfond

Tidsplan: 2018–2023

Beviljat anslag: 40 930 000 kr

Transformativa partnerskap för hållbar utveckling 2030

En analys av synergier, effektivitet och legitimitet av FN:s partnerskap och samverkans-

initiativ i förverkligandet av de globala målen och Agenda 2030

Privat-offentliga partnerskap (PPP) har på senare tid fått betydande uppmärksamhet på den globala nivån. Som en del av Agenda 2030 deklarerade FN:s medlemsländer att hållbar utveckling ska uppnås i partnerskap med flera aktörer, som stater, näringsliv, städer och civilsamhälle. Men kan dessa partnerskap bidra till förverkligandet av de globala målen? Det övergripande syftet med detta projekt är att studera om, hur och när PPP kan bidra till uppfyllandet av Agenda 2030 och fungera som ett medel för att påskynda transformativa förändringar mot hållbarhet.

Projektledare: Karin Bäckstrand

Övriga projektmedlemmar: Ian Higham, Essraa Hussein, Faradj Koliev, Matilda Miljand, Karin Sundström, Maximilian Wanner

Projektet omfattar även forskarteam vid Stockholms universitet, Lunds universitet och VU University of Amsterdam.

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2020–2025

Beviljat anslag: 19 998 258 kr

Mimercentret för långsiktig framtidsforskning

En planerad forskningsmiljö vid IFFS med uppdrag att utföra världsledande, rigorös akademisk grundforskning om frågor som rör civilisationens långsiktiga framtid. Mimercentret för långsiktig framtidsforskning kommer att delta i kartläggandet av möjliga framtider. De närmsta åren kommer det att utforska frågor som rör förvaltandet av den extraplanetära rymden, klimatkrisen, planetens gränser, systemiska sårbarheter, stagnation, social kollaps, varaktig oordning, relationer mellan människor och djur, stor osäkerhet, beslutsfattande och strategisk planering, personlig identitet och emulerade hjärnor.

Projektledare: Karim Jebari

Övriga projektmedlemmar: Gustaf Arrhenius, Andrea Asker, Tim Campbell, Emma Engström, Julia Mosquera, Joe Roussos, Anders Sandberg, H. Orri Stefánsson

Finansiär: Bidrag förmedlat av Effective Giving

Tidsplan: 2023–2025

Beviljat anslag: 11 200 000 kr

Etik för koordination

Det finns ingen klar och övertygande moralisk föreställning om vem som bör göra vad när det gäller klimatförändringar. En viktig anledning till denna moraliska förvirring är att det saknas en övertygande etik för hur man ska handskas med problem som uppstår när många människors handlingar tillsammans orsakar allvarlig skada men varje individuell handling bidrar ytterst lite. Hittills har individuella och kollektiva plikter setts som ömsesidigt uteslutande, men här vill vi formulera en ny koordinationsetik som tar båda dessa i beaktande och anger hur de ska relateras.

Projektledare: Krister Bykvist

Övriga projektmedlemmar: Vuko Andric, Mark Budolfson, Tim Campbell, Såde Hormio, Karsten Jensen, Olle Torpman

Finansiär: Riksbankens Jubileumsfond

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag: 10 902 000 kr

Hållbar folkmängd – möjlig levnadsstandard

Hur stor kan befolkningen på jorden vara och samtidigt vara hållbar i relation till de resurser som finns och en given nivå av välbefinnande? Och hur kan vi åstadkomma en stabil eller minskande befolkningsmängd? Projektet förenar teorier och forskare inom demografi, populationsetik, sociologi, nationalekonomi, teknologi och miljövetenskap.

Projektledare: Gustaf Arrhenius

Övriga projektmedlemmar: Frida Bender, Emma Engström, Malcolm Fairbrother, Karim Jebari, Martin Kolk, Magnus Linton, Joe Roussos

Finansiär: Global Challenges Foundation

Tidsplan: 2021–2023

Beviljat anslag: 6 500 000 kr

Normer och risker**Hjälper sociala normer vid hanteringen av kollektiva hot?**

Projektet undersöker hur dynamiken mellan sociala normer och samarbete är både orsak och

konsekvens av samhällsliga hot. Det använder sig av covid-19-pandemin och klimatförändringarna som typsituationer där samarbete behövs för att hantera ett samhällsligt hot.

Projektledare: Giulia Andrighetto

Övriga projektmedlemmar: Ferdinanda Wijermans

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2022–2025

Beviljat anslag: 5 089 000 kr

Anspråksbaserade fördelningsteorier

Nutidens krissituationer ställer oss inför svåra beslut där knappa resurser måste fördelas på bästa sätt. Det här projektet vill förbättra vår förståelse om hur dessa beslut bör fattas. En anspråksbaserad fördelningsteori utgår ifrån att den som har störst anspråk på resursen bör tilldelas den. Det finns en hel del forskning om vad som kan tänkas grunda ett anspråk, men inte särskilt mycket forskning kring hur en agents aktioner bör fastställas och hur de bör möta olika anspråk, vilket det här projektet kommer att utforska. Projektet frågar även om anspråk kan tillskrivas framtida generationer.

Projektledare: Anders Herlitz

Övriga projektmedlemmar: Matthew Adler

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag: 4 092 000 kr

Institutets forskningsprogram *Mänsklighetens vägval – demokrati, teknik, samhälle och framtida generationer*, finns i en kortversion anpassad för läsning på mobil och dator, samt i en tryckt version som kan beställas via info@iffs.se eller läsas som pdf. Hitta både kortversionen och hellängdsversionen på iffs.se/forskning

Klimatkänslor och affektiva dilemman

Klimatförändringar har seglat upp som en av vår tids mest känslomässiga fråga. Det här projektet bedriver ny tvärvetenskaplig teoretisk forskning för att undersöka de normativa standarder som verkar gälla för klimatkänslor. Empiriska analyser kommer att genomföras för att studera hur allmänheten engagerar sig i klimatfrågorna. Konkreta riktlinjer kommer att utvecklas för hur man kan resonera kring och lösa affektiva dilemman – riktlinjer som kan gynna allmänheten och yrkesgrupper som är involverade i klimatkommunikation med stor potential att påverka människors klimatkänslor.

Projektledare: Kirsti Jylhä

Övriga projektmedlemmar: Julia Mosquera

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag: 2 988 601 kr

Samhällskontrakt och framtida generationer

Samhällen förändras ständigt. Principer om hur vi skall organisera samhället på ett rättvist sätt måste kunna appliceras upprepade gånger för att kunna adressera nya orättvisor. Denna aspekt hos rättvisepinciperna har undersökts väldigt lite. Ett mål här är att utforska hur kontraktsteorier för rättvisa kan hantera förändringar i samhället, av teknologier och tillägg av framtida generationer. Ett andra mål är att utforska denna typ av dynamiskt beslutsfattande inte bara i kontraktsteori utan också i populationsetik, etiken som behandlar fall där olika människor existerar i olika utfall.

Projektledare: Johan Gustafsson

Finansiär: Riksbankens Jubileumsfond

Tidsplan: 2021–2023

Beviljat anslag: 2 520 000 kr

Longtermism

Longtermism handlar om vikten av att ta hänsyn till konsekvenser långt in i framtiden. Projektet undersöker möjligheten att vid beslut ta hänsyn till vilka konsekvenserna blir på mycket lång sikt – långt efter beslutsfattarens livstid. Argumentet för långsiktighet väcker och återupplivar en mängd underutforskade frågor inom moralfilosofi och beslutsteori. Det handlar om frågor som kopplar filosofin till andra akademiska discipliner, och skapar viktiga kopplingar både mellan forskning som pågår inom samhälls- och humanvetenskaperna, och praktiskt beslutsfattande.

Projektledare: Hilary Greaves

Finansiär: National Philanthropic Trust

Tidsplan: 2022–2023

Beviljat anslag: 2 110 000 kr

MetaKlubb

IFFS, Bombina Bombast och koreografen Robin Jonsson utforskar i det här projektet en framtids-prototyp som består av en interaktiv föreställning som gestaltar en nattklubb i virtuell verklighet, VR. Både dansare och publik befinner sig i den virtuella klubben tillsammans och experimenterar med interaktion och reaktion. Med VR-plattformen kommer en värld skapas som underlättar social kontakt på avstånd. Samtidigt vill projektet utforska problem som gärna uppstår genom möten i VR och utveckla vägar förbi dessa. Målen med projektet är att ta reda på vad genuin intimitet i VR kan vara och att undersöka hur människan skulle hantera en verklighet där fysiska möten inte är möjliga.

Projektledare: Staffan Julén

Övriga projektmedlemmar: Teatergruppen Bombina Bombast, Emma Engström, Robin Jonsson

Finansiär: Vinnova

Tidsplan: 2022–2023

Beviljat anslag: 992 996 kr

Klimatkrisen och politiskt passiva medborgare i Sverige och USA

Många oroas över klimatförändringarna, och över den otillräckliga klimatpolitiken. Ändå använder de flesta vuxna inte sina demokratiska möjligheter för att höja sin röst i frågan. Med inspiration från statsvetenskaplig och socialpsykologisk forskning utvecklas här en innovativ modell, klimatpassivitetensmodellen (C PM), för att undersöka orsakerna till varför klimatoro inte omsätts i politiskt handlade. Projektets internationella och tvärvetenskapliga forskargrupp kommer att studera invånare i Sverige och USA. För att politiker ska fatta de beslut som krävs, är ökat medborgerligt klimatengagemang nödvändigt.

Medelsförvaltare: Uppsala universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Kirsti Jylhä

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag till IFFS: 730 000 kr

Slutförvaring av kärnavfall

På uppdrag av Strålsäkerhetsmyndigheten utreder IFFS förutsättningar för slutförvar av använt kärnbränsle. Den centrala frågan i projektet är följande: Hur bör vi utforma institutioner som kan stödja långsiktig finansiering för bevarandet och överförandet av relevant kunskap över generationer, relaterade till använt kärnbränsle i Sverige? Uppdraget består i att analysera kostnader och föreslå ett finansieringssystem men även att utreda de etiska och normativa frågor relaterade till risk, hållbarhet och vårt ansvar för framtida generationer som ett slutförvar ställer oss inför.

Projektledare: Karim Jebari

Övriga projektmedlemmar: Tove Salomonsson samt en expertgrupp bestående av Gustaf Arrhenius, Krister Bykvist, Emma Engström, Maja Fjaestad, Olle Hammar, Joe Roussos

Finansiär: Uppdrag från Strålskyddsmyndigheten

Tidsplan: 2023–2024

Projektbudget: 540 000 kr

Enkätundersökning om framtida generationer

Existerande politiska institutioner agerar inte i framtida generationers intressen och rättigheter. Politiska teoretiker och moralfilosofer föreslår därför etableringen av nya institutioner för framtida generationer (IFGs). Det kan betyda en ombudsperson, reserverade platser i parlament och kongress, en ny myndighet med ansvar för långsiktig planering, och rättsliga mekanismer som representerar framtida generationer. Syftet med dessa IFGs vore att skydda framtida generationer från generationsöverskridande orättvisa, huvudsakligen ur klimatperspektiv. Det här är den första studien av hur människor i fem olika länder ställer sig till inrättandet av sådana institutioner.

Projektledare: Malcolm Fairbrother

Övriga projektmedlemmar: Julia Adler, Riccardo Ladini

Finansiär: Global Challenges Foundation

Tidsplan: 2023

Beviljat anslag: 400 000

KOMMANDE 2024

Populära lösningar på klimatkrisen? En global kartläggning av stöd för klimatpolicy och dess orsaker

Kraftfulla politiska åtgärder krävs för att begränsa den globala uppvärmningen, men sådana åtgärder saknar ofta stöd i opinionen. Det här projektet söker en väg framåt genom att försöka förstå hur åtgärder och väljares värderingar kan förenas. Projektet omfattar en stor enkätundersökning av attityder till 30 klimatpolitiska åtgärder i 138 länder. Hur påverkas den klimatpolitiska opinionen i olika regioner och länder av individuella och samhällsliga faktorer som ekonomiskt välstånd, geografisk utsatthet och människors värderingar och uppfattningar om åtgärders konsekvenser?

Projektledare: Pontus Strimling

Övriga projektmedlemmar: Kimmo Eriksson, Malcolm Fairbrother, Steven Karceski

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2024–2028

Beviljat anslag: 9 966 491 kr

Konservativ klimaträttvisa för en hållbar omställning

De som motsätter sig klimatåtgärder tenderar att ha konservativa värderingar. Med hjälp av metoder från filosofin, statsvetenskapen och psykologin vill det här projektet utreda huruvida konservatismens etiska principer verkligen utesluter klimatåtgärder, såsom många företrädare och kritiker vill göra gällande. Vidare kommer projektet fastställa hur, och i vilken mån, konservativa principer kan stödja en effektiv och rättvis omställning till en fossilfri framtid. Projektet har därmed som praktisk ambition att bidra till att undanröja ogrundade ideologiska stötestenar i det fortsatta arbetet för en hållbar klimatomställning.

Projektledare: Olle Torpman

Övriga projektmedlemmar: Eric Brandstedt, Göran Duus-Otterström, Kirsti Jylhä

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2024–2028

Beviljat anslag: 9 936 300 kr

Tillit, framtid, ojämlikhet - allmänhetens inställning till framtida generationer

Bryr du dig om framtida generationer? Vad påverkar om du gör det? Forskningsprogrammet Klimatetik och framtida generationer var ett sexårigt forskningsprogram på Institutet för framtidsstudier som avslutades under 2023. I sin grund utforskade det hur fundamentala moraliska insikter från fältet populationsetik påverkar vilka beslut om klimatförändringarna vi bör fatta i dag med tanke på hur besluten påverkar framtida människor. En del av programmet undersökte allmänhetens inställning till framtida generationer och hur de tänker kring några av de filosofiska problem som populationsetiken ger upphov till. Nedan är ett utdrag från forskningsprogrammets programskrift som redovisar resultaten av denna enkätundersökning. Hela programskriften finns på ifss.se.

Forskningsprogrammet Klimatetik och framtida generationer har i huvudsak varit ett samtal mellan experter, men en mindre del har ägnats åt att fråga allmänheten om vad de tänker om de olika frågor som projektet tar upp. Är människor i allmänhet intresserad av framtida generationer? Är de redo att betala ett pris för att förbättra livet för de som kommer efter oss? Vad tycker de om idén om en större respektive mindre global befolkning? Och hur skulle de reagera på olika förslag till nya demokratiska institutioner som kan representera, redan nu, rättigheter och intressen för människor som ännu inte är födda? Svaren på dessa frågor är viktiga för att besluta om och hur normativa principer inom befolkningsetiken bör implementeras. De kan även ge oss vägledning i hur dessa principer överensstämmer med våra intuitiva bedömningar, vilka är viktiga för att rättfärdiga principerna.

I en studie utförd av projektmedlemmarna Malcolm Fairbrother, Gustaf Arrhenius, Krister Bykvist och Tim Campbell (2021) undersöktes allmänhetens attityder mot politik som gynnar framtida generationer. Studien utforskade vilka som är mer

eller mindre benägna att stödja sådan politik och att betala ett pris för dess genomförande. Forskarna genomförde undersökningar i Sverige, Spanien, Sydkorea och Kina och ställde frågor om hur de kände inför politiska förslag som antingen begränsade klimatförändringarna eller minskade statsskulden. De fann att människor generellt vill göra gott för framtida generationer och är beredda att betala för det. Attityderna mot politik som påverkar framtida generationer speglar också starkt vilket förtroende människor har för samhällets institutioner och politiker. För att människor ska stödja framåtblickande politik måste de tro att den kommer att fungera, och detta beror på hur mycket förtroende de har för institutioner och deras ledares ärlighet och kompetens. Personer som saknar detta förtroende är naturligtvis inte villiga att göra uppoffringar eftersom de inte litar på att deras uppoffringar kommer att omsättas i en politik som faktiskt kommer att gynna framtida generationer.

En intressant iakttagelse från studien är att allmänhetens synsätt skiljer sig markant från ekonomers och filosofers: människor

En intressant iakttagelse från studien är att allmänhetens synsätt skiljer sig markant från ekonomers och filosofers.

som förväntar sig högre levnadsstandard i framtiden är mer villiga att betala för framtida generationers välfärd än de som förväntar sig en lägre standard. Detta kan verka förvånande. Varför skulle någon vilja göra uppoffringar för människor som kommer att ha det bättre än de själva? Ekonomer och filosofer anser oftast att vi har svagare skäl att offra oss för framtida generationer som kommer att leva bättre, och att framtida kostnader och fördelar därför bör diskonteras. Men allmänheten ser det inte så. Också detta verkar handla om förtroende – de som är optimistiska inför framtiden och tror att deras uppoffringar kommer att löna sig är villiga att betala, medan de som är pessimistiska och förutspår korrupktion, inkompetens och elände är ovilliga att göra uppoffringar. Ingen vill ju känna sig lurad.

En andra artikel, av samma fyra författare, med titeln “Laymen and the Mere Addition Paradox” konfronterade lekmän med några svåra kärnfrågor från det filosofiska området befolkningsetik. Hur bedömer lekmän, jämfört med professionella filosofer, befolkningar som varierar både i antal, och identiteter hos de personer som kommer att leva? Vilket värde ser man i mänskliga liv som knappt är värda att leva, om alternativet för människor som lever sådana liv är inget liv alls? Hur bedöms en framtid med färre liv med hög livskvalitet, jämfört med en annan framtid med fler liv men med lägre livskvalitet?

Författarna presenterade enkättagarna för tre hypotetiska framtidsscenarioer. I det första scenariot (A) upplever en liten grupp

människor liv av hög kvalitet. I det andra (B) lever en mycket större grupp liv av lägre kvalitet, men deras liv är fortfarande på en acceptabel nivå. Det tredje scenariot (A+) är en blandning där en liten minoritet har liv av hög kvalitet medan en stor majoritet lever liv med mycket låg kvalitet. Denna triad av framtider är kontroversiell inom filosofin, eftersom det är utmanande att avvisa idén att en framtid med många människor av lägre kvalitet kan vara att föredra. Trots detta känns ett sådant scenario inte intuitivt rätt. Det leder till att filosofer ofta intar till synes motsägelsefulla positioner. En tanke är att tillägget av fler människor till scenario A inte skulle göra det sämre (vilket gör A+ åtminstone lika bra som A); att scenario B är att föredra framför A+ (eftersom majoriteten har det bättre i B); men paradoxalt nog, när man jämför dem direkt, verkar A vara bättre än B.

Resultatet av den andra enkäten indikerade att deltagarna tydligt föredrog scenario A framför både B och A+. Detta antyder att allmänheten sätter högre värde på kvalitet framför kvantitet när det gäller liv, och att de är avogt inställda till ojämlikhet. Majoriteten föredrog A framför A+, vilket innebär att inkonsekventa preferenser var sällsynta. Dessa fynd ger stöd åt de filosofer som argumenterar att A+ faktiskt inte nödvändigtvis är lika bra som A. Det tyder även på att införandet av fler människor till scenario A kan försämr situationen om dessa tillkommande individers livskvalitet är lägre än de ursprungliga personernas i scenario A, vilket skapar en ojämlikhet ●

Klimatetik och framtida generationer var ett forskningsprogram som pågick på Institutet för framtidsstudier under sex år 2018-2023 och finansierades av Riksbankens jubileumsfond med 40 miljoner kronor.

Den övergripande frågan var vad den nuvarande generationen borde göra åt klimatförändringarna givet att våra val inte bara påverkar livsvillkoren för framtida generationer utan också vilka och hur många människor som kommer att existera.

Programmet tog sig an djupgående och grundläggande frågor inom populationsetik. De moraliska insikter detta forskningsfält har gett upphov till påverkar hur vi agerar i klimatfrågan i dag.

Gustaf Arrhenius, projektledare för programmet Klimatetik och framtida generationer:

Du har konstaterat att det här programmet har gjort institutet till en världsledande vetenskapsmiljö på fältet klimatetik och framtida generationer. Hur har det drivit kunskapen framåt?

– Det har ju varit ett mycket stort program så kunskapen har drivits fram på väldigt många områden, men låt mig ge några exempel. Vi har genomfört nydanande empiriska undersökningar av människors uppfattningar inom klimatetiken och funnit att människor faktiskt bryr sig om framtida generationer men inte litar på att de styrande kommer att fullfölja de framtidsorienterade politiska besluten. Politikerna behöver alltså jobba på väljarnas förtroende att de långsiktiga besluten genomförs.

Vidare har programmet utforskat argumenten för att bokföra utsläpp i konsumtionsledet. Ett viktigt resultat här är att trots att konsumtionsbaserade utsläppsmått är mer distributivt rättvisa, då de skulle tillskriva rikare aktörer större ansvar, så finns det skäl att oroa sig för hur miljöeffektiva de skulle vara, bland annat eftersom de skulle sätta fler utsläpp utom räckhåll för direkt reglering av stater.

Andra resultat gäller den övergripande frågan om hur man ska värdera framtida liv i beslut. Frågan behandlades i ljuset av de populationsetiska omöjlighetsteorem som visar att våra genomtänkta grundläggande värderingar inom området är motsägelsefulla och därför inte kan vara handlingsvägledande. Programmet har undersökt nya sätt att komma förbi detta problem.

Det här projektet har involverat 30-talet forskare från olika delar av världen. Hur har det gått att hålla ihop all forskning?

– Det interdisciplinära samarbetet och spridningen av resultaten har fungerat mycket bättre än jag trodde och det beror till stor del på att programmet låg på IFFS som har resurser för att ta hand om så många workshops och gästande forskare som vi har haft i projektet.

Krister Bykvist, delprojektledare i programmet Klimatetik och framtida generationer:

Ni har sökt svar både med hjälp av filosofins verktyg och genom att fråga lekmän om deras intuitiva svar. Hur tycker du att den kombinationen av empiri och teoretiska resonemang har fungerat i projektet?

– Det har fungerat mycket bra, men det beror på att vi har haft möjlighet att prata ihop oss över disciplingränserna. Tvärvetenskap tar tid. Man måste lära sig varandras språk och metodologier för att kunna lyckas med ett tvärvetenskapligt projekt. Att ha IFFS som en bas där vi alla kan träffas och gå på varandras seminarier har underlättat vårt arbete i mycket hög grad.

Hur ser du på möjligheten att omsätta filosofiska insikter i praktiska rekommendationer?

– Precis som i många andra teoretiska discipliner, som till exempel ekonomi och demografi, så kan man inte direkt tillämpa teoretiska insikter på konkreta problem. De teoretiska resultaten måste "översättas" till praktiska rekommendationer. Och det kan inte göras utan information om den juridiska och politiska kontexten, som dessutom kan skilja sig från en konkret tillämpning till en annan. Men generellt kan man säga att vi har en lista över insikter som med hjälp av rätt översättare (t.ex. en politisk tjänsteperson) kan användas av beslutsfattare på olika nivåer i samhället.

En viktig insikt är att vi visat att man kan ta rimliga beslut om klimatåtgärder utan att först bestämma sig för en viss grundläggande princip om värdet av framtida liv eller klimaträttvisa. Exempelvis så behöver vi inte alltid bestämma oss för om det är bättre med fler lyckliga liv i framtiden. För om vi är osäkra på om det är indifferent eller bättre att ha fler sådana liv, så är det rimligt att föredra en åtgärd som ger fler lyckliga liv snarare än färre. Vi riskerar inte att förlora något men vi har en chans att vinna något på att välja åtgärden – en bättre framtid.

Göran Duus-Otterström, delprojektledare i programmet Klimatetik och framtida generationer:

Vad skulle du säga är den/de viktigaste frågorna att ta vidare från projektet?

– Framförallt har projektet påvisat behovet av en mer sofistikerad analys av själva kärnan i klimatetiska och klimatpolitiska diskussioner: utsläpp av växthusgaser och kriterierna för när de är moraliskt tillåtna. Hur bör man tänka när man tillskriver utsläpp till olika aktörer som exempelvis länder? Ska utsläppen räknas där de produceras, konsumeras, eller enligt någon annan modell? Är det rimligt att tänka i termer av en förbestämd utsläppsbudget eller bör man utgå från människors basala behov och hålla öppet hur stora utsläpp de kan orsaka? Vi behöver också fundera kring "netto noll" i termer av rättvisa. En värld som når netto noll är inte nödvändigtvis en värld där varje land eller människa är en nollutsläppare, så hur bör de kvarvarande utsläppen fördelas?

Vilka knutar tror du kommer att bli svårast att lösa och varför?

– Mycket talar för att den fundamentala låsningen inte handlar om så kallade fripassagerare, utan om att vissa mäktiga aktörer har klimatskadliga tillgångar, vilket betyder att deras intressen är rejält annorlunda jämfört med de som saknar sådana tillgångar. Om det är sant måste vi diskutera om det är nödvändigt att köpa ut vissa förorenare för att få dem att sluta sätta käppar i hjulet för en mer ambitiös klimatpolitik.

Har du kommit till någon ny insikt?

– Många. En viktig insikt är att om man tror att människor har rätt att generera utsläpp för att trygga sina basala behov, då är det tveksamt om vi alls borde tänka i termer av en kolbudget. En annan är att argumenten för att fördela klimatpolitikens nuvarande kostnader på basis av historiska utsläpp är långt starkare än den akademiska diskussionen gör gällande. Det gäller oavsett om man fördelar kostnaderna till dem som var ansvariga för utsläppen eller till dem som i dagsläget tjänar på de historiska utsläppen.

Hur många kan vi vara på jorden?

I projektet Hållbar folkmängd – möjlig levnadsstandard, har forskare på IFFS försökt svara på en av de mest grundläggande frågorna i klimatsammanhang – hur många kan vi vara på jorden? Forskarnas modeller visar vidden av de utmaningar vi står inför, samt vilken betydelse antalet människor egentligen har för frågor om hållbarhet, klimat och planetens gränser.

TEXT: HENRIC KARLSSON

År 1798 publicerade den brittiske ekonomen Thomas Malthus *An Essay On the Principle Of Population* med den berömda tesen att befolkningsökningen alltid skulle springa ifrån våra möjligheter att producera förnödigheter. Befolkningskontroll var nödvändig för att inte hamna i svält, nöd och misär.

Teknologisk utveckling, inte minst genom ”den gröna revolutionen” och dess innovationer, har sedan 1950-talet fört med sig en enorm expansion av gränserna för jordbruk och markanvändning. Men hur länge till?

Nya gränser har under denna tid också blottlagts. Klimatets till exempel. För att hålla uppvärmningen under två grader över förindustriella nivåer får inte mer än ytterligare cirka 1 000 gigaton koldioxid släppas ut. Det är vår återstående så kallade koldioxidbudget som med nuvarande takt är förbrukad om två årtionden. För 1,5 grader är den slut om sex år.

I projektet Hållbar folkmängd – möjlig levnadsstandard, har forskare tittat både på klimat och markanvändning. För Malthus var befolkningens storlek nyckeln till att inte överskrida jordens gränser. Hur ser det ut i dag?

Befolkning och klimatpåverkan

Martin Kolk, docent i demografi och forskare vid Institutet för framtidsstudier (IFFS), förklarar att relationen mellan klimatpåverkan och befolkning är ett till ett.

– Blir befolkningen tio procent större, blir

klimatpåverkan också tio procent större. Sambandet är linjärt. I den bemärkelsen betyder befolkningens storlek mycket. Men, den påverkar samtidigt mindre än vår konsumtionsnivå, säger Martin Kolk.

På åttio år fram till år 2100 väntas den globala befolkningen växa med ungefär 20 procent, från dagens åtta till ungefär tio miljarder människor. Samtidigt beräknas BNP globalt öka med faktorn 4,5, eller 350 procent, enligt OECD. Relationen mellan klimatpåverkan och BNP är förvisso inte ett till ett som för befolkning, vilket betyder att konsumtionsnivån kan öka utan att klimatpåverkan ökar lika mycket. Detta spelar dock inte så stor roll eftersom den förväntade ökningen av BNP är så mycket större än den förväntade befolkningsökningen.

– Säg att BNP ökar med 350 procent och att det ökar klimatpåverkan med 150 eller 200 procent. Samtidigt har du en befolkningsökning på runt 20 procent, vilket ger 20 procent ökad klimatpåverkan. Den mycket högre takten av den ekonomiska tillväxten gör att den blir relativt mycket viktigare, säger Martin Kolk.

Detta understryks också av tidsaspekten i klimatfrågan. Utsläppen av växthusgaserna måste ned snabbt, medan befolkningsmängd styrs av tröga processer.

– Tvärtemot vad många tror finns det ingen befolkningspolicy som kan hjälpa oss att hantera klimatkrisen. Detta då det tar mycket lång tid innan sådan får en nämn-

”

Den mycket högre takten av den ekonomiska tillväxten gör att den blir relativt mycket viktigare än befolkningsökningen.

Martin Kolk, docent i demografi. FOTO: CATO LEIN

värd effekt på populationsstorleken, 50 år och mer, och vi behöver lösa klimatkrisen de närmaste 20–30 åren. Detta beror på vad som kallas ”population momentum”, att befolkningen fortsätter att växa även om fertilitetsnivån föll direkt till ersättningsnivån 2,1 barn per kvinna. Även om man i dag införde en policy där fertilitetsnivån direkt gick över till ersättningsnivån, vilket förstås är omöjligt, skulle befolkningen ändå fortsätta öka till nio miljarder 2060. Att ändra den globala befolkningen är som att vända en oljetanker, det tar mycket lång tid, och befolkningskontroll som ett sätt att hantera klimatkrisen kan vi glömma, säger Gustaf Arrhenius, professor i praktisk filosofi och projektledare för forskningsprojektet.

Vilka är då de andra lösningarna? I många sammanhang är antagandet att de består av ny och mer effektiv teknologi. En uppgift i projektet har varit att bena ut just teknologins roll i de olika vedertagna modellerna som beskriver möjliga framtida scenarion för klimatpåverkan. Forskarna har använt ett ramverk som kallas IPAT som beskriver relationen mellan klimatpåverkan (I=impact), befolkningsstorlek (P=population), välfärd (A=affluence) och teknologi (T=klimatpåverkan per producerad enhet i ekonomin). Genom att tillämpa IPAT-ramverket på till exempel medelscenariot RCP 4.5 som tagits fram av Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC, kan man visa vilka antaganden om teknologisk utveckling som görs.

– Om vi vet klimatpåverkan, befolkningsstorlek och hur mycket ekonomin kommer att växa, kan vi räkna ut teknologins roll. Man kan säga att vi benar ut T, säger Emma Engström, teknologie doktor i miljöteknik.

I IPCCs medelscenario växer ekonomin i samma takt som den gjort historiskt med ungefär tre procent per år, vilket ger en 4,5 gånger större ekonomi år 2100. I detta scenario landar den globala temperaturökningen på 2,7 grader över förindustriella nivåer. Långt över två grader och bortom vad IPCC kallar ”farlig” temperaturökning. Men även detta scenario, som alltså missar målet, innehåller ett antagande om en mycket optimistisk teknikutveckling. När man lägger IPAT-ramverket över IPCCs scenario blir

resultatet att teknologi måste effektivisera ekonomin till den punkt att klimatpåverkan per producerad enhet år 2100 i det närmaste måste vara noll.

– Våra studier gör det tydligt att även IPCCs ”middle of the road-scenario” inbegriper en drastisk förbättring av teknologi till 2100. Och det är ändå inte tillräckligt för att nå klimatmålen. Vår modell understryker vilken stor tilltro IPCC har till teknologi, säger Emma Engström.

Vilket fog har då IPCC att vara så optimistiska? Blickar man bakåt är det ganska gott. Effektiviteten i ekonomin avseende utsläpp av växthusgaser har ökat med cirka tre procent per år. Och i forskningslitteraturen finns gott om exempel på redan framtagen teknik som kan öka effektiviteten mycket även framöver. Tekniken finns redan, det är tillämpningen och den politiska viljan som saknas, som IPCC uttrycker det. Definitionen av teknik är också sådan att även politiska innovationer som till exempel koldioxidskatt räknas in.

Befolkning och markanvändning

För markanvändning, den andra gränsen som forskarna undersökt, verkar däremot teknik inte kunna spela samma stora roll. Två av tre metoder som forskarna analyserat genom IPAT-ramverket visar att mänskligheten behöver öka andelen av jordens mark den brukar fram till 2100. Teknologi kan enligt dessa modeller inte kompensera för ökad befolkning och ökat välstånd.

Den tredje metoden visar däremot minskad markanvändning fram till 2100. Den bygger på antagandet att den historiska takten i ökad effektivitet i markanvändningen, kommer att fortsätta i samma takt fram till 2100. Det finns dock starkare skäl att tvivla på en sådan optimistisk hållning i det här fallet.

– Den gröna revolutionen med förädlade grödor, konstbevattning, bekämpningsmedel och gödsel ökade effektiviteten drastiskt. Men i forskningslitteraturen finns det betydligt färre exempel på teknik som kan öka effektiviteten framöver så drastiskt som skulle krävas. Jordbruket är också en mer komplicerad sektor med miljontals, kanske

”

Befolkningskontroll som ett sätt att hantera klimatkrisen kan vi glömma.

Gustaf Arrhenius, professor i praktisk filosofi.
FOTO: CATO LEIN

miljarder aktörer – bönder – runt om i världen. I klimatfrågan är det ett fåtal stora aktörer i fossilindustrin som driver problemet. Då blir det lättare att se vad lösningen skulle kunna vara, säger Emma Engström.

Om hoppet inte kan sättas till teknologin med samma optimism i fallet med markanvändning, återstår modellens P och A: Befolkning och välbefinnande.

– Dessa dimensioner blir relativt sett viktigare när det kommer till markanvändning. Perspektiv som argumenterar för minskad ekonomisk tillväxt, och åtgärder för att begränsa befolkningsökningen blir mer relevanta här, säger Martin Kolk.

Men på kort sikt är befolkningspolicier inte heller ett alternativ för markanvändningsdimensionen – av samma anledning som för klimatet: Trögheten. Och om man på lång sikt vill minska befolkningen globalt för att minska markanvändning, finns stora utmaningar med det också.

– I den mån man vill minska befolkningen måste man tänka på både effektiva och etiska sätt att göra det. Något som vi har kommit fram till i projektet är hur viktiga välfärdssystemen är för att förstå barnafödandet. Det handlar om hur stora barnbidragen är, hur föräldraförsäkringen ser ut, barnomsorg och liknande. Vill man ha lägre barnafödande är det sannolikt åtgärder likt lägre barnbidrag som är etiskt försvarbara, särskilt om folket tillsammans fattar beslut om det genom demokratiska processer, inte förbud eller andra mer radikala åtgärder, säger Martin Kolk.

Sambandet familjestorlek och välfärdssystem gäller i hög- och medelinkomstländer, vilket också är de länder där de allra flesta kommer att leva i framöver. Avgörande för befolkningsutvecklingen i världen kommer därför att vara vilken familjepolitik som man inför i till exempel Indien och Indonesien.

Vissa resultat i projektet stödjer också antagandet att människor faktiskt är villiga att gå med på detta. Martin Kolk tillsammans med kollegorna Malcolm Fairbrother och Kirsti Jylhä genomförde en enkät där människor bland annat tillfrågades om hur mycket klimat och miljö spelade in i deras egna beslut att skaffa barn, samt om de ansåg att en ökad

befolkning var ett problem för klimatet. Överraskande många ansåg detta.

– För det egna personliga beslutet att skaffa barn eller inte spelade inte klimat och miljö så stor roll. Vilket ungefär vad det vi förväntade oss. Men något som förvånade oss var att väldigt många på en generell politisk nivå är oroad över en stor och växande befolkning, och anser att det är rimligt att tänka i termer av begränsad befolkning och barnafödande i frågor om klimat och miljö, säger Martin Kolk.

Åtgärder för att minska befolkning har alltså stöd, kanske mer stöd bland allmänheten än vad många politiker inser, tror Martin Kolk. Kanske behövs det dock, i det långa loppet, varken åtgärder eller folkets stöd för att åstadkomma en minskad befolkning. På grund av bland annat ökat ekonomiskt välbefinnande, högre utbildningsnivå, ökad jämställdhet och reproduktiv frihet, faller barnafödandet redan över hela världen. De flesta prognoser pekar på en framtid där befolkningen kommer att nå en topp någonstans mellan 2060 och 2090, för att sedan stabiliseras, och kanske minska. Många lever redan i länder med barnafödande under två barn per kvinna i snitt, vilket innebär färre människor totalt i det långa loppet. Men återigen, det är på lång sikt. Inget att hoppas på för den som oroar sig för uppvärmning, biologisk mångfald eller utarmade jordar.

Befolkningsminskningen kommer i detta hänseende att komma för sent. Och medföra sina egna problem. Något som Dean Spears, ekonom vid Austins universitet i Texas och forskare i projektet, tog upp i en artikel i New York Times i september 2023: ”Under de senaste 200 åren har mänsklighetens befolkningsökning gått hand i hand med djupgående framsteg inom levnadsstandard och hälsa: längre liv, friskare barn, bättre utbildning, kortare arbetsveckor och många andra förbättringar. [...] Ekonomer som studerar tillväxt och framsteg anser inte att detta är en tillfällighet. Innovationer och upptäckter görs av människor. I en värld med färre människor kan förlusten av så mycket mänsklig potential hota mänsklighetens fortsatta väg mot bättre liv” ●

”

Våra studier gör det tydligt att även IPCCs medelscenario inbegriper en drastisk förbättring av teknologi till 2100. Och det är ändå inte tillräckligt för att nå klimatmålen.

Emma Engström, teknologie doktor. FOTO: CATO LEIN

Demokratins problem och möjligheter

FORSKNINGSLEDARE: Ludvig Beckman, Gustaf Arrhenius och Folke Tersman

Trots demokratins stora framgång under det senaste århundradet kan vi idag se en tillbakagång. Uppfattningen att demokratin inte effektivt kan tackla vår tids viktigaste problem sprider sig. I det här temat undersöks hoten mot demokratin och hur den kan utvecklas och förbättras.

Digitala ögonvittnesbilder och kampen för mänskliga rättigheter

Projektet vill öka vår förståelse av det allt viktigare samspelet mellan digitala ögonvittnesbilder och den lokala och globala kampen för att värna mänskliga rättigheter. Nya digitala bildteknologier och plattformar utmanar traditionella synsätt på hur arbetet med att dokumentera, driva kampanjer mot, och åtala brott mot mänskliga rättigheter fungerar. Många har välkomnat utvecklingen som en demokratisering av arbetet, men än så länge saknas systematiska empiriska studier av hur dessa nya populära former och praktiker av politiskt bildskapande faktiskt omskapas, och själva omskapas av, dominerande institutionella normer och praktiker för mänskliga rättigheter.

Projektledare: Kari Andén Papadopoulos

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2022–2026

Beviljat anslag: 6 165 000 kr

Makten över kunskapsunderlagen

Trots förändringar av styrsystem, styrformer och styrmedel har hälso-och sjukvården svårt att komma till rätta med allvarliga organisatoriska problem, som brist på vårdplatser, brister i arbetsmiljö och bemanning, samt att ge vård på lika villkor. För att förbättra styrningspraktiken beställer såväl stat som regioner kunskapsunderlag i form av rapporter och utredningar, vilka kan leda fram till och ligga till grund för beslut och ge dem legitimitet. Projektet kartlägger och analyserar underlag som berör ledning, styrning och organisering av hälso-och sjukvården, samt undersöker på vilka grunder dessa kunskapsunderlag har kommit till och använts.

Projektledare: Erica Falkenström

Finansiär: Forte

Tidsplan: 2018–2023

Beviljat anslag: 5 607 000 kr

Demokratins territorium

Hur extraterritoriella gränskontroller och urfolkens krav på självbestämmande förändrar avgränsningen av demokratins folk

Hur bör avgränsningen av det demokratiska folket se ut, om ett samband mellan jurisdiktion och territorium inte kan tas för given? Syftet med projektet är att besvara frågan utifrån två typfall: extraterritoriella gränskontroller och ursprungsbefolkningarnas rätt till självbestämmande.

Projektledare: Ludvig Beckman

Övriga projektmedlemmar: Kirsty Gover, Ulf Mörkenstam

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2022–2025

Beviljat anslag: 4 772 000 kr

Hur policy skapar politik. Policyfeedback i samtida demokratier

Varför upplever politiska aktörer att det blir allt svårare att utforma effektiv politik för att hantera akuta sociala problem? I det här projektet undersöks tesen att många av de problem som dagens demokratier uppvisar kan härledas till långsamma förändringar i policyfeedback-processer, vilket gradvis har försvårat för politiska representanter att skapa stöd från breda väljargrupper, bygga koalitioner med andra politiska representanter, samt lösa samhällsproblem. Detta görs genom studiet av opinionsförändringar och välfärds-, migrations-, och miljöpolicy i 30 länder över 45 år.

Projektledare: Andreas Duit

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag: 4 745 000 kr

Moderna vikingar i öst**Sveriges roll i skapandet av institutioner, elitnätverk och informella praktiker under 1990-talets ekonomiska reformer i Ryssland**

Efter Sovjetunionens sammanbrott var ambitionen att västfinansierade ekonomiska reformer och privatiseringar av tidigare statliga tillgångar skulle lägga grunden för en välfungerande marknadsekonomi i Ryssland. Åren som följde innebar en sällsynt möjlighet för regeringar, internationella finansinstitutioner, ekonomer och politiska och ekonomiska eliter att forma det ekonomiska system som sedan skulle växa fram i det forna öst. Projektets syfte är att studera hur svenska och ryska institutioner och eliter påverkade varandra och förändrades som en följd av de ekonomiska reformer som genomfördes i Ryssland efter Sovjetunionens fall.

Projektledare: Janine Wedel

Övriga projektmedlemmar: Mattias Alvarsson, Staffan Julén, Magnus Linton, Ilja Viktorov, Gabriel Söderberg

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2021–2024

Beviljat anslag: 4 293 000 kr

Expertis i kriser

Regeringar utvärderar och omprövar sin beredskap i efterdyningarna av covid-19-pandemin. Fler kriser förväntas i ljuset av ökande klimatförändringar. Detta projekt studerar den roll experter kan spela och hur samhället bäst kan använda sig av vetenskaplig expertis för att utveckla en vetenskapsbaserad policy i kristid. De flesta håller med om att det är viktigt att lyssna på forskningen. Men experter är ofta oeniga, de har ibland fel och deras råd kan vara värdeladdade. Under en treårsperiod kommer projektet undersöka problemen, analysera rationella strategier för att hantera dem samt föreslå hur de kan bemötas och göra oss bättre rustade inför nästa kris.

Projektledare: Joe Roussos

Övriga projektmedlemmar: Erik Angner

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag: 4 098 000 kr

Uppdrag: ”Konstnärlig chef”

De senaste åren har diskussioner kring ledarskap, styrning och organisation inom scenkonsten i Sverige förts såväl i offentlig debatt som internt i branschen. Tydligt är att när professionalisering av chefs- och ledarskap efterfrågas bemöts det med argument som beskriver de konstnärliga perspektiven som hotade. Med tanke på de brister i arbetsmiljö som framkommit i granskningar av branschen är frågor om hur ett hållbart ledar- och chefskap inom scenkonstbranschen kan se ut angelägna. I Sverige finns ingen tidigare forskning som – med utgångspunkt i konstnärlig praktik – tittat just på skärningspunkten ledarskap och konstnärskap.

Projektledare: Carolina Frände

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2020–2024

Beviljat anslag: 3 889 910 kr

Företag som politiska aktivister**Omfattningen och uppkomsten av politiskt ansvarstagande bland företag**

Politiskt ansvarstagande (CPR, Corporate Political Responsibility) avser lobbyverksamhet som ämnar påverka politiska utfall i frågor som rör kulturell mångfald, miljö, livsstilsval, nationalism och invandring. Detta går tvärt emot den gängse uppfattningen att företagslobbying går ut på att öka vinsterna genom att påverka i frågor som har direkt koppling till kärnverksamheten. Syftet med projektet är att kartlägga omfattningen av CPR och förstå olika företags bevekelsegrunder för denna typ av lobbying.

Projektledare: Niels Selling

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2019–2024

Beviljat anslag: 3 150 000 kr

Att minska allmänhetens sårbarhet för felaktig information om forskning

Avsiktig eller oavsiktig spridning av felaktig information om forskning på områden som telekommunikation, vacciner och klimatförändringar har länge varit ett problem. Det här projektet syftar till att förbättra integrationen av data science med samhällsvetenskap för att utveckla evidensbaserade strategier som kan ta itu med befolkningars sårbarhet för mis- och desinformation i NATO:s medlems- och partnerländer.

Projektledare: Anna Hedin Ekström

Övriga projektmedlemmar: Tina Askanius, Amir Rostami

Finansiär: NATO, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Myndigheten för psykologiskt försvar

Tidsplan: 2023–2024

Beviljat anslag: 1 253 307 kr

Det demokratiska självförsvarets dilemma i europeisk public service

Detta projekt studerar hur public service i Europa har reagerat på den växande närvaron av populistiska och extremistiska partier – politiska aktörer som tenderar att motsätta sig skydd av minoriteter, jämställdhet mellan könen, migranter och flyktingars rättigheter, och som har fått ökat stöd de senaste åren.

Medelsförvaltare: Stockholms universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Josef Hien

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2021–2023

Beviljat anslag till IFFS: 629 222 kr

Att hantera komplexa problem

Genom att undersöka covid-19-pandemin och klimatförändringarnas effekter på samspelet mellan vetenskap, policy och allmänhet, vill detta projekt lösa hur samhällsstyrningen bättre kan hantera svåra kriser i framtiden. Båda dessa elakartade problem har hittills inneburit vetenskaplig osäkerhet och kontrovers, i kombination med behovet att ställa om både tekniska system och livsstilar. Det betyder att konventionell policy sällan räcker. Projektet fokuserar på två frågor per problem, dels skolstängningar och munskydd, dels individuella transporter och klimatrelaterade skatter. Projektet utgår ifrån teorier om samhällsstyrning och omfattar djupintervjuer, rundabordssamtal, fokusgrupper och en större enkätstudie.

Medelsförvaltare: Uppsala universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Kirsti Jylhä

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag till IFFS: 460 000 kr

DEMSCORE

Forskningsinfrastruktur för Democracy, Environment, Migration, Social Policy, Conflict, and Representation. Fas II, modul COMPLAB

En infrastruktur för data som körs i samarbete mellan Uppsala universitet och Stockholms universitet. Databasen består av indikatorer som utgör grunden för longitudinell och komparativ forskning om välfärdsstaternas tillblivelse och effekter. Projektet bistår också andra forskare med data om policyer om migration och miljö.

Medelsförvaltare: Göteborgs universitet/Stockholms universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Andreas Duit, Ognjen Zugic

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2024

Beviljat anslag till IFFS: 173 000 kr

KOMMANDE 2024

Kremls inflytande och destabilisering av svensk demokrati

Analys av geostrategiska marknadsoffensiver, ryska påverkansoperationer, svenska partners och hotet från oligarkisk kapitalism

Detta projekt undersöker avgörande men svåridentifierade icke-militära hot från Ryssland mot svensk demokrati och säkerhet. Via strategisk handel och finansiella operationer har Kreml avancerat geopolitiska och ekonomiska intressen i Sverige och Europa. Det är ett långsiktigt arbete som varit beroende av samarbeten med politisk och ekonomisk elit i väst som bearbetat marknader, tvättat pengar och påverkat Rysslandsbilder. Projektet sammanför unik akademisk undersökande expertis från finans- och energisektorn med ny forskning om politiska och ekonomiska eliter, sociala nätverk, korruption och rysk ekonomisk historia.

Projektledare: Janine Wedel

Övriga projektmedlemmar: Mattias Alvarsson, Staffan Julén, Kristian Lasslett, Gabriel Söderberg, Ilja Viktorov

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024–2028

Beviljat anslag: 6 795 000 kr

Dold konvergens i etiken

I etiken, liksom i andra akademiska discipliner, finns en förväntan om att forskningsinsatser skall leda till ökade kunskaper och övertygande svar på de frågor som ställs. Den förväntan motiverar i sin tur att etiker konsulteras som experter i olika beslutsfattande sammanhang. Samtidigt präglas etiken av stor oenighet och det är svårt att se spår av konvergens. Men är det verkligen så att man inte har närmat sig varandra över tid? Det är vad detta projekt vill undersöka.

Projektledare: Folke Tersman

Övriga projektmedlemmar: Graham Oddie, Olle Risberg

Finansiär: Riksbankens jubileumsfond

Tidsplan: 2024–2027

Beviljat anslag: 6 006 893 kr

Humaniora under omställning

Humanistisk kunskap och forskning har på senare år förändrats så att den präglas av nya och mer intensifierade samarbeten både inom och utanför det egna fältet. Den har bredare stöd av digitalisering och AI och arbetar mer aktivt med stora vetenskapliga frågeställningar och samhällsutmaningar. Detta projekt ämnar synetisera forskning om och erfarenheter av humanioras pågående förändringar för att etablera en lägesbild, placera svensk humanistisk kunskap i ett nationellt och internationellt kunskaps-, bildnings- och innovationspolitiskt sammanhang, samt formulera utgångspunkter för hur humaniora i Sverige kan utvecklas mer strategiskt i framtiden.

Projektledare: Linus Salö

Finansiär: Riksbankens Jubileumsfond

Tidsperiod: 2024–2026

Beviljat anslag: 6 000 000 kr

Svensk beredskap för smygande hälsokriser och organisatoriskt lärande efter svininfluensan, värmeböljan och coronapandemin

Projektet är en fallstudie av tre smygande kriser: svininfluensan 2009, värmeböljan 2018 och covid-19-pandemin 2020–2022. Det studerar, genom dokumentanalys och intervjuer, vilka konkreta åtgärder som regionerna tagit i anknytning till dessa kriser, vilka åtgärder som

inte tagits och varför. Till projektet är en expertgrupp knuten, vars medlemmar representerar dels de fyra regionerna Uppsala, Stockholm, Västra Götaland och Skåne, dels forskare inom krishantering och offentlig styrning. Designen utgår från fyra delstudier där den första utgörs av dokumentanalys; den andra en intervjustudie med relevanta tjänstemän inom regionerna; och en tredje som utgörs av en intervjustudie med vårdpersonal inom IVA och SÄBO.

Projektledare: Rebecca Selberg

Övriga projektmedlemmar: Erica Falkenström

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024–2027

Beviljat anslag: 5 061 000 kr

BRIDGEGAP

I BRIDGEGAP förenas tidigare medlemmar i konsortiet ANTICORRP med andra akademiska partners som har publicerat nya metoder för att mäta pengatvätt – antropologer och kriminologer som banat väg för korruptionsstudier i liberala demokratier. BRIDGEGAP fyller kunskapsluckor om omfattningen och de mekanismer genom vilka korruption infiltrerar öppna samhällen. Projektet mäter korruption över landsgränser och tid med hjälp av sina innovativa modeller och kartor över sociala nätverk. Slutligen undersöks det offentliga ansvar och antikorrupsionslagstiftning i EU:s medlemsstater och kandidatländer, för att identifiera otillräcklighet och belysa glappet mellan akademi och policy i korruptionsstudier.

Projektledare: Janine Wedel

Övriga projektmedlemmar: Kristian Lasslet, Ilja Viktorov

Finansiär: Europeiska forskningsrådet

Tidsplan: 2024–2027

Beviljat anslag: 3 625 000 kr

De virala experterna

"Lyssna på experterna" är ett ofta upprepat mantra, men vad detta innebär är inte alltid självklart. Covid-19-pandemin synliggjorde svårigheterna i att få tag i och tillämpa expertkunskap. Pandemins första skede präglades av stor efterfrågan på information och många sökte sig till sociala medier, där tidigare okända individer snabbt blev betrodda med att ge råd. Institutet för framtidsstudier tog raskt initiativ till en studie för att undersöka vilka dessa personer var och varför just deras inlägg blev så spridda. Anna Tyllström och Noomi Weinryb, docenter i företagsekonomi, valde att titta på Facebook och hittade där en ny typ av experter. Följande är ett utdrag från deras rapport.

TEXT: ANNA TYLLSTRÖM OCH NOOMI WEINRYB

Den här rapporten fokuserar på en ny typ av experter, de virala experterna. Det är personer med olika bakgrund som är tidigare okända för allmänhet och beslutsfattare, men som lyckades få stort genomslag på sociala medier genom att ge råd och dela sina reflektioner om covid-19-pandemin under dess första våg i Sverige.

Rent konkret har vi analyserat 272 vitt spridda offentliga inlägg på Facebook, författade av 136 personer. Särskilt fokus har legat på de virala experternas legitimitetsbas – det vill säga hur de motiverade varför man skulle lyssna till just deras råd om hur man ska tänka och agera i förhållande till covid-19.

Författarna kan yrkesmässigt delas upp i fyra övergripande kategorier: vårdpersonal, forskare, företagare/privat sektor samt en sammansatt grupp med konstnärliga och pedagogiska yrken. Sjuksköterskor och läkare var särskilt välrepresenterade, men även företagare/privat sektor. Forskare, oavsett disciplin, däremot var inte särskilt vanligt förekommande. Yrket verkar också vara kopplat till ämnesval. Sjuksköterskorna delade nästan uteslutande med sig av vittnesmål från sin vardag på covid-19-enheter och intensivvårdsavdelningar, och gav råd om hur allmänheten borde bete sig på allmänna platser, medan gruppen företagare/privat sektor hade en stor spridning bland sina ämnen.

De virala experterna skiljer sig från traditionella experter när det gäller legitimitetsbas för de råd man hade om covid-19-pandemin. Medan experter som uttalar sig i redaktionell media uteslutande brukar åbe-

ropa expertkunskap, formella meriter eller teoretisk kunskap, så förekom detta som primär legitimitetsbas enbart i 40 procent av vårt material. Den vanligaste legitimitetsbasen var istället erfarenhet, där självupplevd erfarenhet verkar leda till störst spridning, särskilt om detta kombineras med en bakgrund i en stark profession, såsom sjuksköterska eller läkare. Men dryga 20 procent av inläggen åberopar en legitimitetsbas som är ovanlig utanför sociala medier; överlägset omdöme. Detta är en expertroll där individer ger råd till andra om hur de ska tänka och agera i relation till pandemin enbart på basis av författarens eget omdöme.

Det finns vidare en tydlig skillnad i hur män respektive kvinnor hävdar sin auktoritet i sin roll som viral expert. De inlägg som hänvisade till erfarenhet var framför allt skrivna av kvinnor, medan de som hänvisade till expertkunskap framför allt var skrivna av män. Vad gäller den tredje legitimitetsbasen, överlägset omdöme, var skillnaden störst – hela 88 procent av dessa inlägg var skrivna av män. [...]

Expertis i förfall?

Centralt för att förstå denna nya sorts expertis är att virala experter inte är självutnämnda. Virala experter uppstår genom en social process som är beroende av andras validering, eller legitimerande (Suchman 1995b, Wry, Deephouse & McNamara 2006). Deras inlägg har delats vitt och brett – inte enbart fått gillamarkeringar eller blivit kommenterade, vilket är en större bedrift än vad den kan verka. Det betyder att åtminstone 15 personer, och i de flesta fall betydligt

Anna Tyllström, företagsekonom. FOTO: CATO LEIN

Noomi Weinryb, företagsekonom. FOTO: PRIVAT

fler, har valt att ställa sig bakom det som står i inlägget, och gjort det tillgängligt som rekommenderat innehåll för alla sina Facebookkontakter. Alla inlägg i vårt urval har alltså fått enorm räckvidd. I synnerhet de så kallade superspridarnas inlägg, som har fler än 5 000 delningar och en del med upp till 40 000 delningar. Tillsammans har superspridarnas inlägg delats fler än 540 000 gånger, och inlägg som handlar om självupplevd erfarenhet fler än 450 000 gånger. För att illustrera vidden av detta kan vi tänka oss tillbaka till 2014 när medeltalet för Facebookkontakter var 338 och medianvärdet var 200. Om vi använder det mer konservativa måttet median, skulle det betyda att varje inlägg i vårt urval nådde 3 000 personer, alternativt att 1 000 000 personer exponerades för ett inlägg som delats 5 000 gånger. För ett inlägg som delats 40 000 gånger blir motsvarande siffra 8 miljoner (Sveriges befolkning uppgick 2020 till 10 miljoner). Självklart kan många av dessa delningar överlappa varandra, vilket betyder att en person kan ha blivit exponerad för de delade inläggen via flera olika kontakter, men inläggens potentiella exponering är ändå enorm, i synnerhet i ett litet land som Sverige. Denna potentiellt exponentiella spridningskraft innebär möjligheter för att effektivt nå ut med information, men öppnar också upp för en snabb spridning av desinformation.

Vad betyder uppkomsten av virala experter för samhället?

Senare års forskning har fastställt att det finns en ny logik i sociala medier som skiljer sig från den traditionella medielogiken (Van Dijck & Poell 2013), ett skifte som också synliggjorts i hur expertkunnande porträtteras och används. Van Dijck och Alinejad (2020) har slagit fast att sociala medier har skapat utrymme för ett mer nätverksbundet expertkunnande, där större vikt läggs vid egenskaper som gör expertbudskap mer gångbara i en digital miljö. Det kan handla om egenskaper som gör dem populära, såsom moraliskt och känslomässigt engagerande språk, visuella signaler, samt konnektivitet som placerar budskapen i en bredare diskurs och ett vidare sammanhang med hjälp av digitala verktyg. Betydelsen av folklig auk-

toritet har därför ökat på sociala medier på senare år (Van Dijck & Alinejad 2020), och krattat banan för vad Gustafsson och Weinryb (2020) har beskrivit som individbaserad karismatisk auktoritet. Andra studier om covid-19-pandemin har också visat på de utmaningar traditionell forskningskommunikation står inför när man inte tagit hänsyn till allmänhetens behov i en miljö dominerad av sociala medier, utmaningar som man ibland inte lyckats möta (Bjørkdahl & Druglitrø 2019).

Vår studie stöder hypotesen om en nätverksbaserad expertmodell på sociala medier: vi hittar en omfattande användning av personlig ton, av erfarenhetsbaserat innehåll, bilder, och moraliskt och känslomässigt språk. Analysen stöder också uppfattningen att sociala medier förändrar expertbudskapens form, genom att göra påståenden emotionaliserade och individualiserade. Liksom i tidigare forskning ser vi att viral expertis på sociala medier ofta legitimeras genom att förknippa – och ibland likställa – värdet av självupplevd erfarenhet med institutionaliserat och vetenskapligt expertkunnande (Au & Eyal 2022, Bellander & Landqvist 2020). De virala experter vi studerar gjorde också sig själva gällande genom att framhålla sitt eget överlägsna omdöme, snarare än externa kriterier som självupplevd erfarenhet eller traditionella sätt att framhålla expertkunskap.

Som även Van Dijck och Alinejad (2020) visade är dock expertens roll under covid-19-krisen inte entydig. Alla författare använder sig av konnektivitet och populariserande drag, och den traditionella typen av legitimitetsbas existerar parallellt med de nya. De supervirala inlägg som skrevs av ofta karismatiska sjuksköterskor hade förmodligen inte blivit lika spridda om författarna inte hade haft just detta yrke. På samma sätt hade den plattformsbäddade immunologen och vetenskapsjournalisten inte kunnat bygga en webbaserad plattform utan hashtaggar och ett tillgängligt språk. Den traditionella modellen för forskningskommunikation interagerar alltså med nätverksmodellen vilket gör det hela mer komplext. Desto viktigare är det att förstå expertis och hur denna värderas i samhället i stort, inte minst i politik och beslutsfattande. ●

Referenser

Au, L. & G. Eyal. 2022. "Whose Advice Is Credible? Claiming Lay Expertise in a Covid-19 Online Community", *Qualitative Sociology*: 1–31

Bellander, T. & M. Landqvist. 2020. "Becoming the Expert Constructing Health Knowledge in Epistemic Communities Online", *Information, Communication & Society* 23(4):507–22

Bowden, V., Gond, J-P., Nyberg, D. & C. Wright. 2021. "Turning Back the Rising Sea: Theory Performativity in the Shift from Climate Science to Popular Authority", *Organization Studies* 42(12):1909–31

Gustafsson, N. & N. Weinryb. 2020. "The Populist Allure of Social Media Activism: Individualized Charismatic Authority", *Organization* 27(3):431–40

Lavazza, A. & M. Farina. 2020. "The Role of Experts in the Covid-19 Pandemic and the Limits of Their Epistemic Authority in Democracy", *Frontiers in Public Health* 8:356

Suchman, M. C. 1995. "Managing Legitimacy: Strategic and Institutional Approaches", *Academy of Management Review* 20(3):571–610

Van Dijck, J. & T. Poell. 2013. "Understanding Social Media Logic", *Media and Communication* 1(1):2–14

Van Dijck, J. & D. Alinejad. 2020. "Social Media and Trust in Scientific Expertise: Debating the Covid-19 Pandemic in the Netherlands", *Social Media+ Society* 6(4)

Wry, T., D.L. Deephouse & G. McNamara. 2006. "Substantive and Evaluative Media Reputations among and within Cognitive Strategic Groups", *Corporate Reputation Review* 9(4):225–42

De virala experterna. Legitimitetsbaser på sociala medier i början av covid-19-pandemin, av Anna Tyllström och Noomi Weinryb, finns tillgänglig att ladda ned på iffs.se.

Nya teknologiers samhällspåverkan

FORSKNINGSLEDARE: Pontus Strimling och Moa Bursell

För att klara globala utmaningar som fattigdom och klimatförändringar behöver vi teknologiska innovationer. Redan idag är mänskligheten inbäddad i ett teknologiskt ekosystem av bland annat generella teknologier som har påtagliga effekter på vår vardag. Men även små misstag i hur de introduceras och används kan leda till negativ samhällspåverkan. Det här temat försöker förstå denna process.

Bortom reduktionism

Kontingent grundande och kropp-medvetandeproblemet

Det finns två huvuduppfattningar som traditionellt har försvarats på området kropp/medvetande: fysikalism – enligt vilken materia är mer fundamental än medvetande, och dualism – enligt vilken materia och medvetande är lika fundamentala. Genom att artikulera och försvara en kontingent grundande fysikalism, understryker projektet dualisternas teori att kopplingen mellan materia och medvetande är kontingent. Enligt denna nya teori är medvetandets existens och natur metafysiskt beroende av materia, medan de metafysiska lagarna som reglerar kopplingen mellan medvetande och materia är kontingenta. Vi visar också att den här debatten inte ska fokusera på separerbarheten mellan medvetande och materia utan måste undersöka materiaens natur och hur medvetandet uppstår ur den.

Projektledare: Anandi Hattiangadi

Övriga projektmedlemmar: Alexander Moran

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag: 4 821 000 kr

Ramverk för att predicera hur AI-teknik sprids

För att kunna avgöra vilka etiska, sociala och miljömässiga effekter artificiell intelligens har på olika samhällsområden behöver vi vetenskapligt underbyggda metoder för att förutsäga hur spridningen utvecklas. Några sådana ramverk finns inte. Syftet med detta projekt är att utveckla ett sådant i form av en matematisk modell som sedan ska kunna användas för att identifiera spridningshastigheten hos en rad nya applikationer. På så sätt blir det möjligt att identi-

fiera stora potentiellt negativa förändringar som riskerar att snart vara ett faktum.

Projektledare: Pontus Strimling

Övriga projektmedlemmar: Emma Engström, Sebastian Krakowski, Minna Persson, Irina Vartanova, Jennifer Viberg Johansson

Finansiär: Marcus och Amelia Wallenberg

Tidsplan: 2020–2024

Beviljat anslag: 6 000 000 kr

Bedömd av en robot

En experimentell och etnografisk studie av automatisering av rekryteringsprocessen i en svensk kommun

Artificiell intelligens (AI) utvecklas snabbt och för med sig förändringar i samhällets funktionssätt på ett flertal områden. Teknikens framfart medför etiska risker, till exempel när uppgiften är att bedöma individer. Syftet med det här projektet är att undersöka hur bedömningar av jobbsökande skiljer sig åt från bedömningar genomförda av professionella rekryterare. När i processen uppstår skillnader, varför, och hur ser de ut?

Projektledare: Moa Bursell

Övriga projektmedlemmar: Lambros Roumbanis

Finansiär: Forte

Tidsplan: 2022–2027

Beviljat anslag: 4 690 000 kr

Kan användandet av artificiell intelligens i rekryteringsprocessen leda till en ökad inkludering av missgynnade grupper?

Artificiell intelligens förväntas förändra jobbrecryteringen med hjälp av "intelligenta" algorit-

mer som kan effektivisera bedömningsprocessen och minska förekomsten av diskriminering. Det finns dock en del som tyder på att algoritmerna tvärtom kan reproducera de fördomar som redan finns i samhället. Det har ännu inte genomförts några empiriska studier av effekterna av rekrytering med algoritmer i verkliga organisationer, varken i Sverige eller i andra länder. Syftet med det här projektet är att börja fylla denna kunskapslucka genom att studera effekterna av AI i rekryteringsprocessen.

Projektledare: Moa Bursell

Övriga projektmedlemmar: Lambros Roumbanis

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2020–2023

Beviljat anslag: 4 350 000 kr

Digital utveckling och utbildningsresultat i Afrika Söder om Sahara

Ett recept för inkluderande utveckling eller fördjupade klyftor?

Under vilka omständigheter verkar digital utveckling för inkluderande utveckling och när riskerar den att istället bidra till fördjupade klyftor? I Afrika söder om Sahara har spridningen av mobiltelefoni och mobilt internet skett mot bakgrund av en tidigare mycket begränsad infrastruktur. Just därför anses de senaste årens snabba utveckling av digital informations- och kommunikationsteknik (IKT) ha gett upphov till betydande ekonomiska och sociala effekter, särskilt bland de fattigaste. Projektets syfte är att undersöka hur spridningen av IKT i Afrika söder om Sahara påverkar utbildningsresultat och ojämlikhet i utbildningsresultat.

Medelsförvaltare: Göteborgs universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Ann-Sofie Isaksson

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023

Beviljat anslag till IFFS: 789 087 kr

Algoritmer i offentligt beslutsfattande

Detta projekt ska resultera i en antologi om algoritmiskt beslutsfattande i offentlig sektor, med såväl exempel från verkligheten som förslag på vägledande principer för offentlig sektors framtida användning av AI och algoritmer. Texterna, av såväl forskare som praktiker och opinionsbildare, och ska vara populärvetenskapliga framställningar av idag främst akademiska frågor.

Projektledare: Maja Fjaestad

Övriga projektmedlemmar: Simon Vinge

Finansiär: J. Gust. Richert Stiftelse

Tidsplan: 2023–2024

Beviljat anslag: 450 000 kr

KOMMANDE 2024

Automatiserad politisk makt

Hur träffsäker, kvalitetssäkrad, accepterad och legitim är användningen av AI i den offentliga sektorn?

Syftet med detta forskningsprojekt är att skapa en interdisciplinär forskningsmiljö som kan analysera användningen av AI i den offentliga sektorn, hur den påverkar besluten som fattas, samt dess implikationer för demokratisk legitimitet. Sex forskare kommer att använda sig av en bred uppsättning teoretiska ramverk samt metodologiska och normativa tillvägagångssätt i fem delstudier som samverkar och kritiskt granskar detta fenomen. Projektet kommer beskriva hur AI används i offentligt beslutsfattande och under vilka omständigheter som det är demokratiskt legitimt, samt ge en vetenskaplig grund och praktiskt stöd.

Projektledare: Eva Erman

Övriga projektmedlemmar: Moa Bursell, Emma Engström, Markus Furendal, Karim Jebari, Niklas Möller

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024–2030

Beviljat anslag: 17 389 002 kr

Spökplattform: Generera den "komplexa bilden" av data, arbete och logistik

I vårt samtida samhälle är verksamheten inom transportlogistik och intelligent automatiseringsteknik starkt beroende av vad antropologer börjat kalla för spökarbete – former av mänskligt arbete som är dolt för allmänheten. Som konsumenter ser vi inte cykelbudets eller lagerarbetarens upplevelse när vi använder en livsmedelsapp. Detta forskningsprojekt undersöker hur konstnärliga metoder kan bidra till att synliggöra och öka förståelsen för de komplexa och osynliga relationer som bygger vårt moderna och globala logistiksystem, och hur de kan användas för att skapa nya idémässiga och praktiska föreställningar för en mer rättvis och hållbar framtid.

Projektledare: Benjamin Gerdes

Övriga projektmedlemmar: Amy Boulton, Amanda Hansson

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024

Beviljat anslag: 4 497 000 kr

Kulturell evolution i digitala samhällen

Det finns en oro gällande konsekvenserna av digitala informationsteknologier. Hur kommer exempelvis relationer mellan människor att påverkas i termer av samarbete, utnyttjande, jämlikhet och demokrati, och hur kommer kvaliteten på den information som sprids att påverkas? Inom forskningsfältet kulturell evolution studeras hur information sprids och samhällen formas utifrån dagens teknologier. Forskarna kommer att bygga vidare på evolutionära modeller och insikter för att studera hur förutsättningarna förändras med nya informationsvägar och aktiv teknologi som själv bearbetar informationen. Fokus ligger på kunskap och desinformation, polarisering och segregation, samt social påverkan och tillit.

Medelsförvaltare: Stockholms universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Anandi Hattiangadi

Finansiär: Wallenberg

Tidsplan: 2024

Beviljat anslag till IFFS: 760 838

Unika värderingar i techbranschen

Bland anställda i techbranschen i USA finns en "unik" dominans av vänsterliberalism och antietablissemangstänkande. Det fann forskarna Niels Selling och Pontus Strimling. Varför är det så, och vilka konsekvenser kan det föra med sig? Niels Selling, berättar om resultaten.

TEXT: HENRIC KARLSSON

Hur annorlunda är anställda i techbranschen jämfört med andra?

– Jag skulle säga att de är unika. Endast anställda inom konst och underhållning är mer liberala än techarbetare, och ingen annan sektor har anställda som visar så starkt antietablissemangstänkande som tech.

Ingen annan bransch eller tjänstesektor har anställda som sympatiserar med vänstervärderingar i så hög grad skriver ni, vilka andra sektorer studerade ni?

– Vi jämförde anställda i techbranschen i USA med alla andra industriella sektorer.

Vilka värderingar är det vi pratar om?

– Vänsterliberala värderingar associeras ofta med progressiva och socialt inkluderande politik, såsom social jämlikhet, ekonomisk omfördelning och miljöskydd. Antietablissemangstänkande innefattar en aversion mot etablerad auktoritet och den härskande klassen. Konkreta manifestationer av en sådan inställning inkluderar att avvisa mainstreammedia och vara kritisk mot tvåpartisystemet och etablerade politiska figurer.

Varför har techanställda en sådan unik profil?

– Det är inte helt tydligt. Möjliga förklaringar inkluderar socialisering in i en onlinenkultur i ung ålder, universitetsutbildning och hög intelligens. Detta associeras generellt med liberala värderingar och anti-etablissemangsvärderingar.

Hur är det med chefernas värderingar?

– Ledare inom tech är generellt mindre konservativa än i andra branscher. Men på grund av techarbetarnas unika ideologiska profil finns det fortfarande en stor ideologisk klyfta mellan techchefer och techanställda. Bland alla sektorer har techbranschen den fjärde största ideologiska klyftan mellan ledare och anställda.

Orsakar denna klyfta konflikter?

– Absolut. Techföretag är grogrunder för protester och visseblåsning. Techanställdas värderingar, tillsammans med den ideologiska klyftan kan förklara detta.

Måste techföretag ta hänsyn till anställdas värderingar när de utvecklar nya produkter, eller i sin kommunikation utåt?

– Det är en rimlig gissning. Tidigare studier har visat att välutbildade och högkvalificerade anställda har större möjlighet att påverka företagsbeslut. Techarbetare är definitivt välutbildade och högkvalificerade. Därför har vi starka skäl att tro att techföretag måste beakta sina anställdas liberala värderingar, och vi har många exempel på detta.

Varför ville ni studera detta?

– Techindustrin är avgörande eftersom den spelar en central roll i utformningen av vår moderna värld. Det är särskilt viktigt inom ramen för AI, som har potential att revolutionera olika aspekter av våra liv samtidigt som den innebär stora utmaningar och risker ●

”

Det finns en stor ideologisk klyfta mellan chefer och anställda i techbranschen.

Niels Selling, statsvetare.
FOTO: SARA MORITZ

Pontus Strimling, docent i nationalekonomi. Läs mer i artikeln "Liberal and anti-establishment. An exploration of the political ideologies of American tech workers" i tidskriften *The Sociological Review*.
FOTO: CATO LEIN

Kommer AI kunna leva upp till demokratins krav?

En av AI:s förmågor är att analysera stora datamängder. AI skulle därför kunna effektivisera beslutsfattande. Redan i dag används AI runt om i världen i offentliga beslut. Men är beslut fattade av AI demokratiskt legitima? Vem ska ställas till svars när beslut blir fel? Kommer människor att acceptera beslut tagna av AI? Eva Erman, professor i statsvetenskap, leder det nya projektet Automatiserad politisk makt på IFFS.

TEXT: HENRIC KARLSSON

Varför ville ni undersöka dessa frågor?

– För några år sedan när AI-utvecklingen verkligen började ta fart fanns det en attityd inom det offentliga att ”vi måste hänga med”. Man ville inte hamna på efterkälken trots att det fanns väldigt lite kunskap om AI i beslutsfattande. Jag hade bedrivit ett projekt i ett par år om ”AI governance”, alltså styrning och reglering av AI, på global nivå. En slutsats där var att det talades mycket om ”governance of AI”, men nästan allt handlade om hur man skulle styra AI för att undvika dåliga utfall och främja bra utfall. Utfall är en av aspekterna av god styrning, men om man bara tittar på utfall, missas procedurella aspekter som krävs för demokratisk legitimitet. Beslut som fattas av AI eller med hjälp av AI, måste, precis som alla andra beslut, ha demokratisk legitimitet. För det måste vissa krav uppfyllas. Goda utfall räcker inte.

Vad tror du krävs för att AI ska accepteras i offentligt beslutsfattande?

– Vi vet i dag inte så mycket om människors inställning till AI i beslutsfattande. Det är en av de empiriska frågorna vi ska undersöka. Men dels tror jag det kommer att handla om vilken kunskap människor har om hur AI fungerar. I dag är det väldigt få som vet väldigt mycket. Även rättvisaspekter kommer att vara viktiga. Känner sig människor orättvist behandlade minskar acceptansen. Men vi är inte bara intresserade av faktisk

Eva Erman, professor i statsvetenskap.

”

Jag har väldigt svårt att se hur AI ska kunna stifta lagar på ett demokratiskt legitimt sätt.

acceptans utan också av normativ legitimitet. AI måste kunna utformas på ett sätt som tillräckligt väl uppfyller de krav vi ställer på legitimitet. Så det handlar inte bara om människors faktiska acceptans, utan om vad man borde acceptera och inte. I princip kan det ju vara så att alla accepterar något på helt fel grunder.

Vilka är då rätt grunder?

– Det är det vi ska jobba med. Men det kommer att handla om frågor om transparens och om ansvarighet, och här väcker AI vissa specifika problem. För demokratisk legitimitet finns villkor om ansvarighet. Man brukar säga att för varje krav på legitimitet måste det finnas ett motkrav på ansvarighet. Hur gör man då om AI har fattat ett beslut, om till exempel socialbidrag, som är fel? Vem ska hållas ansvarig? Det måste alltså finnas en människa någonstans i kedjan som kan hållas ansvarig. En annan aspekt är transparens, att besluten ska kunna gå att förklara. AI är väldigt mycket en ”black box”. Man vet inte vad som händer i en AI. Till och med när all data som gått in i beslutet är tillgängligt är det svårt att förstå.

Vilka potentiellt positiva effekter kan komma av AI i offentligt beslutsfattande?

– Potentialen att effektivisera offentliga tjänster är stor. En fara som ofta tas upp är att AI kommer att vara partisk eftersom den data

som den matas med är partisk. Men också människor är oerhört partiska. Människor påverkas av en uppväxt och bakgrund, det gör inte en AI. AI kan också använda mycket mer data i ett beslut, vilket kan göra att beslutet uppfattas som mer neutralt. AI kan också spela roll för att minska korruption i ett samhälle genom att vara mer opartisk och inte ge fördelar till vissa grupper beroende på vänskap eller andra relationer.

Vad vill ni åstadkomma i projektet?

– Ett övergripande mål är att bygga en tvärvetenskaplig forskningsmiljö för att förstå spridningen av AI i offentlig sektor och försöka förstå dess inverkan på beslut, samt titta på konsekvenser för demokratin. Vi har fem delstudier, där tre är empiriska. En ska titta på kvaliteten och noggrannheten i beslutsfattandet där AI är inblandad, en ska titta på hur de AI-verktyg som används kontrolleras. Den tredje empiriska studien ska undersöka vilken acceptans för AI det finns hos medborgarna. De normativa delstudierna ska titta på vilka kriterier man ska ställa på beslut som fattas av AI för att de ska vara demokratiskt legitima. De här kriterierna ska användas i den andra normativa studien för att utvärdera legitimiteten i de AI-beslut som fattas redan nu.

AI används redan för att fatta beslut i det offentliga, men hur kan man göra det utan att först utreda dessa frågor?

– Det är en bra fråga. Det var fascinerande att se hur snabbt man hakade på utan att ha någon vidare evidens. På många områden ser det ju dock väldigt spännande ut. Till exempel inom sjukvården där AI har visat sig vara mycket bättre på att upptäcka vissa sjukdomar just för att de kan analysera mycket mer data.

Blir det skillnader i de normativa kraven på AI i beslutsfattande beroende på hur AI används i beslutsfattandet och till vilka beslut?

– Ja, det tror jag. Om man tänker på lagstiftning som det mest robusta fallet av beslut, så

har jag väldigt svårt att se hur AI ska kunna stifta lagar på ett demokratiskt legitimt sätt. Sedan är det en fallande skala mot policyskapande ner till mer administrativa beslut där AI redan används. En arbetshypotes är att olika former av beslutsfattande kan komma att involvera olika normativa kriterier på legitimitet.

Tror du att det behövs lagstiftning som reglerar AI-användningen inom offentligt beslutsfattande?

– Ja. Utmärkande för AI är att utvecklingen är i väldigt få händer. Det är icke-statliga ekonomiska aktörer med mycket makt som driver på, vilket ställer stora krav på styrning och lagstiftning. Den reglering som finns kan mestadels beskrivas som så kallad "soft law". De senaste åren har det formulerats hundratals dokument av olika aktörer och företag där viktiga normer kring AI-etik nämns, men det är oklart vad de egentligen innebär. En fara när det finns mängder med "soft law" är att det kan ge ett falskt intryck av att vi demokratiserar beslutsfattandet, för att vi betonar demokratiska värden i dessa riktlinjer, såsom transparens, inklusion och ansvarighet, medan det motsatta kanske är fallet. I ett tidigare AI-projekt har vi tittat på förhandlingarna kring den största kommande lagstiftningen om AI, EU:s AI Act. Där har vi sett att det är påtagligt att företagen arbetar för att lagstiftningen ska vara så avslappnad som möjligt. När det väl kommer till kritan så vill de ha så få lagar kring AI som möjligt.

Detta gäller alltså reglering av AI som helhet, inte bara i beslutsfattande?

– Det stämmer. För att avgöra om beslutsfattande av AI är legitimt, måste vi också titta på AI som helhet. Vi måste fråga oss vad målet med AI över huvud taget ska vara. Vilka beslut om AI anser vi är politiska frågor som bör beslutas kollektivt? Det handlar om kontroll över den politiska agendan. Här tror jag att alla medborgare måste öka kunskapen och medvetenheten ●

I projektet ingår också: Moa Bursell, docent i sociologi, Emma Engström, teknologie dr., Karim Jebari, doktor i filosof, Markus Furendal, doktor i statsvetenskap och Niklas Möller, professor i filosofi.

Läs mer om projektet "Automatiserad politisk makt: Hur träffsäker, kvalitetssäkrad, accepterad och legitim är användningen av AI i den offentliga sektorn?" på ifss.se.

”

Det är icke-statliga ekonomiska aktörer med mycket makt som driver på, vilket ställer stora krav på styrning och lagstiftning.

Det socialt hållbara samhället

FORSKNINGSLEDARE: Jan O. Jonsson, Carina Mood och Christofer Edling*

Ett socialt hållbart samhälle är ett samhälle där människor kan leva gott och tryggt. Men ett sådant samhälle står ständigt inför utmaningar: från organiserad kriminalitet, från skillnader i värderingar mellan olika grupper, från problem med att få resurser att räckta till alla och från medvetna och omedvetna fördomar. Det här är vårt mest omfattande tema.

Våldsbejakande hot och inre säkerhet

Organiserad brottslighet och våldsbejakande extremism är växande hot som ställer det svenska samhället inför nya utmaningar. I såväl Sverige som Kanada finns idag en omfattande organiserad kriminell miljö som utgör ett hot mot respektive lands inre säkerhet. Hur uppstår, utvecklas och integreras dessa över tid? Utöver att bedriva empirisk forskning kring dessa frågor ska projektet initiera ett mångvetenskapligt internationellt forskarnätverk som syftar till att stimulera forskning om våldsbejakande extremism.

Projektledare: Amir Rostami

Övriga projektmedlemmar: Henrik Aldén, Tina Askanius, Linn Axelsson, Amber Beckley, Christofer Edling, Anna Hedin Ekström, Hanna Hjelm, Bo Malmberg, Hernan Mondani, Jerzy Sarnecki, Julietta Stoencheva

Finansiär: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Tidsplan: 2020–2023

Beviljat anslag: 15 895 197 kr

Miljö och mobilisering. Orsaker till och konsekvenser av miljöprotester i ett globalt perspektiv

Globala miljöproblem såsom klimatförändringar och biodiversitetsförluster påverkar i allt högre grad individer och lokala samhällen, och fallstudier tyder på att social mobilisering i form av miljöprotester och massdemonstrationer ökar i hela världen. Projektet använder maskininlärningstekniker för att bygga ett nytt globalt dataset av georefererade miljöprotesthändelser för perioden 1990–2025. Målet är att kunna svara på frågan om huruvida det ökande antalet miljöprotester i världen åstadkommer någon förändring.

Projektledare: Andreas Duit

Övriga projektmedlemmar: Magnus Anker, Faradj Koliev, Sanna Lundquist, Kirill Orach, Baekkwon Park, Maja Schlüter

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2023–2028

Beviljat anslag: 14 922 439 kr

Hur förändras sociala normer?

Normer förändras hela tiden, men det finns ingen teori som redogör för i vilka situationer man kan förvänta sig att en norm kommer att ändras och när den kommer att vara stabil. Projektet kommer att lägga grunden för en sådan teori. Matematiska modeller kommer att konstrueras utifrån enkätundersökningar och psykologiska experiment, och de hypoteser som genereras kommer testas mot data om normförändringar.

Projektledare: Pontus Strimling

Övriga projektmedlemmar: Marie Björnstjerna, Kimmo Eriksson, Corrie Hammar, Lisa Karlberg, Isabela Hazin Antunes de Souza, Joel Krueger, Minna Persson, Irina Vartanova

Finansiär: Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse

Tidsplan: 2021–2023

Beviljat anslag: 7 500 000 kr

Etniska stereotyper – en nordisk jämförelse

Detta projekt kommer att studera hur innehållet i stereotyper av invandrar/minoritetsgrupper utvecklas över tid i Finland och Sverige genom en storskalig textanalys av tidningar som täcker en period av 75 år. Vi kommer att visa hur, och försöka förklara varför, de mönster vi ser dyker upp.

Projektledare: Moa Bursell

Övriga projektmedlemmar: Magnus Bygren, Rojan Karakaya

*Christofer Edling var forskningsledare till och med mars 2023.

Finansiär: Svenska litteratursällskapet i Finland

Tidsplan: 2022–2025

Beviljat anslag: 6 800 000 kr

Integration av unga i Sverige i ett flerdimensionellt perspektiv

Hur utvecklas integrationen bland unga med invandrarbakgrund? Detta projekt vill belysa hur integrationens olika dimensioner utvecklas över tid bland ungdomar och unga vuxna i Sverige. Projektet studerar strukturell integration (som utbildning, jobb och ekonomi), kulturell integration (som religion, värderingar och attityder), social integration (interetniska relationer och nätverk), samt psykologisk anpassning (som psykosomatiska besvär och utagerande beteende) och vi följer drygt 5 000 unga från 14 år till cirka 22 år.

Projektledare: Jan O. Jonsson

Övriga projektmedlemmar: Adam Altmejd Selder, Andreas Gustafsson, Chaïm La Roi, Stephanie Plenty, Georg Treuter

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2020–2024

Beviljat anslag: 5 789 061 kr

Vem bryr sig (om)?

Hur välfärds kapitalister, kyrkor och migranter omdanar barn- och äldreomsorg i Sverige, Tyskland och Italien

Glappet mellan tillgång och efterfrågan på barnomsorg och äldreomsorg är en stor utmaning för välfärdsstater i Västeuropa. Mer jämställda relationer mellan män och kvinnor har inte förmått överbrygga vård- och omsorgsklyftan. Istället har en omfattande omallokering av vård- och omsorgsuppgifter till olika slags aktörer skett. Det här projektet bryter ny mark genom att utveckla och empiriskt testa en teori om vård- och omsorgskulturer, enligt vilken gemensamma föreställningar om vård och omsorg villkorar de politiska val som möjliggjort nya välfärdsaktörer.

Projektledare: Josef Hien

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2021–2024

Beviljat anslag: 5 592 000 kr

Migration och jämlik sexuell och reproduktiv hälsa

Vi vet från tidigare forskning att migrantkvinnor från Mellanöstern och Somalia har sämre förlösning utfall, lägre preventivmedelsanvänd-

ning och fler aborter än svenskar. Enligt gällande styrdokument uppmuntras personal inom reproduktiv hälsovård att använda ett jämställdhetsperspektiv samtidigt som de ska ge en kultursensitiv vård. Projektets mål är att medverka till en förbättrad vård genom att öka förståelsen för hur värdekonflikter och kulturella förändringar ska hanteras inom hälsovården.

Medelsförvaltare: Uppsala universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Minna Persson, Pontus Strimling, Andrey Tibajev, Irina Vartanova

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2019–2024

Beviljat anslag till IFFS: 5 358 878 kr

En ny teori om relationen mellan kognitiv förmåga och åsikter i moralfrågor

Tidigare forskning visar att personer med hög kognitiv förmåga tenderar att ha åsikter som är mer liberala (icke-traditionella och icke-auktoritära). Projektet avser att studera förhållandet mellan kognitiv förmåga och åsikter i moralfrågor, det vill säga politiska frågor om kulturella värderingar.

Projektledare: Irina Vartanova

Övriga projektmedlemmar: Kimmo Eriksson, Pontus Strimling

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2022–2025

Beviljat anslag: 4 478 000 kr

Drömmare och perfektionister

Betydelsen av elevers engagemang för ojämlikheter i utbildning efter kön och invandrarbakgrund

Projektet studerar betydelsen av studieengagemang för ojämlikhet i utbildning. Syftet är att identifiera möjliga motverkande faktorer som hindrar pojkar och unga med utländsk bakgrund att klara sig bättre i skolan.

Projektledare: Stephanie Plenty

Övriga projektmedlemmar: Tünde Dóra Lénárd, Frida Rudolphi

Finansiär: Forte

Tidsplan: 2022–2025

Beviljat anslag: 4 380 000 kr

Inre motivation och yttre sanktion som drivkrafter för prosocialt beteende

Varför samarbetar vi och delar med oss med andra? I vissa fall ligger själviska motiv bakom vad som i förstone framstår som osjälviska handlingar, i andra fall gör vi det trots att det inte för med sig några framtida fördelar – vårt handlande motiveras då av någon form av inre drivkrafter. Detta projekt studerar drivkrafter bakom samarbete, generositet och annat prosocialt beteende. Inre motivation att bete sig prosocialt kontrasteras med yttre sanktioner som får även själviska agenter att bete sig prosocialt. För detta syfte studerar projektet tre besläktade spelteoretiska modeller som kan beskriva interaktiva besluts-situationer.

Projektledare: Erik Mohlin

Övriga projektmedlemmar: Alexandros Rigos

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2020–2024

Beviljat anslag: 4 305 185 kr

”If you're all egalitarians, how come you're so racist?”

Den svenska arbetsmarknaden plågas av etnisk diskriminering och svenska bostadsområden och skolor blir allt mer segregerade. Samtidigt visar studier att svenskar är ett av världens mest jämlika folk. Men om nu svenskar är så egalitära, hur kommer det sig att etnisk diskriminering är så utbredd? Syftet med det här projektet är att undersöka hur implicita fördomar, fördomar vi inte förstår att vi har, är relaterade till moraliskt ansvar. Projektet kommer också ge förslag på policy med målet att reducera etnisk diskriminering och liknande orättvisor.

Projektledare: Katharina Berndt Rasmussen

Övriga projektmedlemmar: Stina Björkholm

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2020–2024

Beviljat anslag: 3 774 000 kr

Utrikes födda kvinnor på europeiska arbetsmarknader: kultur, institutioner och humankapital

Utrikes födda kvinnor är dubbelt missgynnade på arbetsmarknaden, med sämre utfall än både inrikes födda kvinnor och utrikes födda män. Integrationspolitik är ofta utformad med utrikes födda män i åtanke, medan jämställdhetspolitik har inrikes födda kvinnor som målgrupp. Detta

kan leda till att politiska beslut försämrar situationen ytterligare. Detta projekt har som mål att undersöka utrikes födda kvinnors arbetsmarknadssituation i Europa genom att kombinera tidigare förklaringsmodeller kopplade till kultur, institutioner och humankapital, och använda data kopplad till ursprungsländer, mottagarländer och individer.

Projektledare: Andrey Tibajev

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2027

Beviljat anslag: 3 450 000 kr

Prioriteringar under pandemier

Pandemier framtvingar prioriteringsbeslut under extrema förhållanden som beslutsfattare är ovana vid. Projektet kommer att undersöka tre typer av normativa frågor som görs aktuella under pandemier. För det första väcker pandemier svåra frågor angående vilken typ av information, vilken data, som ska ligga till grund för de beslut som fattas och hur. För det andra tvingar pandemier beslutsfattare till prioriteringsbeslut som de är ovana vid. För det tredje aktualiserar pandemier ovanliga mängder osäkerhet och oenighet bland experter. Genom att studera dessa frågor kommer projektet presentera ett ramverk för hur sunda prioriteringsbeslut kan fattas under pandemier och därmed bidra till den samhälleliga beredskapen inför framtida katastrofer.

Projektledare: Anders Herlitz

Övriga projektmedlemmar: Shlomi Segall

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag: 3 000 000 kr

Hur formas och förändras mänskliga normer?

Många samhällen präglas av normer som i det långa loppet är skadliga för befolkningen. Dessa normer inkluderar skattefusk, mutor och förtryck av minoriteter. I detta tvärvetenskapliga projekt undersöks hur skadliga sociala normer kan förändras hos befolkningen. Projektet kombinerar modeller för beslutsfattande från kognitiv och social psykologi med laboratorieexperiment och datasimuleringar. Målet är att bygga välgrundade modeller för hur normer uppstår och sprids som kan användas av beslutsfattare.

Medelsförvaltare: Mälardalens högskola

Projektledare: Giulia Andrighetto

Övriga projektmedlemmar på IFFS: Andrea Guido, Aron Szekely, Eva Vriens

Finansiär: Wallenberg, Mälardalens Högskola

Tidsplan: 2017–2024

Beviljat anslag till IFFS: 2 769 000 kr

Hushållsfördelade nationalräkenskaper: Nya perspektiv på inkomst- och förmögenhetsfördelningen i Sverige, 1930–2020

Detta projekt undersöker nya perspektiv på den ekonomiska ojämlikheten i Sverige. Ungefär en tredjedel av alla inkomster i nationalräkenskaperna rapporteras inte i skattedeclarationer och ingår inte i den officiella fördelningssstatistiken. Projektet analyserar hushållsfördelade nationalräkenskaper och konstruerar en ny databas genom att noggrant matcha variabler i administrativa register med motsvarande variabler i nationalräkenskaperna. Sedan analyseras den nya databasen med fokus på fördelningstrender, rörlighetsmönster och skattereformers effekter. Inkomstojämlikhetsserier utvidgas tillbaka till 1930, inkomst- och förmögenhetsrörlighet analyseras och slutligen mäts effekterna av skattereformer som inte tidigare har studerats.

Projektledare: Olle Hammar

Finansiär: Formas & Johan och Jakob Söderbergs stiftelse

Tidsplan: 2023–2025

Beviljat anslag: 2 710 000 kr

Utvärdering av Sociala insatsgrupper i Stockholms stad

Sociala insatsgrupper (SIG) syftar till att minska den kriminella belastningen och öka den sociala anknytningen hos individer som ofta bor i socialt utsatta områden. Avsikten med SIG är alltså att socialtjänsten, som har huvudansvaret, tillsammans med den lokala polisen ska samordna befintliga samhällsresurser för att ge stöd till unga som riskerar att hamna i (eller redan är medlemmar i) kriminella nätverk. Det övergripande målet är att utöka kunskaperna om SIG. En förhoppning är att aktörerna ska kunna tillämpa dessa nya kunskaper för att kunna utveckla verksamheten ytterligare.

Projektledare: Jerzy Sarnecki

Övriga projektmedlemmar: Lily Wahlman

Finansiär: Uppdrag från Stockholms stad

Tidsplan: 2021–2023

Projektbudget: 2 519 925 kr

En förlorad generation? Studie om effekterna av covid-19-pandemin för ekonomstudenter och deras karriärnätverk

Studenters socialiseringsprocesser och fysiska kontakt begränsades under covid-19-pandemin. Tidigare forskning visar hur viktiga sociala nätverk är för studenters studieresultat och karriärmöjligheter. I detta projekt används longitudinella kvantitativa och kvalitativa nätverksdata som har samlats in för tre kohorter svenska och finländska ekonomstudenter på fyra olika högskolor. Dessa kompletteras med uppföljande intervjuer och enkäter besvarade av alumner för att på så sätt med utgångspunkt i teorier om sociala nätverk kunna besvara frågor om hur pandemin påverkar ekonomstudenters långsiktiga karriärmöjligheter och om den förstärker ojämlikheter i sociala resurser.

Projektledare: Anna Tyllström

Övriga projektmedlemmar: Minna Persson

Finansiär: Handelsbanken, Jan Wallanders och Tom Hedelius Stiftelse, Tore Browaldhs Stiftelse

Tidsplan: 2022–2025

Beviljat anslag: 2 000 000 kr

Vågspel, villkor och vederlag vid arbetsmarknadens framkant: en registerbaserad analys av karriär i unga kunskapsorienterade företag

Forskning har visat att kunskaps- och service-samhällets framväxt har haft en negativ inverkan på grupper som är beroende av jobb med relativt låga kvalifikationskrav, och att så kallade "unga" och "innovativa" företag har disproportionserlig inverkan på skapandet av nya jobb. Arbetsmarknadspolitiken utformning är av stor betydelse för arbetandes möjligheter att navigera på en arbetsmarknad som präglas av förändring. För att utforma den effektivt krävs det kunskap om vilka faktorer som förklarar individers rörelser in i expanderande sektorer av ekonomin. Detta projekt kommer att använda sig av administrativa data som länkar samman individers karriärer med de företag de arbetar inom och analysera detta för att utforska hur förändringar kan åstadkommas i samklang med arbetandes behov.

Projektledare: Johan Westerman

Finansiär: Forte

Tidsplan: 2023–2025

Beviljat anslag: 2 000 000 kr

Validering samt implementation av informationsdriven utveckling och uppföljning av svensk vård och omsorg i ett Nära Vård-perspektiv

Nya arbetsmodeller som uppstått genom digitaliseringen av delar av vården i Borgholm, även kallad Borgholmsmodellen, har behandlat patienter sedan sommaren 2018. Resultaten tros vara goda, men ingen vetenskaplig validering av resultaten har genomförts. Att påvisa resultat är en utmaning eftersom stora delar av resultaten består av icke-händelser, till exempel minskade sjukhusinläggningar eller akutbesök. Likaså kan andra delar av resultaten vara bättre hälsa och livskvalitet relativt ett kontrafaktiskt arbetssätt. Utgångspunkten är att den potentiella besparingen, vid sidan av välfärdsvinster, är att inte behöva bygga ut sjukvård och omsorg linjärt med en åldrande befolkning, utan genom att arbeta preventivt och med god tillgänglighet göra att tillgängliga resurser räcker längre.

Projektledare: Ina Caesar

Övriga projektmedlemmar: Anders Ekholm
Finansiär: Uppdrag från Borgholms kommun
Tidsplan: 2023–2024
Projektbudget: 1 370 000 kr

Inkludering och exkludering på arbetsmarknaden

Projektet undersöker vilken roll diskriminering i anställningsprocesser spelar för etnisk och könsmanässig segregering och ojämlikhet på arbetsmarknaden. Forskningsdesignen som används ger forskarsamhället ett mycket trovärdigt test av på vilket sätt kön, etnicitet och deras kombination interagerar i diskrimineringsprocesser.

Medelsförvaltare: Stockholms universitet
Projektmedlemmar på IFFS: Moa Bursell, Filip Olsson
Finansiär: Vetenskapsrådet
Tidsplan: 2020–2024
Beviljat anslag till IFFS: 1 000 000 kr

Migranternas barn. Långtidsstudie i Norge

Genom invandring har den etniska, kulturella och religiösa mångfalden ökat snabbt i Norge de senaste åren. Frågan om hur barn till invandrare anpassar sig och blir en del av såväl den socioekonomiska som den sociala och kulturel-

la strukturen i samhället blir ett avgörande test på hållbarheten för mottagarländer. Projektet undersöker långsiktiga integrationsprocesser bland barn till invandrare i Norge med fokus på den viktiga övergångsperioden mellan tonåren och tidig vuxen ålder.

Medelsförvaltare: Fafo Institut för arbetslivs- och velferdsforskning
Projektmedlemmar på IFFS: Jan O. Jonsson, Carina Mood
Finansiär: Norwegian Research Council
Tidsplan: 2021–2024
Beviljat anslag till IFFS: 960 000 kr

Digital utveckling och utbildningsresultat i Afrika söder om Sahara

Ett recept för inkluderande utveckling eller fördjupade klyftor?

Det övergripande syftet med detta projekt är att undersöka hur spridningen av digital informations- och kommunikationsteknik i Afrika söder om Sahara påverkar utbildningsresultat och ojämlikhet i utbildningsresultat i regionen. Inom både akademien och i policykretsar har man noterat hur satsningar på utbildning inte lett till önskade resultat i form av verkligt lärande, och vissa ser den nya tekniken som en möjlighet att kringgå de bindande begränsningar som verkar finnas inom utbildningsväsendet i många låginkomstländer. Projektets resultat kommer att belysa under vilka omständigheter digital utveckling verkar för inkluderande utveckling och när det riskerar att bidra till fördjupade klyftor.

Medelsförvaltare: Göteborgs universitet
Projektmedlemmar på IFFS: Ann-Sofie Isaksson
Finansiär: Vetenskapsrådet
Tidsplan: 2023–2024
Beviljat anslag till IFFS: 789 087 kr

Framsteg inom etiken

Syftet med detta projekt är att etablera ett internationellt forskningsnätverk för att tillsammans formulera ett gemensamt spetsforskningsprogram om framsteg inom etiken – ett tema som är otillräckligt beforskat. Med framsteg inom vetenskaperna menas vanligen uppkomsten av en gemensam och alltmer komplett och korrekt bild av den relevanta domänen. Det är dock oklart om och hur detta skall tillämpas på etiken, dels på grund av bristen på enighet inom disciplinen om hur de teorier som utvecklats skall bedömas och dels på grund av att det är kontroversiellt huruvida etiska omdömen rimligen kan beskrivas som

korrekta. Den övergripande forskningsfrågan är: Vilket utrymme lämnar dessa överväganden för uppfattningen att det görs framsteg inom etiken och hur skall begreppet "framsteg" förstås i det sammanhanget?

Projektledare: Folke Tersman

Finansiär: Riksbankens jubileumsfond

Tidsplan: 2023–2024

Beviljat anslag: 433 500 kr

Oren altruism som redskap för att främja miljövänligt beteende

För att främja en mer hållbar livsstil är det angeläget att öka förståelsen kring vad som ligger bakom miljövänlighet bland individer och hushåll. Det här projektet studerar en sådan drivkraft: "oren altruism". Hypotesen är att människor bidrar till miljöskydd och andra kollektiva nyttigheter inte främst för att de bryr sig om nyttigheterna som sådana, utan för själva handlingens skull. Exempelvis kanske de vill känna att de "gör gott" eller ses som prosociala av andra. Det här är den första systematiska utredningen av oren altruism inom miljöområdet. I en första studie genomför vi tillsammans med Halmstads kommun en storskalig, randomiserad kontrollerad fältstudie som testar om orena motiv kan nyttjas för att minska hushållsavfallet.

Medelsförvaltare: Göteborgs universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Pol Campos Mercado

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2023–2025

Beviljat anslag till IFFS: 375 064 kr

Utbildningseffekter av våldsam religiös extremism

Till följd av den pågående konflikten i grannlandet Mali har våldsbejakande islamistiska extremister pressats över gränsen och etablerat sig i Burkina Faso. Detta har slagit extra hårt mot utbildningssektorn, då beväpnade islamistiska grupper har angripit specifikt lärare och skolor för att motverka "västerländsk utbildning". Erfarenheter från tidigare kriser har visat att flickors skolgång kan vara speciellt utsatt. Det här projektet avser att studera effekterna av våldsbejakande extremism på utbudet av utbildning, på pojkars och flickors skolgång och effekten av skolstängningar på pojkars och flickors skolgång.

Medelsförvaltare: Göteborgs universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Ann-Sofie Isaksson

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023

Beviljat anslag till IFFS: 275 989 kr

Sociala nätverk och integration

Utlandsföddas begränsade sociala nätverk pekas ofta ut som en avgörande anledning till gruppens svaga ställning på arbetsmarknaden. Projektet utför ett fältexperiment för att uppskatta hur utlandsföddas sociala och ekonomiska utfall påverkas av ökad kontakt med etablerade svenskar.

Medelsförvaltare: Uppsala universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Olle Hammar

Finansiär: Jan Wallanders och Tom Hedelius stiftelse samt Tore Browaldhs stiftelse samt Uppsala universitet

Tidsplan: 2022–2023

Beviljat anslag till IFFS: 375 000

Preferenser för koordination

Människor ställs ofta inför beslut som kräver kollektiv handling, till exempel om de ska delta i demonstrationer, bankrusningar eller valutaattacker. Studien kommer att använda beteendebaserad spelteori för att förstå mekanismerna bakom hur individer bildar preferenser om kollektiva åtgärder och hur preferenserna påverkas av deras miljö. Specifikt kommer projektet att undersöka hur ekonomiska faktorer som upp- eller nedgångar och ökad osäkerhet kan forma människors preferenser för att vidta eller inte vidta kollektiva åtgärder.

Projektledare: Alexandros Rigos

Finansiär: Handelsbanken

Tidsplan: 2022–2023

Beviljat anslag: 81 701 kr

KOMMANDE 2024

4C – forskarkonsortium för studier om kriminella samarbeten i Sverige

Brottsutvecklingen i Sverige har sett en allt högre användning av skjutvapen. Fokuset på skjutningar i kriminalpolitiken har dragit fokus från andra brottsproblem och medför ett tunnelseende som inte effektivt motverkar problemet. Det behövs forskning som identifierar underliggande mekanismer för karriärer inom och organisering av kriminella miljöer. 4C är ett svenskt

forskarkonsortium som med stöd av internationella forskare vill undersöka och förstå hur kriminella samarbeten uppstår, upprätthålls och samspelar med varandra, och hur livsförloppen för de individer som ingår eller har ingått i dessa miljöer ser ut. Ett viktigt mål med 4C är att destillera fram vilka riktlinjer och insatser som bör formuleras och initieras för att öka samhällets motståndskraft och göra arbetet mot kriminella samarbeten mer träffsäkert.

Projektledare: Amir Rostami

Övriga projektmedlemmar: Amber Beckley, Christopher Edling, Johan Mellberg, Hernan Mondani, Elanie Rodermond, Jesper Roine, Rickard Sandell, Jerzy Sarnecki, Michael Wolfowicz

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024–2030

Beviljat anslag: 16 960 000 kr

Status och stabilitet

En undersökning av tidens betydelse i svensk asyl- och medborgarskapslagstiftning

I Sverige och andra länder har en tydlig rörelse i migrationsrätten under senare år gått från permanent mot tillfälligt: tidsbegränsade uppehållstillstånd, återkallande av flyktingstatus, högre trösklar för medborgarskap. Detta kan ses som ett skifte i synen på rättslig status, då stabilitet och långsiktighet länge varit utgångspunkt för till exempel medborgarskap och uppehållstillstånd. Även om en rättslig status inte per definition är permanent så är långsiktighet viktigt inte minst ur ett rättssäkerhetsperspektiv, då förutsägbarhet är ett grundläggande värde i en rättsstat. Forskningen är viktig då den kan ge fördjupad kunskap om tidens betydelse i migrationsrätten och om konsekvenser av att underminera stabiliteten i individers rättsliga status, vilket i sin tur kan påverka människors möjlighet att göra informerade livsval.

Projektledare: Patricia Mindus

Övriga projektmedlemmar: Rebecca Thorburn Stern

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024–2027

Beviljat anslag: 4 984 000 kr

Den svarta stranden

En ny generation håller på att upptäcka Sveriges koloniala förflutna och vi befinner oss i ett nytt kunskapsläge. Det handlar om ett större, samtida intresse för frågor som den forna kolonin Saint-Barthélemy, men också om att vi vet mer genom nyligen tillgängliggjorda arkiv från

Sveriges kolonialtid. Inblicken som arkivet ger oss är dock i stort sett begränsad till juridiska dokument och människorna är ofta reducerade till skissartade figurer som mejslats ut genom dåtidens administrativa och rasistiska tankesätt. Det här projektet använder sig av konstnärliga medel för att gestalta livet på den forna kolonin Sant-Barthélemy för att nå en bättre förståelse av tiden än de juridiska dokument som finns i arkiven. Målet för projektet är att hitta nya konkreta metoder och samtidigt sprida en kritisk metodologi till andra forskare och konstnärer som arbetar med liknande arkivmaterial och processer.

Projektledare: Salad Hilowle

Övriga projektmedlemmar: Kari Andén-Papadopoulos, Staffan Julén, Christian Rossipal

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024–2027

Beviljat anslag: 4 494 000 kr

En framtid utan funktionsnedsättningar?

Etiken och politiken kring funktionsnedsättningar och nya teknologier

Funktionsnedsättning beror inte längre endast på otur. Den teknologiska utvecklingen (cochleaimplantat, fosterdiagnostik m.m.) har redan påverkat vad det innebär att ha en funktionsnedsättning och ställt familjer inför nya val. Snart kan det vara möjligt att helt eliminera många funktionsnedsättningar. Projektets mål är att bidra till utvecklingen av teorier om rättvisa, jämlikhet och värdet av funktionshinder i ljuset av införandet av nya teknologier. Målet är också att formulera ett begreppsligt och normativt ramverk som kan adressera de risker användningen av teknologin medför.

Projektledare: Julia Mosquera

Finansiär: Riksbankens jubileumsfond

Tidsplan: 2024–2027

Beviljat anslag: 3 395 015 kr

Sociala normer för samarbete under kollektiv risk

Mänskligheten har en fundamental påverkan på klimat och ekosystem och befinner sig nu på gränsen till flera irreversibla planetära omslag som kan få katastrofala konsekvenser för ännu fler av jordens arter. En hantering av de växande existentiella hoten kräver kollektiva beteendeförändringar, inom vilka varje enskild individs agerande gör skillnad, vilket innebär att ett kollektivt dilemma måste lösas: individers

ansträngningar bör inte handla om personliga fördelar utan om att undvika en gemensam förlust. Hur, lyder därför detta projekts avgörande fråga, kan människor på individuell nivå motiveras att samarbeta för att minska riskerna för en kollektiv förlust?

Projektledare: Giulia Andrighetto

Övriga projektmedlemmar: Ferdinanda Wijermans, Eva Vriens

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024–2027

Beviljat anslag: 3 622 000 kr

Expanding Minds – Together

Projektets mål är att verka för ett mer hållbart samhälle där brännande frågor inte försvinner i

polariserade debatter eller går vilse i åsiktskorridorer. Här vill vi bjuda in medborgare att ta del av och diskutera forskning för att väcka ett engagemang i olika samhällsfrågor. I praktiken skapar vi ett mindre, duplicerbart scenkonstformat, som kan spridas brett i vitt skilda kontexter, som bibliotek, skolor, förbund inom det civila samhället, organisationer samt scenkonstinstitutioner.

Projektledare: Staffan Julén

Övriga projektmedlemmar: Gustaf Arrhenius, Jörgen Dahlqvist, Helena Hammarskiöld, Karim Jebari, Sima Nurali Wolgast, Lea Ypi och Osynliga teatern

Finansiär: Postkodstiftelsen

Tidsplan: 2024–2026

Beviljat anslag: 2 500 000 kr

Övriga projekt

På institutet bedrivs ibland även projekt som inte kan sorteras in i forskningsprogrammets fyra övergripande teman.

Text & stil

Med gratis kurser, seminarier och workshops fokuserade på skrivandets tekniker och tänkande erbjuds forskare med intresse för text och form en professionellt guddad fortbildning med siktet inställt på framtida bokskrivande och essäistik. Projektet riktar sig till både juniora och seniora forskare vid alla svenska lärosäten. Målet är att i konkreta former inspirera och erbjuda guidning till mer levande svensk text skriven av forskare vid landets universitet.

Projektledare: Magnus Linton

Finansiär: Natur och kultur

Tidsplan: 2021–2023

Beviljat anslag: 636 450 kr

Text och stil fortsättningsstudie

Projektledare: Magnus Linton

Finansiär: Natur och Kultur

Tidsplan: 2023–2024

Beviljat anslag: 291 336 kr

Så påverkar ditt namn dina chanser på arbetsmarknaden

Förekommer det diskriminering på arbetsmarknaden? Kort svar: Ja. Sociologen Moa Bursell har studerat diskriminering på arbetsmarknaden i mer än 15 år. Här berättar hon om sina studier där hon och hennes kollegor skickat ut fiktiva ansökningar med svenska och utlandsklingande namn och mätt vilka som får svar.

TEXT: HENRIC KARLSSON

Kan du beskriva hur era studier går till i praktiken?

– Vi skickar ut ansökningar från fiktiva personer för att mäta diskriminering i respons från arbetsgivaren. Det är riktiga jobb som ska tillsättas och riktiga arbetsgivare som svarar och det enda som skiljer ansökningarna åt är namnet på den som söker. Det som mäts är skillnaden i svarsfrekvens mellan ansökningar med svenskt namn och ansökningar med utlandsklingande namn.

Vilka är dina slutsatser om diskrimineringens förekomst på den svenska arbetsmarknaden?

– Det vi alltid finner är att det finns en konsekvent diskriminering av ansökningar med utländska namn. Det spelar inte så stor roll vilka slags namn som används. Jag har använt arabiska namn, afrikanska namn och slaviska namn, alla dessa grupper diskrimineras, men det är inga jätteskillnader mellan grupperna. Däremot hittar vi ingen tydlig könsdiskriminering. Vilket kan förvåna en del. Men det betyder inte att det inte finns trakasserier eller diskriminering i karriär-

”

Det vi alltid finner är en konsekvent diskriminering av ansökningar med utländska namn.

och löneutveckling. Bara att det inte finns det i det här steget i anställningsprocessen i de yrken vi tittat på.

Hur stor är diskrimineringen av ansökningar med utländska namn i stort på arbetsmarknaden?

– När jag började studera det här var siffran 1,9 vilket betyder att personer med utländska namn behövde skicka ungefär dubbelt så många ansökningar för att få positiv respons. I den senaste studien var den siffran 1,6. Det är olika metoder i olika studier och inte helt lätt att jämföra, men jag skulle ändå säga att diskrimineringen i alla fall inte har ökat sedan jag började studera det här.

Varför diskrimineras inte kvinnor med utländska namn lika mycket som män?

– Det finns teorier kring att stereotyper om kvinnor kan mildra stereotyper om andra kulturer. De flesta människor uppfattar människor från andra kulturer som hotfulla och ofta är det en mansperson som utgör stereotypen om andra kulturer efter-

som vi lever i patriarkala samhällen. Men i kombination med stereotyper om kvinnor som mindre hotfulla och mindre aggressiva mildras föreställningen om andra kulturer som hotfulla när det gäller kvinnor med utländsk bakgrund. Det här är viktiga resultat tycker jag. Ibland missas detta i diskussioner om socialt underordnade identiteter där det nästan alltid förutsätts att olika underordningar adderas till varandra. Att vara kvinna och att ha ett utländskt namn skulle vara dubbla bördor. Men det ser vi inte i våra studier.

I den senaste studien har ni tittat på så kallade etniska nischer, vad är det?

– En etnisk nisch är yrken på arbetsmarknaden som är etniskt segregerade, det vill säga som har en oproportionerligt hög andel inrikes eller utrikes födda i relation till befolkningen i stort. Det kan finnas olika förklaringar till varför de uppstår. En del menar att det inte har med diskriminering att göra utan att det beror på att människor väljer olika yrken. Till exempel att män och kvinnor väljer olika utbildningar och gör olika karriärval. På liknande sätt skulle då olika etniska grupper välja olika yrken. I vår senaste studie har vi tittat på det här och ställt frågan om arbetsgivare bidrar till segregation och sortering genom diskriminering. Om inte så borde det bero på att individer själva söker sig till olika yrken.

Och vad blev svaret – bidrar arbetsgivare till den här sorteringen på arbetsmarknaden?

– Det korta svaret är ja. Det finns ett linjärt samband. Ju lägre andel utrikes födda i ett yrke, desto högre är diskrimineringen, och i yrken med högst andel utrikes födda är diskrimineringen nästan borta. Att vi har de här skillnaderna betyder att man över tid kommer att upprätthålla och förstärka mönstret med etniska nischer på arbetsmarknaden.

Vad kan det bero på?

– Det är svårt att svara på utifrån sådana här studier. Men det finns andra studier, till exempel från Norge, där forskare intervjuat arbetsgivare om olika grupper av anställda. De fann att arbetsgivare i vissa fysiskt krävande yrken var tveksamma till att anställa normmän. De kunde uttrycka att normmän var bortskämda och hade höga krav. Det hade uppstått en stereotyp om invandrare som hårt arbetande och att normmän inte skulle stanna kvar i yrket, för det här gäller ju de mest oattraktiva yrkena på arbetsmarknaden där det är hög personalomsättning. Det är där vi finner yrken med hög andel utrikes födda ●

Moja Bursell, docent i sociologi och forskningsledare för temat Det socialt hållbara samhället.
FOTO: CATO LEIN

Organiserade brott – bortom visitationszoner och utsatta områden

När man tar del av mediernas rapportering av grövre brottslighet får man lätt uppfattningen att brott bara förekommer i vissa geografiska områden. Diskussioner om utsatta områden och visitationszoner förstärker den bilden. Är det en sann bild? I rapporten *Kriminella på kartan – en ESO-rapport om den organiserade brottslighetens geografi*, Hernan Mondani, docent i sociologi, och Amir Rostami, professor i kriminologi, för hur dagens organiserade brottslighet ser ut ur ett rumsligt perspektiv.

TEXT: ERIKA KARLSSON

Även om vissa typer av brott inte har ökat i Sverige på senare år har såväl antalet skjutvapenrelaterade mord och sprängningar som ekonomisk brottslighet ökat kraftigt under 2000-talet. Det har redan tidigare konstaterats att denna utveckling framför allt kan kopplas till den organiserade brottsligheten. När samarbetena mellan kriminella ökar ställs hela samhället inför utmaningar som inte aktualiseras på samma sätt med enskilda gärningsmän. Sverige har fått färre men värre lagöverträdare, färre men grövre brott, och framför allt, fler brott som sker genom samarbeten.

I rapporten talas det om fem olika typer av kriminella miljöer eller organisationstyper: MC-gäng, maffia, gatugång, nätverk och partiella organisationer.

Med organiserad brottslighet förändras också brottslighetens geografi. Internationellt utgör detta ett etablerat forskningsområde, men i Sverige är det relativt få studier om den organiserade brottsligheten som har haft detta fokus. Hernan Mondani och Amir Rostami menar att det faktum att just skjutvapenvåldet tenderar att koncentrera sig i områden som polisen definierar som utsatta behöver kompletteras med kunskap om kriminella miljöers bundenhet till olika platser

Hernan Mondani, sociolog.
FOTO: CATO LEIN

Amir Rostami, kriminolog.
FOTO: CATO LEIN

för att förstå hur sådana brott ska kunna stävjas.

– Skjutningar och sprängningar är aktiviteter som ofta är kopplade till specifika typer av områden, men också till olika kriminella miljöer. Det är därför betydelsefullt att förstå hur andra brottsliga aktiviteter från den organiserade brottsligheten förhåller sig geografiskt. I den här rapporten har vi tittat just på den dimensionen för att se om det är möjligt att hitta mönster som kan ha betydelse för det förebyggande arbetet, säger Hernan Mondani

Det som kan konstateras är att organiserad brottslighet inte är något som är begränsat till storstadsregioner eller utsatta områden. Organiserad brottslighet förekommer i hela landet. Däremot finns det skillnader i geografisk spridning beroende på vilken typ av kriminell miljö man tittar på.

När hänsyn tas till folkmängd utgör MC-gängen den dominerande kriminella miljön i alla Sveriges sju polisregioner. De har mer närvaro i glesbygdskommuner än övriga miljöer och står för oproportionerligt mycket brottslighet utanför de områden som kallas utsatta. Gatugång och nätverk finns också överallt i Sverige medan de mer löst sammankopplade partiella organisatio-

nera framför allt finns i Stockholm, och maffia-miljöerna främst i Stockholm och polisregion Väst som omfattar Hallands och Västra Götalands län.

Den minsta miljön i antal individer räknat är maffian. De förekommer ungefär lika mycket i utsatta som i icke-utsatta områden, men merparten av deras brottslighet förekommer i urbana miljöer. De har en stark lokal förankring, vilket skapar möjligheter att ta sig in i olika legala och politiska strukturer i samhället.

Utöver förankringen på olika platser har de olika typerna av miljöer också en viss grad av mobilitet. Något som framkommer i den här studien är att det tycks finnas en rollfördelning inom miljöerna där en av rollerna handlar om att vara mobil.

– Ungefär 30 procent av individerna som ingår i dessa kriminella miljöer är mobila, vilket innebär att de kan röra sig över stora geografiska områden och begå brott i dessa. De här mobila individerna har också visat sig stå för så mycket som mellan 45 och 65 procent av alla brottsmisstankar inom respektive miljö, säger Amir Rostami.

Detta resultat är så klart betydelsefullt när man försöker förstå den organiserade kriminalitetens geografi. De mobila individerna flyttar inte bara människor, pengar och varor.

– Man kan metaforiskt säga att de fungerar som humlor som pollinerar blommor och sprider pollen – de tar sig runt och skapar nya kontakter och affärsmöjligheter på nya orter, säger Hernan Mondani.

Graden av mobilitet, alltså andelen mobila individer som tar sig mellan kommuner, varierar med typ av miljö. Graden av mobilitet kan spegla skillnader i graden av organisering i dessa kriminella miljöer, men den kan också förklaras av hur miljöerna är uppbyggda.

MC-gängen har till exempel ganska låg mobilitet, men eftersom de ofta består av decentraliserade organisationer med många lokala klubbar har de ändå så lång räckvidd att de begår brott i nästan alla svenska kommuner. Partiella organisationer, maffia och gatugång har lägre räckvidd, men de har

flera samarbeten lokalt, vilket är ett resultat av deras starka koncentration till olika delar av landet.

Vissa typer av brott visar sig vara svårare att förknippas med en geografisk plats än andra. Den ekonomiska brottsligheten har lägst så kallad täckningsgrad. Det innebär att denna brottstyp kräver andra komplementära källor än geografiska för att nå en fördjupad förståelse av den.

– För att bli framgångsrik i det brottsbekämpande arbetet måste vi nå en bättre förståelse för vilken roll den kriminella ekonomin har som drivkraft i de kriminella miljöerna. Vi behöver också mer kunskap om specialiseringen inom den organiserade brottsligheten, säger Amir Rostami.

Brottslingar och brott är alltså inte något som återfinns enbart i vissa typer av urbana miljöer, och det behöver man ha med sig för att förstå hur brott ska kunna förebyggas. Med alltför mycket fokus på en geografisk plats eller en typ av brott kan vissa insatser bli mindre träffsäkra. I rapporten konstaterar författarna att för att förebygga den organiserade brottsligheten behöver man rikta uppmärksamheten inte bara mot de kriminella, men också mot de sårbarheter i samhällets organisering som måste reduceras för att motverka de allvarigare förändringar som organiserad brottslighet kan föra med sig.

– Det kan till exempel handla om utökade kontroller när det kommer till förmåner från välfärdssystem och ett närmare samarbete med näringslivet för att försvåra bedrägerier. Det här är ett arbete som polismyndigheten tillsammans med andra myndigheter och intressenter behöver bli bättre på, säger Amir Rostami ●

Rapporten kan laddas ner i sin helhet utan kostnad på webbplatsen eso.expertgrupp.se.

Om du är intresserad av sambandet mellan geografi och brott kan du lyssna på Hernans och Amirs kollega Amber Beckley som i kortföreläsningen "How much crime can foreign background explain?" berättar hur geografi kan hjälpa oss förstå förekomsten av brott i olika områden. Finns på YouTube och URplay.

”

Vissa typer av brott visar sig vara svårare att förknippa med en geografisk plats än andra. Den ekonomiska brottsligheten har lägst sådan så kallad täckningsgrad.

3.

En dynamisk
forskningsmiljö

Öppna vetenskapliga seminarier

Tvårvetenskaplighet är en kärna i institutets verksamhet och ett sätt att uppmuntra möten mellan discipliner är att mötas i IFFS serie forskarseminarier. Seminarierna hålls flera gånger per termin och föreläsarna kommer från en rad olika länder och lärosäten. Seminarierna hålls i institutets lokaler, med möjlighet till onlinedeltagande. Samarbetet med Center for Population-Level Bioethics vid Rutgers University i New Jersey har fortsatt under 2023 med webbaserade seminarier. Totalt välkomnades såväl IFFS egen personal som utomstående till 21 vetenskapliga seminarier under året.

2023-02-08

RODNEY EDVINSSON

An Economic Philosophy of Production, Work, and Consumption

I boken *An Economic Philosophy of Production, Work and Consumption* presenterar Rodney Edvinsson ett nytt ramverk för att definiera produktion, arbete och konsumtion. Ramverket visar att vad de alla har gemensamt är en avsiktlig transformation av någonting externt för aktören. På seminariet diskuterade Edvinsson olika definitioner inom olika teoretiska traditioner inom ekonomi samt en del problem med de definitioner som används idag.

2023-02-15

FREDRIK CHARPENTIER LJUNGQVIST

Impacts of Past Climate Variability – Lessons for the 21st Century

På seminariet presenterades resultat från den senaste forskningen om hur klimatvariationer och förändringar har påverkat olika aspekter av mänsklig historia i medeltida och tidigmoderna Europa (ca 700–1815 e.Kr.). På föredraget presenterades även de viktigaste resultaten från forskningsprojektet "Disentangling socio-political and climatic factors for famines in early modern Europe". Projektet undersöker vad som gjorde samhällen mer eller mindre sårbara för livsmedelsosäkerhet och hungersnöd i Europa (ca 1500–1800), vilken roll klimatfaktorer och socio-politiska faktorer spelade och hur de interagerade.

2023-03-08

PAUL LEVIN

What Does the Future Hold for the Swedish NATO Accession Process?

Turkietkännaren Paul T. Levins seminarium i mars 2023 handlade om det då aktuella läget i förhandlingarna om svenskt medlemskap i Nato. Skulle Finland gå sin egen väg, och i så fall, vad skulle det innebära för Sverige och NATO? Vad kan Sverige göra för att säkerställa turkisk ratificering? Vad kan andra NATO-medlemmar som vill se både Finland och Sverige ansluta sig göra för att påskynda processen? Vad skulle den katastrofala jordbävningen i Turkiet kunna betyda för den politiska processen i Turkiet och för Sveriges NATO-framtid?

2023-04-19

KRISTER BYKVIST

Who Should Care About Impossibility Theorems in Population Ethics

Det är ett välkänt faktum att omöjlighetsteorem inom populationsetik visar att det inte finns någon teori om värdet av populationer som kan uppfylla alla de villkor vi vill ställa på en sådan teori. Det är inte alls klart vilket villkor vi borde avstå från, något som många anser är särskilt oroande eftersom vi inför klimatförändringar behöver fatta brådskande beslut som kommer att påverka storleken och sammansättningen av framtida populationer. Dock menar vissa att omöjlighetsteorem inte är något att oroa sig för såvida man inte är anhängare av konsekventialistisk etik. Krister Bykvist argumenterar i det här seminariet att detta återspeglar en allvarlig missuppfattning av populationsetik och dess omöjlighetsteorem och att dessa teorem är oroande för alla rimliga moraliska ståndpunkter.

2023-05-10

OTTMAR EDENHOFER

Climate, War and Science. Practical Dilemmas, Theoretical Challenges and a New Era of Climate Policy

Den nuvarande geopolitiska globala situationen kräver en ny era av klimatpolitik. Men hur når vi dit? **LÄS MER TILL HÖGER**

2023-05-24

SARAH BIRCH

Voting for the Future. Electoral Institutions and the Time Horizons of Democracy

Klimatförändringens brådska har fått politiska teoretiker att fundera över hur demokratin kan anpassas för att klara av framtida utmaningar. Det har de senaste åren framförts många lovande förslag om hur politiska system kan reformeras för att göra dem mer framåtsyftande. Sarah Birch presenterar här en artikel med bedömningar av ett antal sådana förslag som berör demokratiska val. Huvudbidraget från artikeln är att sammanföra förslag från politiska teoretiker och bevis från empirisk statsvetenskap som är relevanta för dessa förslag.

2023-05-31

OLLE HÄGGSTRÖM

Large Language Models, AI Risk and AI Alignment

Vi befinner oss vid en avgörande tidpunkt i mänsklighetens historia när vi automatiserar och överlämnar till maskiner den resurs som gett oss sådan framgång hittills: vår intelligens. Vad skulle kunna gå fel? Inom området som blivit känt som AI-alignment strävar man efter att säkerställa att avancerad AI har mål och värderingar som är överensstämmande med våra egna och kompatibla med mänskligt välbefinnande. Olle Häggström diskuterar några utmaningar inom AI-alignment med tanke på den hisnande hastighet med vilken stora språkmodeller och annan AI för närvarande utvecklas och implementeras.

Ottmar Edenhofer leder arbetet på Potsdam Institute for Climate Impact Research och Mercator Research Institute on Global Commons and Climate Change. FOTO: HENRIC KARLSSON

Dramat i klimatpolitiken: enorm omfördelning av rikedom

Vad står på spel i klimatpolitiken som gör framsteg så svåra? En massiv omfördelning av global rikedom, varken mer eller mindre. Det sa Ottmar Edenhofer, en av världens mest framstående climatekonomer, på IFFS öppna vetenskapliga seminarium i maj 2023.

– Den budget som är kvar för 1,5–2 graders uppvärmning är ungefär 660 gigaton koldioxid i atmosfären. De reserver som finns i marken motsvarar ungefär 15 000 gigaton, sa Ottmar Edenhofer, chefsekonom på Potsdam Institute for Climate Impact Research.

Han konstaterade att vi befinner oss i ett läge där vi inte är i närheten av att hålla tvågradersmålet.

– Det finns enstaka exempel på framgång men globalt sett håller vi inte på att böja kurvan. Teknologier för att ta bort koldioxid ur atmosfären kommer att krävas.

Ottmar Edenhofer är pro-

fessor i climatekonomi och har varit co-chair för IPCC:s arbetsgrupp III. Han anser att ett av IPCC:s främsta bidrag är att formulera konceptet koldioxidbudget.

– Vad det belyser är att atmosfären är ett begränsat förvaringsutrymme vilket tvingar oss att sluta internationella överenskommelser om rättvis och effektiv användning av utrymmet som återstår.

Det begränsade utrymmet, som gör det tydligt att 80–90 procent av alla fossila resurser måste stanna i marken, visar också varför global klimatpolitik är oerhört svårt, menar Ottmar Edenhofer.

– För mig som ekonom betyder detta ett enormt värdetapp för ägarna till olja-, kol- och gasresurser. Klimatpolitik handlar därför om en omfattande omfördelning av global rikedom. Det är det här som är dramat i klimatpolitiken, sa Ottmar Edenhofer.

Seminarieret finns att se på IFFS Play.

2023-06-07

MICHAEL ROSEN

The Shadow of God and the Passage from Heaven to History

I ett brev till sin vän Étienne Falconet skrev Denis Diderot att "eftervärlden för filosofen är den religiösa människans liv efter detta". Detta föredrag placerar den meningen i sammanhanget av en övergång till en sekulär uppfattning om framtiden där ortodoxa religiösa förhoppningar om personlig odödlighet, överfördes till historien – och framtiden – som ett projekt för kollektivt självförverkligande. Michael Rosen förklarar hur dessa båda element samverkar i Immanuel Kants filosofi. Idén om historisk odödlighet spelade en viktig roll i politiska rörelser av alla slag under nittonhundratalet och tjugohundratalet. Genom att belysa denna aspekt av framtidens historia syftar föredraget också till att bidra till vår förståelse av nutiden.

2023-06-29

ANNA STILZ

Climate Displacement and Territorial Justice

Genom att bidra till klimatförändringar förändrar industrialiserade stater beboeliga områden och ökar risken för miljöbetingade förflyttningar. Detta väcker frågor om territoriell rättvisa: när är fördelningen av jordens utrymmen rättvis? Anna Stilz presenterade en artikel med tre perspektiv på detta problem.

2023-07-21

KLEMENS KAPPEL

The Epistemic Significance of Convergence in Ethical Theory

De etiska teorier vi har mest förtroende för – välfärdsbaserad konsekventialism, kantianism, kontraktualism, sunt förnuftsmoral och dygdetik – tycks alla erbjuda liknande praktiska råd i många situationer. När vi får höra att dessa stora teorier faktiskt överensstämmer i sina praktiska råd vid olika vardagliga omständigheter kan det verka lugnande. Men ökar denna konvergens vårt förtroende för deras påståenden? Det är den centrala frågan som utforskas i en artikel av Klemens Kappel som han presenterade på det här seminariet.

2023-09-20

ANDERS SANDBERG

Serf's Up: Law, AI, Singletons and Leviathan

Världens stora problem såsom krig, hungersnöd, pandemier osv. kan beskrivas som globala koordinationsproblem där människor har svårt att samordna kollektiva handlingar för allas bästa. Det har länge funnits förslag på styrningssystem för att hantera koordinationsproblem – från Thomas Hobbes "Leviathan", en upplyst världshövding, till Nick Boströms koncept "singleton". Anders Sandberg hävdar på det här seminariet att lagar spelar rollen som en "naturintelligent singleton", ett slags utspjutt utvidgat medvetande som löser samordningsproblem som är svåra att lösa individuellt. Emellertid kan utvecklingen av AI leda till system av utspridda medvetanden som kan göra människor maktlösa. På seminariet diskuterade Anders Sandberg om det finns sätt att kombinera den eventuella nyttan med en AI-singleton, med mänsklig blomstring och autonomi.

2023-09-27

JULIA NEFSKY

Expected Utility, the Pond Analogy and Imperfect Duties

Individens skyldighet att utföra olika handlingar i fråga om kollektiva problem, till exempel klimatförändringar, kan diskuteras i termer av förväntad nytta av den individuella handlingen. Julia Nefsky hävdar att det utöver de bekymmer som hon och andra har framfört tidigare finns ett mer grundläggande problem med tillvägagångssättet – ett inneboende fel med resonemanget. I detta föredrag illustrerar hon denna nya, interna invändning med exempel som köttkonsumtion och transportval i relation till klimatförändringar. Hon diskuterade även våra skyldigheter att donera pengar utifrån Peter Singers kända exempel "the pond analogy".

2023-10-04

ERI BERTSOU

Varieties of Expertise: What do Citizens Consider to be Politically Legitimate Uses of Expertise

LÄS MER PÅ NÄSTA SIDA

Balansgången mellan expertsstyre och folkstyre

Hur ska demokratier balansera det ökade behovet av expertkunskap för att lösa allt svårare utmaningar, med upprätthållandet av det demokratiska idealet att folket ska styra? Projektet "Varieties of Expertise" frågar sig "vad utgör 'politiskt legitim' användning av expertis i medborgarnas ögon?". Eri Bertsou, docent i statsvetenskap vid University of St. Gallen, presenterade på det här seminariet resultat från detta projekt.

– I Sverige är svaret tydligt "nej" när människor tillfrågas om experter ska fatta beslut. Men det finns ett starkt stöd för att experter ska vara involverade och rådgivande på olika sätt, säger Eri Bertsou.

Se seminariet på IFFS Play.

Eri Bertsou. FOTO: HENRIC KARLSSON

2023-10-11

OSKAR NORDSTRÖM SKANS

The Heterogeneous Earnings Impact of Job Loss Across Workers, Establishments, and Markets

Vilka drabbas värst av att förlora sitt jobb? Genom att använda svenska administrativa data visar Oskar Nordström Skans att inkomsteffekterna av jobbförlust på grund av företagsnedläggningar varierar kraftigt mellan arbetstagare, företag och marknader. De som drabbas värst förlorar 50 procent av årsinkomsten det efterföljande året, med ackumulerade förluster på 250 procent över ett decennium. Arbetstagare i den minst påverkade tiondelen har marginella förluster på mindre än sex procent det efterföljande året. På seminariet diskuterades dessa resultat och vilka åtgärder som är mest effektiva för att minska de värsta effekterna av jobbförlust.

2023-10-18

GUSTAV NILSONNE

Pathways to an Open Science System: Replacing Academic Journals

Öppen och fritt tillgänglig vetenskap möjliggör ackumulerad kunskap och underlättar nya upptäckter. Övergången till ett system med mer tillgänglig vetenskap pågår, men det finns viktiga hinder. Forskare är fortfarande bundna till traditionella tidskrifter, inte minst eftersom bedömningen av kvalitet är kopplad till i vilken vetenskaplig publikation artiklar publiceras. Gustav Nilssonne diskuterade på det här seminariet nya metoder för att bedöma vetenskaplig kvalitet och andra vägar att främja öppen vetenskap.

2023-10-25

VEGARD SKIRBEKK

Understanding the Global Transition to Low Fertility

Kvinnor får idag hälften så många barn som för femtio år sedan. Varför detta har skett och hur låg fertilitet kommer påverka framtiden diskuteras i denna presentation. Forskning på det här området är oftast disciplinspecifik, men här erbjuds en tvärvetenskaplig syn på förändringar i fertilitet över olika befolkningsgrupper. Under seminariet diskuteras faktorer som reproduktionskapacitet, preventivmedel, utbildning, religion, partnerskap, politik, ekonomi, assisterad reproduktion och katastrofer. Presentationen baseras på Skirbekks bok *Decline and Prosper!*.

2023-11-08

KASPER LIPPERT-RASMUSSEN

Are Stereotypes Wronged When Stereotyped?

Nyligen har filosofer försvarat idén att en orätt mot någon kan begås genom att endast tro något negativt eller stereotypt om någon, utan att denna tro omsätts i någon som helst praktisk handling eller leder till några konsekvenser. Detta kallas doxastisk orättvisa. I fallet med icke-doxastiska orätter kan en handling som normalt sett skulle utgöra en personlig orättvisa undvikas beroende på offrets agerande. Artikeln föreslår att något liknande kan gälla för doxastiska orätter. Artikeln som Kasper Lippert-Rasmussen presenterar ger två bidrag till trons etik: en ny analys av doxastisk orättvisa där rättigheter kan förloras och introduktionen av begreppet strukturell, doxastisk orättvisa.

2023-11-15

DAN WIKLER

Ethics, E-Cigs, and the Tobacco End Game

Trots att allt färre globalt sett röker förutspås ändå över en miljard dödsfall relaterade till rökning före århundradets slut. En möjlig lösning är att få rökare att använda elektroniska cigaretter, men detta möter motstånd av tobakskontrollmyndigheter för risken att tonåringar som aldrig rökt ska bli nikotinberoende. Teknik för att förhindra att omyndiga kan röka elektroniska cigaretter finns, men dess användning är inte fri från problem. Dan Wikler presenterar på det här seminariet olika strategiska och moraliska överväganden som krävs för framsteg.

2023-11-29

MARTIN O'NEILL

Limiting Markets: Socialisation, Decommodification, and the Sense of Justice

Martin O'Neill utforskar här storleken på den offentliga sektorn i ett rättvist samhälle och vilka varor och tjänster som bör tillhandahållas utanför marknaden. Han jämför ståndpunkter från liberala egalitarister och socialdemokrater/demokratiska socialister. Han undersöker sedan möjligheten av en "vänsterrawlsiansk" ståndpunkt, som kombinerar socialistiska insikter om offentlig försörjning med liberala egalitära principer, för att försvara en institutionell modell av ett rättvist samhälle som innefattar liberal demokratisk socialism.

Chiara Cordelli, professor i statsvetenskap.
FOTO: HENRIC KARLSSON

2023-12-06

CHIARA CORDELLI

The Wrong of Capitalism Beyond Domination

Inom samtida politisk filosofi har en ny kritik mot kapitalismen återuppstått. I motsats till de som argumenterar för att kapitalismen är orättvis på grund av dess fördelningsmässiga resultat eller ägarnas exploatering av arbetarna, försvarar de som kallas "radikala republikaner" idén att kapitalismens särskilda fel ligger i en form av strukturell dominans som inte har att göra med varken fördelning eller exploatering. Chiara Cordelli tar upp begränsningarna med denna radikala republikanism som en kapitalismkritik och föreslår en alternativ syn på kapitalismens

fel som en alienerad relation mellan medborgare och samhällsordning. Att komma förbi denna relation kräver inte bara arbetarkontroll utan även politisk involvering i ekonomins planering.

2023-12-13

BO ROTHSTEIN

The Shadow of the Swedish Right

I det senaste riksdagsvalet fick det högerpopulistiska och nationalistiska partiet Sverigedemokraterna 20,5 procent av rösterna och blev det näst största partiet i landet. Valet resulterade i en knapp seger för högerblocket. I internationella rankningar av faktorer som lycka, socialt förtroende, folkhälsa, demokratikvalitet, jämställdhet, ekonomiskt västånd osv är Sverige mycket framgångsrikt. Denna artikel försöker svara på frågan varför, med tanke på dessa rankningar, en så stor del av väljarkåren ändå röstade på ett populistiskt, högerinriktat, illiberalt anti-etablissemangsparti.

2023-12-13

MIKE OTSUKA

Determinism and the Value and Fairness of Lotteries

Mike Otsuka argumenterar i det här seminariet att lotterier som vanligen anses ge varje individ lika chans till positivt utfall, faktiskt endast ger en "epistemiskt" likvärdig fördelning av positiva chanser till de individer som deltar. Trots detta är fördelningen rättvis enligt Mike Otsuka, genom att tillhandahålla något som det är rationellt att värdera lika. Processen gör en faktisk skillnad för vad människor får, även om chanserna bara är epistemiska snarare än objektiva.

Bo Rothstein, forskare i statsvetenskap. FOTO: HENRIC KARLSSON

Workshops och konferenser

Flera konferenser och workshops anordnas varje år i många av projekten som pågår på institutet. Här diskuteras den senaste forskningen och forskning under arbete inom projektens ämnesområden.

2023-02-10

The Ethics of Acting and Advising on Climate Change, Sustainability, and Future Populations

Intern workshop i forskningsprogrammet Klimatetik och framtida generationer med syfte att diskutera pågående forskning. Forskare inom programmet presenterade forskning om bland annat rådgivning när experter är oense, moral och hållbarhet samt problem som rör koordinering av individuella handlingar när det gäller kollektiva problem såsom klimatförändringarna.

Arrangör: Mats Ingelström

Deltagare: Gustaf Arrhenius, Krister Bykvist, Tim Campbell, Göran Duus-Otterström, Karim Jebari, Julia Mosquera, Daniel Ramöller, Joe Roussus, Orri Stefánsson, Olle Torpman

2023-03-09–10

Ethics of Coordination

En första workshop i projektet Etik för koordination där projektdeltagarna presenterade pågående arbete. Projektet har som syfte att formulera en övertygande etik för hur man ska handskas med problem rörande kollektiv skada.

Arrangör: Olle Torpman

Deltagare: Vuko Andric, Mark Budolfson, Krister Bykvist, Tim Campbell, Såde Hormio, Karsten Klint-Jensen

2023-03-21

How to Feel About, and Value Future Generations

Intern workshop i forskningsprogrammet Klimatetik och framtida generationer med syfte att diskutera pågående forskning. Här behandlades forskning om omöjlighetsteorem i populationsetik, om värdet av framtida liv och om normativa analyser av motstridiga känslotillstånd, med särskilt fokus på klimatkänslor.

Arrangör: Mats Ingelström

Deltagare: Gustaf Arrhenius, Krister Bykvist, Tim Campbell, Göran Duus-Otterström, Hilary Greaves, Karim Jebari, Julia Mosquera, Daniel Ramöller, Joe Roussus, Olle Torpman

2023-03-30

Workshop on Social and Political Philosophy of Language

En workshop om språkfilosofi med fokus på sociala och politiska teman. Exempelvis diskuterades meningen hos begrepp som refererar till sociala grupper (såsom fotbollslag), och även mer politiskt laddade begrepp såsom ras.

Arrangör: Stina Björkholm

Deltagare: Elsa Brisinger, Alice Damirijan, Jessica Keiser

2023-05-04

Sustainable Populations Project Workshop: Pathways and Opinions for Sustainable Populations

Workshop inom projektet Hållbar folkmängd – möjlig levnadsstandard. En del av fokuset låg på att projicera miljöpåverkan med avseende på klimatförändringar och scenarier för markanvändning. Diskussionerna rörde även miljöattityder, preferenser relaterade till befolkningsökning och hållbart jordbruk i framtiden, samt hur lekman uppfattar populationsetik.

Arrangör: Mats Ingelström

Deltagare: Gustaf Arrhenius, Frida Bender, Emma Engström, Malcolm Fairbrother, Karim Jebari, Kirsti Jylhä, Martin Kolk, Oskar Lindbom, Magnus Linton, Joe Roussos

2023-05-22–23

The Problems of Philosophy in Virtual Reality

Denna konferens utgick från Professor David Chalmers nya bok *Reality+: Virtuella världar och filosofins problem*.

Arrangör: Anandi Hattiangadi

Deltagare: Gustaf Arrhenius, Krister Bykvist, Herman Cappelen, David Chalmers, Grace Hel-

ton, Anand Jayprakash Vaidya, James Ladyman, Jessica Pepp, Rachel Sterken, Nathan Wildman

LÄS MER NEDAN

Filosofins problem i VR

I april besökte David Chalmers, världsberömd filosof på områdena medvetandefilosofi och språkfilosofi, IFFS för konferensen ”The problems of philosophy in virtual reality”. Han förde fram tre påståenden: Vi kan redan befinna oss i en virtuell värld, virtuell verklighet är lika verklig som verkligheten själv, och livet kan vara lika meningsfullt i VR som i verkligheten.

Konferensen baserades på Chalmers nyligen publicerade bok, *Reality+: Virtuella världar och filosofins problem*. Boken utforskar framsteg inom datorteknologin och möjligheten att vi redan lever eller snart kommer att kunna leva i virtuella världar. Kommer utvecklingen av sofistikerad VR-teknologi så småningom skapa virtuella världar som inte går att skilja från icke-virtuella världar? Om vi lever i en virtuell värld, vad är verkligt och vad kan vi veta om världen?

På konferensen deltog internationella forskare för att diskutera, kritisera och dissekera Chalmers centrala teman. Anandi Hattiangadi, professor i filosofi och forskare vid Institutet för framtidsstudier, organiserade konferensen och var också en av presentatörerna. Hennes presentation hade titeln ”En skeptikers guide till virtuella världar”, där hon kritiskt granskade Chalmers idé att VR är lika verklig som verkligheten.

– Det är en rik bok som täcker stora områden. Daves tes är att virtuella världar är lika verkliga som den fysiska verkligheten, och det har konsekvenser för långvariga filosofiska problem som skepticism och värde. Men det finns också många andra frågor och hypoteser som utforskas i boken. Det är en mycket omfattande och öppensinnad utforskning av några av filosofins mest grundläggande problem. Det är en bok som verkligen får dig att tänka, säger Anandi Hattiangadi i Filosofisk Podcast där både Chalmers och Hattiangadi medverkade under Chalmers besök i Sverige.

Bland presentatörerna fanns Gustaf Arrhenius och Krister Bykvist som talade om ”Virtuella värden”. De visade hur Chalmers idéer om värdet av virtuella liv öppnar helt nya problem och frågor inom området populationsetik, som studerar värdet i olika populationsscenarier i form av medlemmarnas välbefinnande.

Hitta podcasten Filosofisk Podcast med David Chalmers och Anandi Hattiangadi på olika podcastplattformar. Några av presentationerna från konferensen, däribland Chalmers och Hattiangadis, finns tillgängliga på iffs.se/play.

Anandi Hattiangadi. FOTO: HENRIC KARLSSON

David Chalmers. FOTO: HENRIC KARLSSON

Krister Bykvist och Gustaf Arrhenius. FOTO: HENRIC KARLSSON

2023-05-25

AI in healthcare

Inom hälso- och sjukvård finns förhoppningar att AI kommer att öka produktiviteten och möjliggöra mer exakt, konsekvent och kostnadseffektiv diagnostik och behandling, samtidigt som arbetsbelastningen i vården minskar. Trots snabb implementering inom konsumentområden har det gått AI:s intåg i sjukvården varit långsamt. Målet med denna workshop var att samla forskare, praktiker och tjänstemän för att dela perspektiv om dessa frågor.

Arrangör: Emma Engström, Jennifer Viberg Johansson

Deltagare: Karin Dembrower, Maja Fjaestad, Åsa Gyberg Karlsson, Charlotte Högberg, Vera Lucia Raposo, Tariq Osman Andersen, Alireza Salehi, Mats Snäll, Fredrik Strand, Johan Sundström, Gabriel Westman

LÄS MER BREDVID

2023-06-07-09

Transform 2030

Intern workshop i forskningsprogrammet Transformativa partnerskap för hållbar utveckling 2030. Forskarna träffades i Lund för att diskutera pågående arbeten i de olika delarna av projektet.

Arrangör: Karin Bäckstrand

Deltagare: Cornelia Fast, Felicitas Fritzsche, Ian Higham, Kristina Jönsson, Faradj Koliev, Montserrat Koloffon Rosas, Matilda Miljand, Marie Stissing Jensen, Karin Sundström, Maximilian Wanner, Oscar Widerberg

2023-06-19-20

Ethical Progress Without Mind Independence

Workshopen var den första i en serie av tre som anordnades för det internationella forskningsnätverket Framsteg i etiken som är baserat vid IFFS. Nätverket fokuserar på frågor om hur framsteg i moralfilosofin ska förstås. En rad forskningspresentationer hölls på ämnet, rörande till exempel förhållandet mellan framsteg och oenighet i filosofin.

Arrangör: Olle Risberg

Deltagare: Sofia Bokros, Finnur Dellsén, Tina Firing, James Norton, Graham Oddie, Joe Roussos, Ylwa Sjölin Wirling, Folke Tersman

Jennifer Viberg Johansson och Emma Engström. FOTO: ERIKA KARLSSON

AI kan revolutionera vården – varför dröjer det?

Artificiell intelligens (AI) har potentialen att revolutionera vården genom att upptäcka mönster som människor inte kan se. Så varför har implementeringen av AI i sjukvården ännu inte kommit så långt?

På vissa områden sprids AI snabbt. Till exempel online där algoritmer föreslår videoklipp och bestämmer vad som visas i olika flöden. I vård- och transportsektorn har det däremot tagit längre tid.

– 2016 trodde många i bilbranschen att autonoma fordon skulle vara vanliga inom fem år. Som vi vet blev detta inte verklighet, sa Emma Engström, forskare i miljöteknik, till Vetenskapsradion tidigare i år.

Emma och Jennifer Viberg Johansson, docent i medicinsk etik, arrangerade i maj en workshop om varför införandet av AI dröjer i vissa sektorer. En sak som flera tog upp under dagen var tillit. Acceptansen för fel inom vård och transport är låg eftersom misstag kan få katastrofala följder. Detsamma gäller inte för filmrekommendationer online. Det är också en skillnad i acceptans för misstag mellan maskiner och människor.

– Vi accepterar att en annan människa gör fel. Det är mänskligt att fela. Men samma tolerans gäller inte för autonom AI, säger Emma Engström.

Inom sjukvården har AI potential att effektivisera vissa uppgifter. Ett område som sticker ut är diagnostik. AI kan snabbt analysera data utan att behöva göra fysiska undersökningar. Genom att träna AI på stora datamängder från akutmotagningsbesök och 600 000 digitala EKG, har man i studier kunnat lära AI att identifiera hjärtinfarkter med mycket hög precision. Den tränade AI:n kunde upptäcka hjärtinfarkter i 99 av 100 fall. Mänsklig noggrannhet är 75 av 100. Lovande, men om AI ska accepteras behöver implementeringen gå till på rätt sätt, menar Jennifer Viberg Johansson.

– Något jag tyckte framgick tydligt i presentationerna på konferensen var vikten av att man måste börja i själva verksamheterna, och på ett tidigt stadium identifiera behoven och involvera alla berörda professioner. Det kommer också vara viktigt hur man kommunicerar användningen av AI så att man förstår värdet av tekniken, säger Jennifer Viberg Johansson.

2023-06-29–30

Autonomy and Legitimacy of International Institutions

Internationella institutioner gör anspråk på auktoritet som kan krocka med både personlig och kollektiv autonomi. Samtidigt är de nödvändiga för att lösa kollektiva handlingsproblem relaterade till globala utmaningar som klimatförändringar och fattigdom. Denna workshop granskade utsagor om personlig och kollektiv autonomi och utforskade hur de kan utvidgas till frågor om legitimitet, särskilt legitimiteten hos internationella institutioner. Workshopen samlade experter inom filosofi, politisk teori och juridik.

Arrangör: Ludvig Beckman, Folke Tersman

Deltagare: Sara Amighetti, Eva Erman, Andreas Follesdal, Rainer Forst, Dorothea Gädeke, Emma Jacobson, Martin Jacobsson, Zsolt Kapelner, Hans Karlson, Francesca Leopardi, Catherine Lu, Xin Mao, Lukas Meyer, Attila Mráz, Hallvard Sandven, Antoinette Scherz, Anna Stiliz, Oisín Suttle, Isaac Taylor, Mac Willners

2023-08-20–22

Moral Methodology and Moral Expertise

Den andra workshopen (av tre) inom projektet och nätverket Framsteg inom etiken som finansieras med ett forskningsinitieringsanslag från Riksbankens Jubileumsfond. Temat var hur frågor om de metoder etiker använder påverkar den typ av expertis de kan göra anspråk på när de konsulteras av beslutsfattare.

Arrangör: Folke Tersman

Deltagare: Gustaf Arrhenius, Klemens Kappel, Antti Kauppinen, Graham Oddie, Tanja Rechner, Olle Risberg, Ylwa Sjölin Wirling, Sarah Stroud

2023-09-06–8

Slutkonferens: Klimatetik och framtida generationer

Slutkonferens för det sexåriga forskningsprogrammet Klimatetik och framtida generationer. Konferensen samlade programmets medlemmar från hela världen för att under tre dagar presentera och diskutera några av de många forskningsresultaten. Konferensen ägde rum på Långholmen i centrala Stockholm. Det hölls 14 presentationer om bland annat diskriminering gentemot framtida generationer, etiska utmaningar vid expertrådgivning, moralisk värdering av länders växthusgasutsläpp, och normativa analyser av klimat känslor. Andra ämnen som togs upp rörde befolkningsetik, demografiska prognoser om när mänsklighetens antal når sin topp samt diskussioner om moraliska skyldigheter gentemot framtida människor.

Arrangör: Mats Ingelström, Olle Torpman

Deltagare: Gustaf Arrhenius, Andrea Asker, Ralf Bader, Katharina Berndt Rasmussen, John Broome, Krister Bykvist, Simon Caney, Göran Duus-Otterström, Emma Engström, Malcolm Fairbrother, Elizabeth Finneron Burns, Johan Gustafsson, Anders Herlitz, Robert Huseby, Karim Jebari, Kirsti Jylhä, Karsten Klint Jensen, Martin Kolk, Magnus Linton, Matilda Miljand, Julia Mosquera, Edward Page, Wlodek Rabinowicz, Daniel Ramöller, Melinda Roberts, Joe Roussos, Carl Sandstrom, Dean Spears, Orri Stefánsson, Pontus Strimling, Luca Stroppa, Mac Willners, Stephan Zuber

Katharina Berndt Rasmussen presenterade på slutkonferensen för Klimatetik och framtida generationer. Läs mer om detta forskningsprogram på sidorna 14–16. FOTO: HENRIC KARLSSON

2023-09-26

Workshop Pandemic Ethics

Workshop organiserad av Institutet för framtidsstudier och Stockholm Centre for Healthcare Ethics (CHE), som behandlade etiska utmaningar som uppstår i samband med pandemier. Presentationer hölls om de etiska övervägandena kring pandemier, inklusive långsiktig påverkan, organisatorisk etik inom hälso- och sjukvård, samt komplexiteterna med prioriteringar under kriser. Diskussionerna var både teoretiska och praktiska, med inspiration från svenska erfarenheter. Sammantaget erbjöd workshopen en plattform för att undersöka de etiska dimensionerna av pandemier och gav insikter i svårigheterna i beslutsfattande och prioriteringar i hälsokriser.

Arrangör: Anders Herlitz

Deltagare: Gustaf Arrhenius, Greg Bogner, Erica Falkenström, Karim Jebari, Niklas Juth, Sophie Langenskiöld, Casimir D Messner, Julia Mosquera, Attila Mráz, Joe Roussos, Shlomi Segall, Orri Stefánsson,

2023-09-27–28

First International Workshop on Coordination Ethics and Climate Change

Klimatförändringar sätter fokus på att vi behöver en ny etik som kan hantera frågor om vilka plikter vi har gentemot varandra på såväl individuell som kollektiv nivå samtidigt. Hetsiga diskussioner om "flygskam" och "köttskam" illustrerar att det inte finns någon klar och övertygande moralisk föreställning om vem som bör göra vad när det gäller klimatförändringarna. Den här internationella konferensen samlade ledande forskare inom klimatetik och angränsande fält för att diskutera och presentera ny forskning som berör filosofiska, etiska och politiska aspekter av dessa frågor.

Arrangör: Olle Torpman

Deltagare: Vuko Andric, Andrea Asker, Olle Blomberg, Mark Budolfson, Krister Bykvist, Natalie Gold, Såde Hormio, Fredrik Jansson, Magnus Jendenheim, Karsten Klint-Jensen, Ann-Sofie Munk, Julia Nefsky, Björn Peterson, Daniel Ramöller

2023-11-09–11

Nordic Network in Political Theory

Årligt möte för forskarnätverket Nordic Network in Political Theory. Konferensen behandlade en mångfald av ämnen inom politisk filosofi och

samhällsvetenskap. Presentationerna inkluderade förtroende inom flyktingstatusbeslut, legitimiteten hos politiska klimatinstitutioner i relation till klimatvetenskap, teorier om proteströstning, normativa analyser av rättssäkerhet och diskriminering, etiska överväganden kring assisterad reproduktion, politisk jämlikhet och rättvisa, samt filosofiska betraktelser av röstningsplikter och autonomi inom demokratin. Konferensen inkluderade också diskussioner om sociologi, beteendevetenskap och normativ politisk teori, med fokus på hur områdena kan berika varandra.

Arrangör: Ludvig Beckman

Deltagare: Kim Angell, Naima Chaboun, Jakob Elster, Eva Erman, Markus Furendal, Fredrik D. Hjorthen, Jonas Hultin, Robert Huseby, Marcus Häggrot, Martin Jacobsen, Sune Laegaard, Kasper Lippert Rasumssen, Silva Mertsola, Attila Mraz, Jens Jørund Tyssedal, Antoinette Scherz, Hallvard Sandven, Jörn Sönderholm, Dag Einar Thorsen, Annamari Vitikainen

Magnus Linton. FOTO: ERIKA KARLSSON

2023-11-28–30

Skrivarskola för forskare

Till skrivarskolan ansöker varje år ett femtiotal forskare varav tolv väljs ut för en tvådagars intensivkurs i essäistiskt utåtriktat skrivande. Deltagarna ska ha ett påbörjat bokprojekt som de under kursen får hjälp att slipa och utveckla både vad gäller stil och struktur, men också guidning mot bästa möjliga utgivning. Magnus Linton ledde kursen.

Arrangör: Magnus Linton, Natur&Kultur

Deltagare: Erika Baraldi, Martin Börjesson, Carolina Frände, Lucas Gottzén, Arwa Josefsson, Mia Liinason, Malin Nauwerck, Julia Pennlert, Martina Stenström, Annie Woube

2023-12-11–12

Mimir Academic Launch

Akademisk workshop för att lansera forskningsprogrammet i Mimercentret för långsiktig framtidsforskning. Det en och en halv dag långa evenemanget inkluderade forskningspresentationer från inbjudna talare och Mimir-medlemmar, samt en presentation av Mimirs forskningsprogram och en brainstorm om hur man ska utveckla centret. Presentationerna behandlade ämnen som djurskydd, kommunikation av katastrofala risker, begreppet kollaps, AI-etik och mer.

Arrangör: Julia Adler, Joe Rossous

Deltagare: Constantin Arnscheidt, Gustaf Arrhenius, Andrea Asker, Charles Beasley, Ysaline Bourguine De Meder, Tim Campbell, Belinda Cleeland, Emma Engström, Karim Jebari, Petra Kosonen, Lara Mani, Julia Mosquera, Einar Persson, Anders Sandberg, Stefan Schubert, Jeff Sebo, Daniel Steel, Fei Song, Orri Stefánsson, David Thorstad, Aron Vallinder, Hayden Wilkinson

2023-12-14–15

Dynamic Decision Theory and Social Contract Theory

Workshop i projektet Samhällskontrakt och framtida generationer. Hur bör rättvisans principer tillämpas i ett ständigt föränderligt samhälle där nya typer av orättvisor uppstår och påverkar framtida generationer? Politiska åtgärder som rör framtiden – till exempel åtgärder mot global uppvärmning – påverkar inte bara kvaliteten på framtida liv utan också vilka som kommer att existera i framtiden. Kontraktteorier är en del av den politiska filosofin och hävdar att det som är moraliskt och rättvist i ett samhälle bör baseras på en (hypotetisk) överenskommelse mellan individerna i det samhället. På workshoppen diskuterades olika aspekter av dessa frågor med presentationer från ledande forskare inom fältet.

Arrangör: Johan E. Gustafsson

Deltagare: Vuko Andric, Gustaf Arrhenius, Clair Field, Tomi Francis, Melissa Fusco, Petra Kosonen, Kacper Kowalzyck, Erik Mohlin, Wlodek Rabinowicz, Gerard Rothfus, Olle Torpman

Den 11–12 december arrangerades Mimir Academic Launch. Det var startskottet för det nya forskningscentret Mimir Center for Long Term Futures Studies. Julia Mosquera och Karim Jebari var två av talarna. FOTO: JULIA ADLER

Vetenskapliga föredrag

Föredrag, keynotes, paneldeltagande och samtal som forskare vid institutet höll om sin forskning, för andra forskare.

Andén-Papadopoulos, Kari, talare, "Digital Eyewitness Images and Human Rights Practice", *Högre seminarier*, Stockholms universitet, 9 mars

Andén-Papadopoulos, Kari, talare, "The 'Camera as Weapon' in the Syrian Conflict: Resituating the Liberatory Potential of Digital Eyewitness Image Making in Local Context", *Reimagining the field of Media, War and Conflict in the age of information disorder*, pre-conference at the International Communication Association Conference, European Communication Research and Education Association, 25 maj

Andén-Papadopoulos, Kari, talare, "Resistance-by-recording in the Syrian Conflict: On the Power and Impact of Digital Cameras in Grassroots Struggles for Justice", *International Communication Association Conference*, 28 maj

Andén-Papadopoulos, Kari, talare, "Resistance-By-Recording in the Syrian Conflict: On the Political Potential of Digital Cameras in Grassroots Struggles for Justice", *NordMedia23 Conference*, NordMedia Network, 17 augusti

Andén-Papadopoulos, Kari, talare, "The Camera as Weapon in the Syrian Conflict: Resituating the Liberatory Potential of Eyewitness Image Making in Local Context", *Visible Evidence XXIX*, University of Udine, 7 september

Andén-Papadopoulos, Kari, talare, "Digital Eyewitness Images and Human Rights Practice", *Högre seminarier i medie- och kommunikationsvetenskap*, Södertörns högskola, 26 september

Andén-Papadopoulos, Kari, talare, "The Open-Source Production of Visual Evidence in the Documentation and Prosecution of Grave Human Rights Violations", *Photographic Realism – A Space for Dialogue Symposium*, Södertörns högskola, 16–17 november

Andric, Vuko, talare, "Do Subjective Consequentialists Have a Problem with Coordination?", *Workshop on Ethics of Coordination*, Stockholms universitet, mars

Andric, Vuko, talare, "Über John Stuart Mills Freiheitsprinzip", *Gesellschaft für Kritische Philosophie (GKPN)*, Nürnberg, maj

Andric, Vuko, talare, "Does Democracy Require Reducing the Legislative Power of Present Persons on Behalf of Future Persons?", *Philosophical Perspectives on Stability Workshop*, Linköpings universitet, augusti

Andric, Vuko, talare, "How Could the Collective Obligations of Unstructured Groups Be Grounded in Individual Obligations?", *Workshop on the Ethics of Coordination and Climate Change*, IFFS, september

Andric, Vuko, talare, "Normative Theories and Action-Guidance", *Research School Norms and Normativity*, IFFS, oktober

Andric, Vuko, talare, "'Rule-Consequentialism' and 'Ought Implies Can'", *Högre seminarier*, Linköpings universitet, december

Andrighetto, Giulia, talare, "Nudging or Nagging: The Perils of Persuasion", *IMEBESS 2023*, Universidade de Lisboa, 18 maj

Andrighetto, Giulia, talare, "Social Norms Change Across the Globe", *2023 International Convention of Psychological Science (ICPS)*, Association for Psychological Science, 9–11 mars

Andrighetto, Giulia, talare, "Nudging or Nagging: The Perils of Persuasion", *The 15th Annual Conference of the International Network of Analytical Sociologists INAS*, Princeton University, 8–9 juni

Andrighetto, Giulia, talare, "Dynamics of Social Norms Under Collective Risk", *Online Cooperation Colloquia Autumn 2023*, 22 september

Andrighetto, Giulia, talare, "Dynamics of Social Norms Under Collective Risk", *NOBEC 2023 – Norms and Behavioral Change Online Talks*, University of Pennsylvania, 12 oktober

Arrhenius, Gustaf & Tim Campbell, talare, "The Repugnant Conclusion", *Internal Paper Writing Workshop Climate Ethics and Future Generations*, IFFS, 10 februari

Arrhenius, Gustaf, talare, "War and Climate Change", *Workshop on War and Democracy*, Pompeu Fabra University, 10 mars

Arrhenius, Gustaf, talare, "On the Impossibility of a Satisfactory Population Ethics", *Conference in Honour of Sir Partha Dasgupta*, University of Cambridge, 20 april

Arrhenius, Gustaf; Fairbrother, Malcolm; Tim Campbell & Krister Bykvist, talare, "Laypeople and the Mere Addition Paradox: An Experiment in Population Ethics", *Internal Paper Writing Workshop in Sustainable Populations Project*, IFFS, 4 maj

Arrhenius, Gustaf, talare, "From Political to Economic Democracy", *Perspectives for a More Inclusive Economy*, University of Tokyo, 16 maj

Arrhenius, Gustaf, talare, "Measuring and Distributing Power", *Power in and Through the Market*, KOKOKA/Kyoto Keizai Centre, 20 maj

Arrhenius, Gustaf & Krister Bykvist, talare, "Virtual Values", *The Problems of Philosophy in Virtual Reality*, IFFS, 23 maj

Arrhenius, Gustaf, talare, "Scanlonian Contractualism and Future Generations", *Relational Moral Theory and the Future*, Humboldt University, 7 oktober

Arrhenius, Gustaf, keynote, "Scanlonian Contractualism and Future Generations", *Climate Change and Technology*, University of Graz, 12 oktober

Arrhenius, Gustaf, talare, "Inequality and Population Change", *Conference in Honour of Larry Temkin*, Rutgers University, 27 oktober

Arrhenius, Gustaf, talare, "Incommensurability, the Sequence Argument, and the Pareto Principle", *WIP Seminar*, Rutgers University, 31 oktober

Arrhenius, Gustaf, talare, "Measures of Inequality and Population Change", *IFFS/San Michele Seminars*, IFFS/San Michele, 21 november

Askanius, Tina, talare, "Sweden as the Cradle of White Purity, Multicultural Dystopia, and Paradise-Lost: The Invocation of Sweden in Far-Right Disinformation Narratives in the US", Harvard University, april

Askanius, Tina, keynote, *7th International Crisis Communication Conference*:

Crisis Communication from a Citizen Perspective, ECREA/Göteborgs universitet, Göteborg, 5–7 oktober

Beckman, Ludvig, talare, "Föredrag om Demokrati och AI", seminarium, Chalmers tekniska högskola, 12 september

Berndt Rasmussen, Katharina, talare, "Bias of Crowds vs. Wisdom of Crowds", *Project Workshop on Implicit Bias, Social Norms, and Discrimination*, IFFS, 20 januari

Berndt Rasmussen, Katharina, talare, "Bias of Crowds vs. Wisdom of Crowds: New Perspectives", *Högre seminariet i praktisk filosofi*, Stockholms universitet, 4 april

Berndt Rasmussen, Katharina, talare, "Bias of Crowds vs. Wisdom of Crowds: New Perspectives", *Högre seminariet i teoretisk och praktisk filosofi*, Göteborgs universitet, 19 april

Berndt Rasmussen, Katharina, kommentator, "Sara Amighetti: 'Truth Commissions in the Decolonisation Context: A Philosophical Appraisal'", *Grounding the Legitimacy of International Institutions in Personal and Collective Autonomy? Human Rights, State Consent and Alternative Standards*, IFFS/Stockholms universitet, 29 juni

Berndt Rasmussen, Katharina, talare, "Discrimination and Future Generations", *Final Conference of the Climate Ethics and Future Generations Program*, IFFS, 6 september

Berndt Rasmussen, Katharina, diskutant, *Ethics in Motion: Feminist Ethics and #MeToo (EMFEM)*, projekt kick-off, University of Iceland, 4–6 oktober

Berndt Rasmussen, Katharina, talare, "Epistemic Discrimination Reconsidered", *Workshop med Jennifer Lackey*, Göteborgs universitet, 18 oktober

Berndt Rasmussen, Katharina, talare, "Structural Dimensions of Discrimination", *Workshop on Structural Discrimination*, Aarhus University, 27 oktober

Berndt Rasmussen, Katharina, talare, "Structural Dimensions of Discrimination", *Högre seminariet i praktisk filosofi*, Institutionen för filosofi, Stockholms universitet, 28 november

Berndt Rasmussen, Katharina, keynote, "Analysing Epistemic Discrimination", *8th Stockholm Graduate Conference 2023*, Institutionen för filosofi, Stockholms universitet, 8 december

Björkholm, Stina, talare, "Norms and Stereotypes in the Discourse Structure", *Högre seminariet i teoretisk filosofi*, Uppsala universitet, 19 januari

Björkholm, Stina, talare, "Error Theory of Race: Two Solutions to the Problem of the Lived Reality of Race", *Högre seminariet i praktisk filosofi*, Stockholms universitet, 31 januari

Björkholm, Stina, talare, "Error Theory of Race: Two Solutions to the Problem of the Lived Reality of Race", *Forskarseminariet för praktisk och teoretisk filosofi*, Göteborgs universitet, 1 mars

Björkholm, Stina, talare, "Error Theory of Race: Two Solutions to the Problem of the Lived Reality of Race", workshop, Stockholms universitet, 20 mars

Björkholm, Stina, talare, "A Response to the Triviality Objection against Contextualism about Gender Terms", *Social Ontology 2023*, Stockholms universitet, 16–19 augusti

Bursell, Moa, talare, "Productivity, Employer Bias or Applicant Sorting? Results from a Simulation Experiment Analysing Mediators of Employment Changes in a Semi-Automated Recruitment Process", *Annual Conference on Experimental Sociology*, 30 augusti – 1 september

Bursell, Moa & Lambros Roumbanis, talare, "After the Algorithms: A Study of Meta-Algorithmic Judgments and Diversity in the Hiring Process at a Large Multisite Firm", Företagsekonomiska institutionen, Uppsala universitet

Bursell, Moa, talare, "After the Algorithms: A Study of Meta-Algorithmic Judgments and Diversity in the Hiring Process at a Large Multisite Firm", Akademin för hälsa, vård och välfärd, Mälardalens universitet

Bykvist, Krister, talare, "What is the Value of Sustainability?", *intern workshop i Klimatetikprogrammet*, IFFS, 10 februari

Bykvist, Krister, talare, "Some Highs and Lows About the Discussion About Hi-Lo Cases", *intern workshop i projektet Koordinationsetik och klimat*, IFFS, 9–10 mars

Bykvist, Krister, talare, "Escaping the Impossibility Theorems of Population Ethics", *intern workshop i Klimatetikprogrammet*, IFFS, 21 mars

Bykvist, Krister, talare, "Who Should Care About Impossibility Theorems in Population Ethics?", *forskningsseminarium*, IFFS/Rutgers, 19 april

Bykvist, Krister, talare, "Who Should Care About Impossibility Theorems in Population Ethics?", *Högre seminariet i praktisk filosofi*, Filosofiska institutionen, Stockholms universitet, 16 maj

Bykvist, Krister & Gustaf Arrhenius, talare, "Virtual Values. Problems in the Philosophy of Virtual Worlds", *The Problems of Philosophy in Virtual Reality*, IFFS, 23 maj

Bykvist, Krister, talare, "Coordination Problems in Climate Ethics. Do We Need to Go Beyond Individual Duties to Solve Them?", *Energy Ethics 2023: Panel on Climate Ethics*, University of St Andrews, 7 juni

Bykvist, Krister, talare, "Transformative Experience and Wellbeing", *Workshop on Wellbeing*, Saarland University, 12 juli

Bykvist, Krister, Duus-Otterström, Göran & Gustaf Arrhenius, talare, "Sammanfattande föredrag", *Final Conference in Climate Ethics Program*, IFFS, 7 september

Bykvist, Krister, talare, "Changing the Topic? Is Reframing the Moral Hi-Lo Cases a Successful Strategy?", *First International Workshop on Coordination Ethics*, IFFS, 27 september

Bykvist, Krister, talare, "Projekt om transformativa upplevelser", *Workshop med CHE*, Karolinska institutet, 6 oktober

Campbell, Tim, talare, "Climate Change, Animals, and Population Ethics", *International Society for Utilitarian Studies: 12th Annual Conference*, LUISS Guido Carli, 6 juli

Campos-Mercado, Pol, talare, "Attitudes towards incentivizing others", seminarium, University of Verona

Campos-Mercado, Pol, talare, "Financial Incentives and Vaccination", seminarium, Aix-Marseille School of Economics

Campos-Mercado, Pol, talare, "Attitudes Towards Incentivizing Others", seminarium, Ludwig Maximilian University of Munich

Campos-Mercado, Pol, talare, "Attitudes Towards Incentivizing Others", *Copenhagen Network Meeting for Experimental Economics*, Copenhagen Business School

Campos-Mercado, Pol, talare, "Attitudes Towards Incentivizing Others", *1st SweCov conference*, SweCov

Campos-Mercado, Pol, talare, "Incentives for Health Behaviors Do Not Have Negative Unintended Consequences", *BSE Summer Forum*, Barcelona School of Economics

Campos-Mercado, Pol, talare, "Incentives for Health Behaviors Do Not Have Negative Unintended Consequences"

ces", *Catalan Economic Society Conference*, Societat Catalana d'Economia

Campos-Mercado, Pol, talare, "Attitudes Towards Incentivizing Others", *Nordic Conference of Experimental and Behavioral Economics*, Lunds universitet, 28 september

Duit, Andreas, talare, "Does Climate Change Cause Civic Mobilisation?", *Climate Politics Seminar*, Uppsala universitet, 31 augusti

Duit, Andreas, talare, "The Political Price of Pricing Carbon: Gasoline Taxes and Support for Incumbents in 25 Countries 2003–2018", *Standing Group on Environmental Politics Online Seminar Series (EPOSS)*, The European Consortium for Political Research (ECPR), 9 november

Engström, Emma, talare, "AI som beslutsstöd: möjligheter och avvägningar", fakultetsdag, Linnéuniversitetet, 23 mars

Engström, Emma, poster, "Behavioral and Equity Effects of the Discontinuation of an Exemption from Congestion Charges: Commuter Crossing Time Shifts", *9th International Conference on Vehicle Technology and Intelligent Transport Systems, VEHITS*, 27 april

Engström, Emma, talare, "AI Implementation in Healthcare and Elsewhere: Drivers and Obstacles", *Workshop AI in Healthcare*, IFFS, 25 maj

Engström, Emma, talare, "Mobility Patterns across Socioeconomic Groups as an Effect of the COVID-19 Pandemic: A Synthetic Population Analysis in Stockholm", *ERSA 2023*, University of Alicante, 1 september

Engström, Emma, talare, "Projecting Environmental Impacts with varying Population, Affluence, and Technology using IPAT–Climate Change and Land Use Scenarios", *Final Conference Climate Ethics and Future Generations*, IFFS, 9 september

Engström, Emma, talare, "The Prospect for Data-Driven Assessments of Slow Global Catastrophic Risks", *Launch Workshop of the Mimir Center*, IFFS, 12 december

Eriksson, Kimmo, talare, "Why Do Moral Opinions Change?", *Kollokvium*, MAI Linköpings universitet, 25 januari

Eriksson, Kimmo, talare, "Findings and Pitfalls in Cross-Cultural Research on Predictors of Student Achievement", *Institute for Analytical*

Sociology Seminar, IAS Linköpings universitet, 9 mars

Fairbrother, Malcolm, talare, "Political Trust and the Relationship between Climate Change Beliefs and Support for Fossil Fuel Taxes", *Assessing European Attitudes to Climate Change and Energy*, City University, 24 maj

Fairbrother, Malcolm, keynote, "How Do Europeans Think We Should Stop Climate Change? Costs, Trust, and Public Support for Future Policies", *The New Priority? Public Opinion, Politics and Policies in the Age of Climate Change*, University of Milan, 12 maj

Fairbrother, Malcolm, talare, "Toward a Sociology of Environmental Improvements", *Greening the Economy: Towards a New Political Economy*, Freie Universität Berlin, 2 juni

Fairbrother, Malcolm, keynote, "Comparing Green Industrial Transitions: Sources of Success and Failure", *2nd Uppsala Workshop in Financial and Business History: Environmental Regulation and Sustainable Business*, Uppsala universitet, 10 juni

Fairbrother, Malcolm, talare, "How Do Europeans Think We Should Stop Climate Change? Costs, Trust, and Public Support for Future Policies", *Stratifiering, välfärd och socialpolitik-seminarium*, SOFI, Stockholms universitet

Fairbrother, Malcolm, talare, "How Do Europeans Think We Should Stop Climate Change? Costs, Political Trust, and Attitudes towards Key Policies", *Invited Seminar*, Wegner Center, University of Graz, 12 oktober

Falkenström, Erica, talare, "Why Organizational Ethics in Health Care Matter", *Pandemic Ethics Workshop*, IFFS/Centrum för hälso- och sjukvårdsetik, 26 september

Frände, Carolina, talare, "Gaming Leadership", *7th Qualitative Research in Management and Organization Conference*, University of New Mexico, 7 april

Frände, Carolina, talare, "Board Gaming as a Method", lunchseminarium, Uppsala universitet/Campus Gotland, 20 maj

Frände, Carolina, talare, "Spela rollen", *Högre seminariet*, Teaterverenskap, Stockholms universitet, 19 november

Hammar, Olle, talare, "Longitudinal Changes in Non-European Migrant Values and Social Norms in Sweden", *ASREC Conference*, Harvard University, 17 mars

Hammar, Olle, talare, "The Global Distribution of Human Capital and Total Wealth", *UCLS Spring Meeting*, Uppsala universitet, 25 april

Hammar, Olle, talare, "The Global Distribution of Human Capital and Total Wealth", *ZEW Public Finance Conference*, ZEW, 5 maj

Hammar, Olle, talare, "The Cultural Assimilation of Individualism and Preferences for Redistribution", *Young Economists' Meeting*, Masaryk University, 26 maj

Hammar, Olle, talare, "Rethinking Global Wealth Inequality", *IFN Stockholm Conference*, Institutet för Näringslivsforskning, 8 juni

Hammar, Olle, talare, "Rethinking Global Wealth Inequality", *Lofoten International Symposium on Inequality and Taxation*, Society for the Study of Economic Inequality, 27 juni

Hammar, Olle, talare, "War, Political Support and Migration Aspirations in Russia", Uppsala Immigration Lab, 11 september

Hammar, Olle, talare, "Rethinking Global Wealth Inequality", *LIS/Gdansk University of Technology*, 28 september

Hammar, Olle, talare, "War, Political Support and Migration Aspirations in Russia", *ASWEDE Conference*, Association of Swedish Development Economists, 23 november

Hedin Ekström, Anna, panelist, *7th International Crisis Communication Conference: Crisis Communication from a Citizen Perspective*, ECREA/Göteborgs universitet, Göteborg, 5–7 oktober

Herlitz, Anders, "Prioritarianism and Time," *Justice and Discrimination in Healthcare*, Middelfart, Denmark, 2023.

Herlitz, Anders, talare, "Partial Aggregation and Healthcare Policy", *Book Symposium on Daniel Hausman's How Health Care Can Be Cost-Effective and Fair*, McGill University, 28 april

Herlitz, Anders, talare, "Prioritarianism and Time", *The 16th Conference of the International Society for Utilitarian Studies (ISUS 2023)*, LUISS Guido Carli, 6 juli

Herlitz, Anders, talare, "Incomplete Utilitarianism", *The 16th Conference of the International Society for Utilitarian Studies (ISUS 2023)*, LUISS Guido Carli, 7 juli

Herlitz, Anders, talare, "Fixing Claims in Distributive Theory", *European Congress of Analytical Philosophy*, European Society for Analytic Philosophy, 25 augusti

Herlitz, Anders, talare, "What Makes Priority-Setting During Pandemics Different?", *Pandemic Ethics Workshop*, IFFS, 23 september

Herlitz, Anders, talare, "Fixing Claims in Distributive Theory", *Högre seminariet i praktisk filosofi*, Lunds universitet, 12 oktober

Herlitz, Anders, talare, "Incomplete Policy Principles, Iterated Choice and Preservation of Rationality", *Seventh Annual Meeting*, Philosophy, Politics & Economics Society, 3 november

Herlitz, Anders, panelist, "Evaluative Conflicts and Context Dependence in Rational Choice Theory", *Seventh Annual Meeting*, Philosophy, Politics & Economics Society, 3 november

Herlitz, Anders, panelist, "Claims, Consequences, and Risk", *Seventh Annual Meeting*, Philosophy, Politics & Economics Society, 4 november

Herlitz, Anders, talare, "Fixing Claims in Distributive Theory", *Philosophy talks*, Marmara University, 29 november

Isaksson, Ann-Sofie, talare, "Aid and Child Health", *CSAE Conference*, University of Oxford, 21 mars

Isaksson, Ann-Sofie, panelist, *Development Cooperation in a Changing World*, Göteborgs universitet, 15 maj

Isaksson, Ann-Sofie, arrangör, *Nordic Conference in Development Economics (NCDE)*, Göteborgs universitet, 13–15 juni

Isaksson, Ann-Sofie, arrangör, *Association of Swedish Development Economics (ASWEDE) Conference 2023*, ASWEDE, 20–21 november

Isaksson, Ann-Sofie, medverkande, "Ethnic Politics and Protected Areas in Africa", *Public Administration and Public Policy seminar (PAPP)*, Göteborgs universitet, 4 december

Isaksson, Ann-Sofie, arrangör, *Utvärderingens framtid och framtidens utvärdering*, Svenska Utvärderingsföreningen (SVUF), 7–8 december

Isaksson, Ann-Sofie, talare, "Internet and Political Efficacy: Evidence from

Sub-Saharan Africa", *DEU Seminar*, Göteborgs universitet, 14 december

Jebari, Karim, talare, "Longtermism and Cluelessness", Witham Abbey, Future of Humanity Institute/Centre for the Study of Existential Risk, 13 maj

Jebari, Karim, talare, "Climate crisis book", Witham Abbey, Future of Humanity Institute/Centre for the Study of Existential Risk, 13 maj

Jonsson, Jan O., talare, "Is Ability Grouping Good or Bad for School Achievement and Educational Choice? Socioeconomic and Ethnic Inequality in English and Swedish schools", *Sociology seminar*, Oxford University, 13 februari

Jonsson, Jan O., författare, "Is Ability Grouping Good or Bad for School Achievement and Educational Choice? Socioeconomic and Ethnic Inequality in English and Swedish Schools", *RC28 Conference*, Science Po, 24 maj

Jylhä, Kirsti, talare, "Climate Obstruction", *EPPLE (Environmental Politics, Policy and Social Learning) seminar*, Statsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet, 13 april

Jylhä, Kirsti, talare, "Attitudes Towards Childbearing, Population, and the Environment: Demographic and Psychological correlates", *SUDA Demographic Colloquium Series*, Stockholms universitets demografiska avdelning, Sociologiska institutionen, Stockholms universitet, 26 oktober

Klint Jensen, Karsten, talare, "What is the Problem with Gibbard Cases", *Coordination Workshop*, IFFS, 9–10 mars

Klint Jensen, Karsten, talare, "Act Consequentialism, Gibbard Cases and Coordination", *Sixteenth Conference of the International Society for Utilitarian Studies*, Luiss Guido Carli, 7 juli

Klint Jensen, Karsten, talare, "Large-Scale Coordination Problems", *Social Ontology 2023*, Stockholms universitet, 17 augusti

Klint Jensen, Karsten & Krister Bykvist, talare, "Changing the Topic? Is reframing the moral Hi-Lo cases a successful strategy?", *First international workshop on coordination ethics and climate change*, IFFS, 27–28 september

Linton, Magnus, talare, "Written Ways to Greater Impact", *SAIN Writing retreat*, Karolinska institutet, 9 juni

Linton, Magnus, talare, "Writing, Joy, Meaning", *Wallenberg Academy Fellows Annual Conference*, Wallenbergstiftelserna, 12 september

Linton, Magnus, talare, "Levande text – så byggs den", *Unga Akademiens årskonferens*, Sveriges Unga Akademi, 20 september

Linton, Magnus, talare, "The Essay's Essence – Rethinking Text and Purpose", *Contemporary Urban Theory*, Urbana studier, Kungliga tekniska högskolan, 2 oktober

Linton, Magnus, talare, "Writing, Joy, Meaning", *Department conference*, Sociologiska institutionen, Lunds universitet, 6 oktober

Linton, Magnus, talare, "Written ways to greater impact", *Junior Faculty-retreat*, Institutionen för klinisk neurovetenskap, Karolinska institutet, 12 oktober

Mohlin, Erik, talare, "Preferences as Heuristics", *CeDEx Seminar*, University of Nottingham, 29 mars

Mohlin, Erik, programkommitté, *Learning, Evolution and Games 2023*, Amsterdam Center for Behavioural Change, 30 augusti – 1 september

Mondani, Hernan, talare, "Den organiserade brottslighetens geografi: Huvudragen av en ESO-rapport", *Trygghet och brottslighetens geografi*, Centre for Local Government Studies (CKS), Linköpings universitet, 12 oktober

Mosquera, Julia & Kirsti Jylhä, talare, "How to Feel about Climate Change", *Rethinking Policy, Expertise and Trust*, PERITIA/University College Dublin, 23 mars

Mosquera, Julia, talare, "Climate Change and Emotions", *Sommaravslutning med partnerprogrammet*, Göteborgs universitet, 24 maj

Mosquera, Julia, talare, "The Normativity of Climate Emotions", *Environment, Justice, and the politics of emotions*, University of California, 28 april

Mosquera, Julia, talare, "Responsibility, Equality, and Discrimination", Högre seminariet, Stockholms universitet, 31 oktober

Mosquera, Julia, talare, "Climate Emotions and their Use in the Climate Debate", *Klimatpsykologi 2023*, Psykologer för hållbar utveckling/Karolinska institutet, 24 november

Mosquera, Julia, talare, "Disability and New Technologies: Responsibility, Equality, and Discrimination", *Discrimination & Healthcare*, Aarhus University, 12 december

Mörkenstam, Ulf, talare, "The 'DemocracyTree': Analysing Dimensions of Democracy from Online Data in 93 Countries Using a Distributional

Semantic Model", *Workshop: Democratic Theory in Uncertain Times: Challenges and Opportunities*, ECPR Joint Sessions, Science Po Toulouse, 25–27 april

Mörkenstam, Ulf; Dahlberg, S. & J. Linde, talare, "How Media Frames Moderate the Impact of the Winner-Loser Effect on Citizens' Satisfaction with Democracy", *Workshop: Voter Perceptions of Post-election Outcomes*, Universität Wien, 23 maj

Mörkenstam, Ulf, talare, "The Media Discourse on Democracy in Authoritarian and Democratic States: Explaining the Occurrence and Meaning of Different Dimensions of Democracy", *2023 American Political Science Association Annual Meeting & Exhibition*, ASPA, 1 september

Mörkenstam, Ulf & S. Dahlberg, panelist, "Explaining Citizen Support for Democratic Norms and Values", *2023 American Political Science Association Annual Meeting & Exhibition*, ASPA, 1 september

Mörkenstam, Ulf; Nilsson, R. & K. Vernby, talare, "Upplevd diskriminering och politiskt deltagande bland den samiska väljarkåren i Sverige", forskarseminarium, Sanningskommissionen för det samiska folket, 14–15 december

Roussos, Joe, talare, "Expert Disagreement in Research and Advising", *Expertise & Democracy: Challenges from Within and Without workshop*, Uppsala universitet, 16 mars

Roussos, Joe, talare, "Expert Disagreement in Research and Advising", *Normative and empirical uncertainty seminar*, IUSS Pavia, 19 april

Roussos, Joe, talare, "Norms of Disagreement for Experts in Research and Advising", *Linguistic and Epistemological Perspectives on Testimony*, Stockholms universitet, 28 april

Roussos, Joe, talare, "Norms of Disagreement for Experts in Research and Advising", *Expertise in Crises*, London School of Economics, 12 maj

Roussos, Joe, talare, "Norms of Disagreement for Experts in Research and Advising", *International Network for Economic Method*, Ca'Foscari University, 25 maj

Roussos, Joe, talare, "The Significance of Moral Convergence in the Modelling View", *Progress in Ethics workshop*, IFFS, 13 juni

Roussos, Joe, talare, "The Scientist's Role in Policy Decisions", *Local Climate Knowledge*, PhD Summer School, Universität Bielefeld, 13 juni

Roussos, Joe, talare, "Our Ignorance About the Longterm Future", *Congress of Logic, Methodology, and Philosophy of*

Science 2023, University of Buenos Aires, 28 juli

Roussos, Joe, talare, "Usability of Climate Information: Toward a New Scientific Framework", *European Philosophy of Science Association conference 2023*, University of Belgrade, 22 september

Sandberg, Anders, talare, "Existential Risks and Justice", Witham Abbey, Future of Humanity Institute/Centre for the Study of Existential Risk, 13 maj

Sarnecki, Jerzy, talare, "How Worried People Vote", *EUROCRIM2023*, European Society for Criminology, 7 september

Sarnecki, Jerzy, talare, "40 Years of Criminological Network Analysis", *Illicit Networks Workshop 2023*, Deakin University, 11 december

Selling, Niels, talare, "The Institutional Complexity of Corporate Socio-Political Involvement", *Brown bag lecture*, IESEG School of Management, maj

Strimling, Pontus, talare, "The History and Future of Moral Opinions", *Högskolan i Halmstads 40-årsjubileum*, Högskolan i Halmstad, 26 maj

Strimling, Pontus, talare, "On the Values of Swedish Migrants", *Uppsala Multidisciplinary Conference on Migration and Integration*, Uppsala universitet, 28 september

Svallfors, Stefan, talare, "Forskningsledarskap för kreativa forskningsmiljöer", professorsutbildning, Malmö universitet, 17 november

Tersman, Folke, talare, "Philosophical vs Scientific Progress: The Entanglement Problem", *Workshop: Moral Methodology and Moral Expertise*, University of Iceland, 21–22 augusti

Wanner, Maximilian & Matilda Miljand, talare, "Transforming Our World through Multi-Stakeholder Partnerships: Factors, mechanisms, and pathways for sustainable development", *7th Nordic Development Research Conference*, Uppsala universitet/the Swedish Development Network, 22 augusti

Wanner, Maximilian & Matilda Miljand, talare, "Transforming Our World through Multi-Stakeholder Partnerships: Factors, Mechanisms, and Pathways for Sustainable Development", *2023 Radboud Conference on Earth System Governance*, Radboud University, 24 oktober

Wanner, Maximilian, panelist, *CNDS and Professional Development for Early Career-Scientists*, CNDS (Centre for Natural Hazards and Disaster Science), 7 december

Wanner, Maximilian, panelist, *CNDS and Future Career Prospects*, CNDS (Centre

for Natural Hazards and Disaster Science), 7 december

Wedel, Janine, talare, "How Today's Urgent Clash of Worlds is Endangering Our Future", *Convocation*, Bethel College, 13 mars

Wedel, Janine, talare, "Russia, Ukraine, and Our World of Competing Visions: Can Civil Society Counter Oligarchic Capitalism?", Kidron Bethel, 16 mars

Wedel, Janine, talare, "Russia, Ukraine, and Our World of Competing Visions: Can Civil Society Counter Oligarchic Capitalism?", George Washington University, 25 april

Wedel, Janine, talare, "New Directions in the Anthropology of Policy: Critical Developments in the Analysis of Power and Society", *American Anthropological Association annual meeting*, American Anthropological Association, 18 november

Wedel, Janine, talare, "On Podgorecki's Concept of 'Dirty Togetherness'", *Conference on Complete and Crippled Human Rights: On the Concepts of Adam Podgorecki on the 25th anniversary of his death*, Catholic University of Lublin (KUL), 14 december

Westerman, Johan, talare, "The Status Triad: A Gradational Approach to Analyzing Borders of Occupational Mobility", *Laborocto Network Meeting*, Stockholms universitet, 27 april

Westerman, Johan, talare, "The Status Triad: A Gradational Approach to Analyzing Borders of Occupational Mobility", referensgruppsmöte All-inclusive, Stockholms universitet, 10 maj

Westerman, Johan, talare, "The Status Triad: A Gradational Approach to Analyzing Borders of Occupational Mobility", *Social Stratification Research Seminar*, University of Sterling, 30 augusti

Wijermans, Nanda, talare, "Reflections on Social Identity and Planetary Stewardship", *Leveraging intrinsic tribal behaviours for planetary stewardship*, Beijer Institute for Ecological Economics, 22 maj

Wijermans, Nanda, talare, "Agent Design & Collaboration: How People Shape an Agent", *European Social Simulation Association Summer School in Social Simulation 2023*, James Hutton Institute, 28 augusti

Wijermans, Nanda, keynote, "The Agent Design Dance. A Reflection on Modelling Situated Decision-Making", *Social Simulation Conference 2023*, University of Glasgow – MRC/CSO Social and Public Health Sciences Unit, 8 september

Förtroendeuppdrag

Granskning för vetenskapliga tidskrifter, styrelseuppdrag och andra typer av förtroendeuppdrag inom den akademiska världen.

Andén-Papadopoulos, Kari, co-chair vid konferensen "Communication and Global Human Rights", the 74th Annual International Communication Association Conference, Gold Coast, Australia, 20–24 juni 2024

Andén-Papadopoulos, Kari, mentor, Föreningen för svenska medieforskare (FSMK) mentorsprogram för nydisputerade forskare som identifierar sig som kvinnor, 2021–2023

Andén-Papadopoulos, Kari, ordförande vid disputation av Torbjörn Rolandssons avhandling, "Spellistejournalistik: En studie av algoritmisk design, automatisering och journalistiska praktiker på Sveriges Radio", Institutionen för Mediestudier, Stockholms universitet 15 september

Arrhenius, Gustaf, styrelseledamot, Myndigheten för vård och omsorg

Arrhenius, Gustaf, Advisory Board, International Panel on Social Progress (IPSP), Paris

Beckman, Ludvig, ledamot av Migrationsverkets Etiska råd

Beckman, Ludvig, ledamot av Docenturnämnden, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Stockholms universitet

Beckman, Ludvig, ordförande i Forskarutbildningsrådet, Statsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet

Beckman, Ludvig, betygsnämnden, fil.dr. Daniel Gustafsson, Statsvetenskapliga institutionen, Lunds universitet, 17 maj

Beckman, Ludvig, sakkunnig, docentansökan, Lunds universitet

Beckman, Ludvig, fakultetsopponent vid disputation, Marco Miglioni, University of Genua, augusti

Beckman, Ludvig, fakultetsopponent vid disputation, William Sjöstedt, Aarhus University, september

Berndt Rasmussen, Katharina, huvudredaktör, Tidskrift för politisk filosofi, nr 1–3

Bursell, Moa, rådgivare, Arbetsförmedlingens vetenskapliga råd

Bursell, Moa, ledamot i Myndigheten för delaktighets vetenskapliga råd

Bursell, Moa, beredningsgrupp, HS-C: Sociologi, antropologi, socialt arbete, Vetenskapsrådet

Bykvist, Krister, ledamot av Karolinska institutets etiska råd

Campos-Mercado, Pol, medlem i kommittén som organiserade Nordic Conference of Experimental and Behavioral Economics, School of Economics and Management, Lunds universitet

Engström, Emma, jurymedlem i studenttävlingen Grön Utopi 2023, organiserad av Franska institutet och Franska ambassaden i Sverige, 13 juni

Eriksson, Kimmo, medlem i styrelsen för Institutet för analytisk sociologi vid Linköpings universitet

Eriksson, Kimmo, medlem i referensgrupp för Skolverkets rapport om ICCS 2022

Linton, Magnus, jurymedlem, Natur & Kulturs debattbokspris, Natur & Kulturs Stiftelse

Fairbrother, Malcolm, bidrog till "Virtual roundtable on future-proofing the upcoming report of the High-Level Advisory Board on Effective Multilateralism", High-Level Advisory Board on Effective Multilateralism

Fairbrother, Malcolm, opponent vid disputation, fil.dr. Sanna Lundquist, "Governing the Green Economy Transition: Public Opinion, Political Parties, and Environmental Outcomes", Statsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet, 28 april

Fairbrother, Malcolm, medlem av Advisory Group för OECD-enkät om vad som påverkar tillit till offentliga institutioner

Julén, Staffan, ordförande i Vetenskapsrådet Konstnärlig forskning, "Bidrag till forskares kommunikation", september–november

Julén, Staffan, ordförande i Vetenskapsrådet Konstnärlig forskning, "Exploratory workshops", september–november

Mörkenstam, Ulf, ledamot i den statliga utredningen Sanningskommissionen för det samiska folket

Mörkenstam, Ulf, beredningsgrupp HS-E: Statsvetenskap, freds- och konfliktforskning, medie- och kommunikationsvetenskap, Vetenskapsrådet

Mörkenstam, Ulf, ledamot i norska Forskningsrådets Portefølje for samisk samfunn og kultur

Mörkenstam, Ulf, ledamot i den panel som utvärderar doktorsutbildningen vid Karlstads universitet, med fokus på statsvetenskap, sociologi, risk- och miljöstudier, samt arbetsvetenskap

Mörkenstam, Ulf, ledamot i betygsnämnden för Viktor Elm-Schulin avhandling "Do the Ends Justify the Means? On the Justifiability of Statistical Discrimination", Statsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet

Mörkenstam, Ulf, ledamot i betygsnämnden för Johanna Adolfssons avhandling "A new storm over the Naqab. The temporality of space in Israeli settler colonialism", Kulturgeografiska institutionen, Stockholms universitet

Sarnecki, Jerzy, ledamot i BRÅs vetenskapliga råd

Sarnecki, Jerzy, ledamot i styrelsen för Svenska Kriminalistföreningen

Sarnecki, Jerzy, ordförande i jury för Stockholm Prize in Criminology

Sarnecki, Jerzy, ledamot av Särskild grupp för trygghet Stockholm Stad

Sarnecki, Jerzy, ledamot i Stockholms Socialtjänstakademi

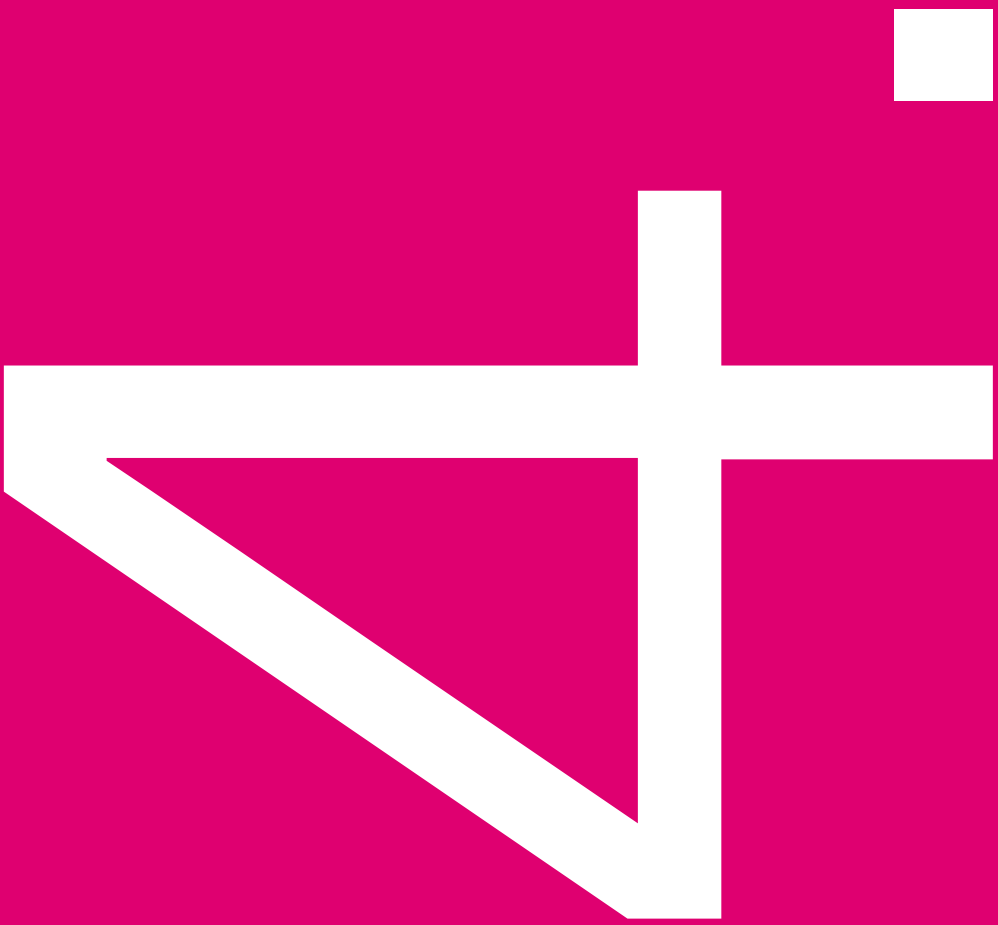
Sarnecki, Jerzy, ansvarig för undersökningen av arbetslivskriminalitet MYNAK

Sarnecki, Jerzy, ansvarig för utvärdering av Särskilda ungdomsgrupper i Stockholm

Svallfors, Stefan, generalsekreterare, Humaniora och samhällsvetenskap, Vetenskapsrådet

Svallfors, Stefan, ledamot i Kungliga vetenskapsakademien

Svallfors, Stefan, fakultetsopponent vid disputation, Emanuel Wittbergs "Corruption risks in a mature democracy: Mechanisms of social advantage and danger zones for corruption", Linköpings universitet, 10 mars

Publicerat

Publikationer

Artiklar i vetenskapliga tidskrifter, bokkapitel, böcker och rapporter som publicerades under 2023 av forskare vid Institutet för framtidsstudier.

Böcker

Finneron-Burns, E. *What We Owe to Future People*. Oxford University Press

Vetenskapliga artiklar och bokkapitel

Andén-Papadopoulos, K. "Archives Of/As Resistance: On the Justice Potential of Eyewitness Image Records Documenting the Syrian Conflict", *Media, Culture and Society*

LÄS MER PÅ NÄSTA SIDA

Angell, K. & R. Huseby. "Secession and Political Capacity", *Critical Review of International Social and Political Philosophy*

Antosz, P., Birks, D., Edmonds, B., Heppenstall, A., Meyer, R., Polhill, J. G., O'Sullivan, D & N. Wijermans. "What Do You Want Theory For? A Pragmatic Analysis of the Roles of 'Theory' in Agent-Based Modelling", *Environmental Modelling & Software*, 168, 105802

Arrhenius, G. & O. H. Stefánsson. "Population Ethics under Risk", *Social Choice and Welfare*

Askanius, T., Kavada, A., Mattoni, A., Uldam, J., & A. Kaun. "Tying up Goliath: Activist Strategies for Confronting and Harnessing Digital Power", i Buxton, N. (red), *State of power 2023: Digital power*, s. 94–104. TNI: Transnational institute

Asker, A. S. & H. O. Stefánsson. "Climate Change and Decision Theory", i Gianfranco, P. & M. Di Paola (red), *Handbook of Philosophy of Climate Change*. Springer Nature, s. 267–286

Beckman, L. "Democratic Legitimacy, Institutions for Future Generations and the Problem of Constitutional Power", i Ruiz, H., Rosoux, V. & A. Donati (red), *Representing the Absent*. Baden-Baden: Nomos Verlag

Berndt Rasmussen, K. "Implicit Gender Bias", i Duarte, M., Losleben, K. & K. Fjörtoft (red), *Gender Diversity, Equity, and Inclusion in Academia*. Routledge

Berndt Rasmussen, K. & N. Olsson Yaouzis. "The Tyranny of Political Correctness? A Game-Theoretic Model of Social Norms and Implicit Bias", *Journal of Applied Philosophy*

Berndt, Ramussen, K. "Age Discrimination: Is It Special? Is It Wrong?", i Bogner, G. & A. Gosseries (red), *Ageing without Ageism? Conceptual Puzzles and Policy Proposals*. Oxford Academic

Bracegirdle, C., Jonsson, J. O. & O. Spiegler. "Neither Friend nor Foe: Ethnic Segregation in School Social Networks", *Socius*

Bradley, R. & H. O. Stefánsson. "Fairness and Risk Attitudes", *Philosophical Studies* 180 (10–11):3179–3204

Brock, M. & T. Askanius. "Raping Turtles and Kidnapping Children: Fantasmatic Logics of Scandinavia in Russian and German Anti-gender Discourse", *Nordic Journal of Media Studies* 5(1), 95–114

Broome, J. "Utilitarianism and Climate Change", i Chappell, R., Messner, D. & W. MacAskill (red), *Introduction to Utilitarianism: An Online Textbook*

Bykvist, K. "Can We Compare Health States When Our Standards Change?", Special Issue on Incommensurability and Population-Level Bioethics, *Philosophical Studies*

Bykvist, K. "Recension av Will MacAskills bok What We Owe the Future (Basic Books, 2022)", *Notre Dame Journal of Reviews*

Campbell, T., Kolk, M. & J. Mosquera. "Future Generations and Universal Procreation Rights", *Journal of Applied Philosophy*

Campos-Mercade, P. & F. Mengel. "Non-Bayesian Statistical Discrimination", *Management Science*

Campos-Mercade, P., Meier, A. N., Pope, D. & F. H. Schneider. "Motivating vaccination with financial incentives", *Trends in Cognitive Sciences* 27(12), 1099–1101

Carlson, E. "A Refutation of Spectrum Arguments for Nontransitive Betterness", *Philosophia* 51, 2023: 2147–2150

Carlson, E. "An Account of Instrumental Value", i Garcia, A. et al. (red), *Value, Morality & Social Reality*. Lund University, s. 103–116

Carlson, E., Johansson, J. & O. Risberg. "Plural Harm: Plural Problems", *Philosophical Studies* 180: 553–565

Carlson, E., Johansson, J. & O. Risberg. "Benefits Are Better than Harms: Reply to Feit", *Australasian Journal of Philosophy*

Carlson, E., Johansson, J. & O. Risberg. "Prudential Problems for the Counterfactual Comparative Account of Harm and Benefit", *Philosophical Quarterly*

Carlson, E., Johansson, J. & O. Risberg. "Unruh's Hybrid Account of Harm", *Theoria* 89, s. 748–754

Congdon Fors, H., Isaksson, A-S. & A. Lindskog. "Changing Local Customs: The Long Run Impacts of Christian Missions on Female Genital Cutting in Africa", *Journal of Development Economics*

Crisp, R. "Pessimism About the Future", *Midwest Studies in Philosophy* 46: 373–385

Duell, D., Mengel, F., Mohlin, E. & S. Weidenholzer. "Cooperation Through Collective Punishment and Participation", *Political Science Research and Methods*, 1–27

Dollmann, J., Jonsson, J. O., Mood, C. & F. Rudolphi. "Ethnic Gaps in Swedish Upper Secondary School Completion: Is 'Immigrant Optimism' the Problem?", *European Sociological Review*

Dollmann, J., Jonsson, J. O., Mood, C., & F. Rudolphi. "Is 'Immigrant Optimism' in Educational Choice a Problem? Ethnic Gaps in Swedish Upper Secondary School Completion", *European Sociological Review*, 39(3), 384–399

Duus-Otterström, G. & A. Poama. "Are Private Prisons Intrinsically Wrong? An Analysis", *Jus Cogens*

Duus-Otterström, G. & E. Page. "Correcting Unjust Enrichment: Explaining and Defending the Duty to Disgorge the Benefits of Wrongdoing", *Critical Review of International Social and Political Philosophy*

Duus-Otterström, G. & E. A. Page. "Defeating Wrongdoing: Why Victims of Unjust Harm Should Take Priority over Victims of Bad Luck", *Social Theory & Practice* 49:1, 57–77

Duus-Otterström, G. "Liability for Emitting Without Laws or Political Institutions", *Law & Philosophy* 42: 461–486

Duus-Otterström, G. "Subsistence Emissions and Climate Justice." *British Journal of Political Science* 53(3): 919–933

LÄS MER PÅ SIDAN 72

Elinder, M., Erixson, O. & O. Hammar. "Where Would Ukrainian Refugees Go if They Could Go Anywhere?", *International Migration Review* 57(2): 587–602

Ellingsen, T. & E. Mohlin. "Puritanical Moralism May Signal Patience Rather Than Cause Self-Control", *Behavioural and Brain Sciences* 46

Engström, E., Eriksson, K., Björnstjerna, M. & P. Strimling. "Global Variations in Online Privacy Concerns Across 57 Countries", *Computers in Human Behavior Reports* 9, 100268

Engzell, P. & C. Mood. "Understanding Patterns and Trends in Income Mobility through Multiverse Analysis", *American Sociological Review* 88(4): 600–626

Eriksson, K. & J. Lindvall. "Cultural Variation in the Sex-Gender Interaction in Student Achievement", *Frontiers in Psychology* 14

Eriksson, K. & P. Strimling. "Gender Differences in Competitiveness and Fear of Failure Help Explain Why Girls Have Lower Life Satisfaction Than Boys in Gender Equal Countries", *Frontiers in Psychology* 14, 1131837

Eriksson, K., Strimling, P. & I. Vartanova. "Appropriateness Ratings of Everyday Behaviors in the United States Now and 50 Years Ago", *Frontiers in Psychology*.

Eriksson, K., Vartanova, I., Hazin, I. & P. Strimling. "Cognitive Ability and Ideology Join Forces in the Culture War: A Model of Opinion Formation", *PNAS Nexus*, pgad205

LÄS MER PÅ NÄSTA SIDA

Erlandsson, A., Bygren, M. & M. Gähler. "Is There a Rating Bias of Job Candidates Based on Gender and Parenthood? A Laboratory Experiment on Hiring for an Accounting Job", *Acta Sociologica*

Fairbrother, M. "Introducing a Plos Climate Mini Collection on Carbon Pricing", Blog post for *Latitude*

Fairbrother, M. & E. Rhodes. "Climate Policy in British Columbia: An Unexpected Journey", *Frontiers in Climate* 4

Falkenström, E. "Why Organizational Ethics in Health Care Matter", i *Ethics of a Pandemic: Lessons Learned*. Stockholm: Statens medicinsk-etiska råd, SMER

Falkenström, E. & A. T. Höglund. "The Ethical Void: A Critical Analysis of Commissioned Expert Reports on Swedish Healthcare Governance", *Journal of Health Organization and Management*

Falkenström, E. & S. Ahlbäck-Öberg. "Etik i offentlig förvaltning", i Dahlström, C. (red), *Politik som organisation. Förvaltningspolitikens grundproblem*. Lund: Studentlitteratur

Finneron-Burns, E. "Are Savior Siblings a Special Case in Procreative Ethics?", *Journal of Ethics and Social Philosophy*

Kari Andén-Papadopoulos, medie- och kommunikationsvetare.

FOTO: CATO LEIN

Bilder som dokumenterar övergrepp en väg till läkning

Inbördeskriget i Syrien är oerhört våldokumenterat tack vare hundratals ögonvittnesbilder som samlats in och publicerats av medieaktivister sedan konfliktens början 2011. Hur kan detta av gräsrotter skapade arkiv bidra till skipandet av rättvisa?

Stora internationella människorättsorganisationer har på senare år tagit hjälp av dokumentation av kriget för att på rättslig väg ställa förövare till svars. Detta kan ge mening åt det ofta riskfyllda arbete som utförs av de medieaktivister som samlar in materialet. Samtidigt tycks ingen ha frågat just dem hur de ser på sitt verk, och det finns därför en risk för att arkivets syfte och framtid avgörs av andra än de själva.

Så vilket värde ges materialet av aktivisterna som försöker hantera detta levande arkiv? Kari Andén-Papadopoulos, professor i medie- och kommunikationsvetenskap sökte upp 15 syrier som på olika sätt är involverade i arkivet – 13 män och två kvinnor i åldrarna 21 till 65 år för att få svar. I intervjuerna berättade aktivisterna om vikten av att ge en sann bild av det som har hänt, om att bidra till historieskrivningen om den syriska revolutionen och skapa minnen för att hedra de som dött. Rättvisa framhölls också som viktigt, men det blev tydligt att deras syn på rättvisa är annorlunda än människorättsorganisationernas.

– Att någon gång i en framtid när de politiska vindarna vänt kunna ställa ansvariga till svars är inte vad som är i fokus för dem. Deras uppfattning om rättvisa handlade om något mycket mer nära. De pratade om hur viktigt det är att hjälpa överlevande att redan idag skapa mening av allt det hemska, att kunna hela och ena ett splittrat och nedbrutet samhälle, säger Kari Andén-Papadopoulos.

Läs mer i artikeln "Archives of/as resistance: On the justice potential of eyewitness image records documenting the Syrian conflict".

Finneron-Burns, E. "Global Justice, Sovereign Wealth Funds, and Saving for Future People", *Critical Review of International Social and Political Philosophy*

Finneron-Burns, E. "Luck Egalitarianism and Non-Overlapping Generations", *Ratio* 36(3): 215–223

Fischer, H., Wijermans, N. & M. Schlüter. "Testing the Social Function of Metacognition for Common-Pool Resource Use", *Cognitive Science* 47(3), e13212

Furendal, M. & K. Jebari, "The future of work: Augmentation or Stunting?", *Philosophy & Technology* 36

Gransauil, G., Rhodes, E. & M. Fairbrother. "Institutions for Effective Climate Policymaking: Lessons From the Case of the United Kingdom", *Energy Policy* 175: 1134–1184

Gustafsson, J. E. "The Need for Merely Possible People", *Journal of Ethics and Social Philosophy*

Gustafsson, J. E. "The Possibility of Undistinguishedness", *Philosophical Studies*, 180 (2): 609–613

Gustafsson, J. E. "Dennett's Prime-Mammal Objection to the Consequence Argument", *Theoria* 89 (4): 407–563

Gustafsson, J. E. P. Kosonen. "Prudential Longtermism", i Barrett, J., Greaves, H. D. Thorstad (red), *Essays on Longtermism*. Oxford University Press

Irina Vartanova, Kimmo Eriksson och Pontus Strimling.

FOTO: CATO LEIN

Studie förklarar kopplingen mellan kognitiv förmåga och uppfattningar i moralfrågor

Varför tenderar människor med hög kognitiv förmåga att ha liberala åsikter i moralfrågor? En ny studie pekar på att förklaringen kan ligga i förståelsen för vilka argument som stödjer olika moraliska ståndpunkter.

Opinionen har under lång tid rört sig i liberal riktning i de flesta länder. Irina Vartanova, doktor i psykologi, Kimmo Eriksson, professor i matematik och Pontus Strimling, docent i nationalekonomi studerar värderingsförändringar och har tidigare visat att denna utveckling kan förklaras av att liberala positioner stöds av så kallade "individualiserande" argument som grundar sig i sådant som att inte göra skada, att åstadkomma rättvisa, samt att öka frihet.

Moraliska argument som istället grundar sig i sådant som auktoritet, lojalitet och uppfattningar om "renhet" kallas för "bindande". Dessa associeras med mer konservativa positioner. Tidigare studier har visat att nästan alla människor värderar "individualiserande" argument högre än "bindande". Liberala ståndpunkter har därför enligt forskarna ett argumentativt övertag. "Bindande" argument däremot

har ett visst stöd bland de som står ideologiskt till höger, men knappt något stöd alls bland liberala.

Men det är en sak att veta vilka argument som ligger i linje med ens värderingar, en annan att koppla ihop dem med moraliska ståndpunkter. Det är här den kognitiva förmågan kommer in i bilden.

– Kognitiv förmåga hjälper människor att förstå vilka argument för olika positioner som passar ihop med de egna värderingarna, säger Irina Vartanova.

Studien visar att ståndpunkter med ett argumentativt övertag har högre stöd bland de med hög kognitiv förmåga i alla grupper, från extremt konservativa, till extremt liberala. Effekten är störst bland liberala, eftersom de i högre utsträckning värderar "individualiserande" argument. Bland de konservativa är effekten mindre eftersom även "bindande" argument har stöd i dessa grupper.

Datan i studien kommer från General Social Survey, en stor enkätundersökning som genomförts i USA sedan 1970-talet. De svarande får bland annat ange åsikter i 35 moralfrågor. Den kognitiva förmågan mäts genom ett ordkunskapstest (Wordsum) vars resultat har visat sig ligga nära resultaten för övergripande kognitiv förmåga.

Herlitz, A. "Cost-Effectiveness, Incompleteness and Discrimination", *Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics* 32: 163–173

Herlitz, A. "Global Health Impact, Priority and Time", *Developing World Bioethics*

Herlitz, A. "Toward a Hybrid Theory of How to Allocate Health-Related Resources", *Journal of Medicine and Philosophy*

Hien, J. & L. Norman. "Public Broadcasting and Democracy's Defense: Responses to Far-Right Parties in Germany and Sweden", *Democratization*, vol. 30; 6

LÄS MER PÅ SIDAN 73

Hien, J. "The Rise and Fall of Ordoliberalism", *Socio-Economic Review*, mwad018

Hjalmarsson, S., Fallesen, P. & S. Plenty. "Not Next to You: Peer Rejection, Sociodemographic Characteristics and the Moderating Effects of Classroom Composition", *Journal of Youth and Adolescence* 52(6), 1191–1205

Huber, C., Dreber, A., Huber, J., Johannesson, M., Kirchler, M., Weitzel, U., et al. "Competition and Moral Behavior: A Meta-Analysis of Forty-Five Crowd-Sourced Experimental Designs", *Proceedings of the National Academy of Sciences* 120(23), e2215572120

Huseby, R. "Historical Injustice", i Thompson, W.R. (red), *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. Oxford University Press

Huseby, R. "Sufficiency and the Distribution of Burdens", *Ethics, Policy & Environment*

Hällsten, M. & M. Kolk. "The Shadow of Peasant Past: Seven Generations of Inequality Persistence in Northern Sweden", *American Journal of Sociology* 128(6): 1716–1760

Isaksson, A. & D. Durevall. "Aid and Institutions", *Review of International Organizations*, vol. 18, s. 523–551

Jansson, F., Buskell, A. & M. Enquist. "Cultural Systems", i *Oxford Handbook of Cultural Evolutions*

Jebari, K. "Individuell klimatpåverkan och individens ansvar", *Tidskrift för Politisk Filosofi* 2023:1 (27), s. 60–70

Jebari, K. "The Ethical Considerations of Pantropy in the Colonization of Mars", i Garasic, M.D. & M. Di Paola (red), *The Philosophy of Outer Space Explorations, Controversies, Speculations*. Routledge

Jebeile, J. & J. Roussos. "Usability of Climate Information: Towards a New Scientific Framework", *Wiley Interdisciplinary Reviews. Climate Change*

LÄS MER PÅ NÄSTA UPPSLAG

Jiixin, S. & M. Kolk. "The Inequality of Lifetime Pensions", *Sociological Science* 10(24): 667–693

Jylhä, K. M., Ojala, M. Odisho, S. & A. Riise. "Climate-Friendly Food-Choice Intentions Among Emerging Adults: Extending the Theory of Planned Behavior With Objective Ambivalence, Climate-Change Worry and Optimism", *Frontiers in psychology*, vol. 14

Jylhä, K. M., Stanley, S., Ojala, M. & E. J. R. Clarke. "Science Denial: A Narrative Review and Recommendations for Future Research and Practice", *European Psychologist* 28(3), s. 151–161

Kammler, C., Dignum, F. & N. Wijermans. "Utilizing the Full Potential of Norms for the Agent's Decision Process", i Squazzoni, F. (red), *Advances in Social Simulation*. ESSA 2022. Springer Proceedings in Complexity, Springer, Cham

Kolk, M. "The Relationship Between Life-course Accumulated Income and Childbearing of Swedish Men and Women", *Population Studies* 77(2): 197–215

Kolk, M., Andersson, L., Pettersson, E. & S. Drefahl. "The Swedish Kinship Universe – A Demographic Account of the Number of Children, Parents, Siblings, Grandchildren, Grandparents, Aunts/Uncles, Nieces/Nephews, and Cousins Using National Population Registers", *Demography* 60(5): 1359–1385

Kolk, M., Arrhenius, G., Fairbrother, M. & J. Roussos. "Global Population Growth", i Waghaals, K. (red), *Global Catastrophic Risks 2022: A year of Colliding Consequences*, s. 64–68. Global Challenges Foundation, Stockholm

Korpi, T., Tählin, M. & J. Westerman. "Skills and Macro-Level Economic Inequality", i Tählin, M. (red), *A Research Agenda for Skills and Inequality*, s. 289–304. Edward Elgar

Krueger, J., Eriksson, K., Hazin, I., Tibajev, A. & P. Strimling. "Acculturation of Hygiene Norms Among Immigrants to Sweden", *Frontiers in Psychology* 14, 975361

Lindvall, J., Kirsten, N., Eriksson, K., Brehmer, D. & A. Ryve. "Does the Duration of Professional Development Programs Influence Effects on Instruction? An Analysis of 174 Lessons During a National-Scale Program", *European Journal of Teacher Education*, 1–19

Lyytimäki, J., Teperi, A.-M., Jylhä, K.M., da Silva Vieira, R. & E. Mervaala. "Dark Side of Resilience: Systemic Unsustainability", *Frontiers in Sustainability*, vol. 4

Mohlin, E., Rigos, A. & S. Weidenholzer. "Emergence of Specialized Third Party Enforcement", *Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS)*, vol 120, No. 24, June 13

Mondani, H. & A. Rostami. "Criminal Nomads: The Role of Multiple Memberships in the Criminal Collaboration Network

Between Hells Angels MC and Bandidos MC", i Décary-Héту, D. & R. Boivin (red), *The Criminology of Carlo Morselli – Part II*. Routledge. Reprint

Mondani, H., Askanius, T. & A. Rostami. "Country Chapter: Sweden". i Ritzmann, A. (red), *Transnational Linkages Between Violent Right-Wing Extremism, Terrorism and Organized Crime*. Berlin: Counter Extremism Project (CEP)

Mosquera, J. "QALYs, Disability Discrimination, and the Role of Adaptation in the Capacity to Recover: The Patient-Sensitive Health-Related Quality of Life Account", *Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics*, 1–9

Mosquera, J. & K. M. Jylhä. "Hur bör vi känna inför klimatförändringarna? En analys av klimat känslornas normativitet", *Tidskrift för politisk filosofi* 1, 38–57

Naqavi, F., Engström, E. & J. Franklin. "Green Vehicles' Responses to an Expiring Congestion Toll Exemption: Findings from a Natural Experiment in Stockholm, Sweden", *Findings*

Nebel, J. M. & H. O. Stefánsson. "Calibration Dilemmas in the Ethics of Distribution", *Economics and Philosophy* 39 (1):67–98

Nir, E. & A. Herlitz. "Input and Output in Distributive Theory", *Noûs* 57: 3–25

Plenty, S. & C. la Roi. "Peer Acceptance and Rejection During Secondary School: Do Associations With Subsequent Educational Outcomes Vary by Socioeconomic Background?", *Child Development*

Renberg, M., Dahlberg, M., Gellerfors, M., Rostami, A., Günther, M. & E. Rostami. "Prehospital Transportation of Severe Penetrating Trauma Victims in Sweden During the Past Decade: A Police Business?", *Scandinavian Journal of Trauma, Resuscitation and Emergency Medicine* 31 (1)

Rostami, A. "Organiserad brottslighet, våldsbejakande extremism och polisiärt arbete", i Larsson, G., Sorgenfrei, S. & T. Viklund (red), *Religion, migration och polisiärt arbete*. Lund: Studentlitteratur

Roumbanis, L. "New Arguments for a Pure Lottery in Research Funding: A Sketch for a Future Science Policy Without Time-Consuming Grant Competitions", *Minnerva*

Roussos, J. "Fragile Futures: The Uncertain Economics of Disasters, Pandemics, and Climate Change", *Vito Tanzi*. Cambridge University Press

Saarela, J., Kolk, M. & C. Uggla. "Divorce Among Exogamous Couples: The Role of Language Convergence", *Acta Sociologica* 66(4): 402–420

Sandberg, A. "The Lifespan of Civilizations: Do Societies 'Age', or Is Collapse Just

Bad Luck?", i Centeno, M. A., Callahan, P. W., Larcey, P. A. & T. S. Patterson (red), *How Worlds Collapse: What History, Systems, and Complexity Can Teach Us About Our Modern World and Fragile Future*, Taylor & Francis.

Sarnecki, J. "De oroligas röster", i Andersson, E., Cederholm, K. & D. Wästerfors (red), *Den empiriska glädjen*. Lunds universitet

Sarnecki, J. "What Does Modern Criminologists Have to Say to Politicians? A Swedish Perspective", i Guzik-Makaruk, E., Laskowski, K. & W. Fipipkowski (red), *Current Problems of the Penal Law and Criminology. Individuals, Society and State – From the Perspective of Penal Law and Criminology*. Liber Amicorum in Honor of Professor Emil W. Plywaczewski. On the Occasion of His 70th Birthday

Saxena, A., Baker, K. B., Banda, A., Herlitz, A., Miller, J., Karrar, K., Fleurbaey, M., Chiwa, E., Atuire, C. A., Hirose, I. & N. Hassoun. "Pandemic Preparedness and Response: Beyond the Access to COVID-19 Tools Accelerator", *BMJ Global Health* 8:e010615

Schneider, F. H., Campos-Mercade, P., Meier, S., Pope, D., Wengström, E. & A. N. Meier. "Financial Incentives for Vaccination Do Not Have Negative Unintended Consequences", *Nature* 613(7944), 526–533

Scholz, G., Wijermans, N., Paolillo, R., Neumann, M., Masson, T., Chappin, É., Templeton, A. & G. Kocheril. "Social Agents? A Systematic Review of Social Identity Formalizations", *Journal of Artificial Societies and Social Simulation* 26(2)

Selling, N. "Either with Us or Against Us: Business Power and Campaign Contributions in an Age of Hyper-Partisanship", *Political Research Quarterly* 76(4), 1764–1779

Selling, N. & P. Strimling. "Liberal and Anti-establishment: An Exploration of the Political Ideologies of American Tech Workers", *The Sociological Review* 71(6), 1467–1497

Stanley, S. K., Jylhä, K. M., Leviston, Z. & I. Walker. "Is Conservative Opposition to Climate Change Threat-Based? Articulating an Integrated Threat Model of Climate Change Attitudes", *British Journal of Social Psychology*

Stefánsson, H. O. & M. Willners. "Why Offsetting is Not Like Shaking a Bag: A Reply to Barry & Cullity", *Ethics, Policy and Environment* 26 (1):144–148

Stefánsson, H. O. "In Defence of Pigou-Dalton for Chances", *Utilitas* 35 (4):292–311

Stefánsson, H. O. "Planetär ingenjörskonst och katastrofrisker", *Tidskrift för Politisk Filosofi* 27(1): 6–18, 2023

Strange, M., & T. Askanus. "Migrant-Focused Inequity, Distrust and an Erosion

of Care Within Sweden's Healthcare and Media Discourses During COVID-19", *Frontiers in Human Dynamics* 5, 1243289

Svallfors, S. "Lennart Wittberg Corruption Risks in a Mature Democracy", *Sociologisk forskning* 1, s. 113–115

Svallfors, S. & E. Falkenström, "A Broken Process – The Swedish Health Care System Asks for Expert Advice", *Scandinavian Journal of Public Administration*

Szekely, A., Bruner, D., Steinmo, S., Todor, A., Volintiru, C. & G. Andrighetto. "Preferences for Honesty Can Support Cooperation", *Journal of Behavioral Decision Making*, e2328

Tersman, F. "Contractualism: A Promising Novel Way to Evaluate Moral Claims? Review of Thompson, R. Paul, Evolution, Morality and the Fabric of Society", i serien Elements in the Philosophy of Biology, Cambridge University Press, *Metascience*

Tersman, F. & O. Risberg. "Skepticism and Moral Disagreement", i Baghranian, M., Adam Carter, J. & R. Rowland (red), *Routledge Handbook of the Philosophy of Disagreement*. London: Routledge

Torpman, O. "What is Emissions Egalitarianism?", i Corvino, F. & T. Andina (red), *Global Climate Justice: Theory and Practice*. Bristol: E-International Relations

Tverskoi, D., Guido, A., Andrighetto, G., Sanchez, A. & S. Gavrillets. "Disentangling Material, Social, and Cognitive Determinants of Human Behavior and Beliefs", *Humanit Soc Sci Commun* 10, 236

Vriens, E., Tummolini, L. & G. Andrighetto. "Vaccine-Hesitant People Misperceive the Social Norm of Vaccination", *PNAS Nexus* 2 (5)132

Westerman, J. & E. Syk. "Skills and Structural Change", i Thålin, M. (red), *A Research Agenda for Skills and Inequality*, s. 51–63. Edward Elgar

Westerman, J., Witteveen, D., Bihagen, E. & R. Shahbazian. "Work Life Complexity No Longer on the Rise: Trends among 1930s–1980s Birth Cohorts in Sweden", *European Societies*, 1–33

Wijermans, N., Scholz, G., Neumann, M., Paolillo, R., & A. Templeton. "Editorial: Social Identity Modelling", *Journal of Artificial Societies and Social Simulation* 26 (3) 15

Wijermans, N. & H. Verhagen. "Formalising Agent Reasoning — The Paso Doble of Data and Theory", i Squazzoni, F. (red), *Advances in Social Simulation. ESSA 2022. Springer Proceedings in Complexity*. Springer, Cham

Wijermans, N., Scholz, G., Chappin, É., Heppenstall, A., Filatova, T., Polhill, J. G., Semeniuk, C. & F. Stöppler. "Agent Decision-Making: The Elephant in the Room—Enabling the Justification of Decision Model

Fit in Social-Ecological Models", *Environmental Modelling & Software*, 105850

Witteveen, D. & J. Westerman. "Structural Change Shapes Career Mobility Opportunities: An Analysis of Cohorts, Gender and Parental Class", *Work, Employment and Society* 37(1), 97–116

Working papers

Utgivna av IFFS

Studies on Climate Ethics and Future Generations, vol. 5. Red. Tim Campbell & Olle Torpman.

Andersson, E., Arrhenius, G. & T. Campbell. "Scanlonian Contractualism and Future Generations", 2023:11

Broome, J. "How to Value a Person's Life", 2023:2

Campbell, T. "DALYs and the Minimally Good Life", 2023:3

Gardiner, S. M. "The Ethical Risks of An Intergenerational World Climate Bank (as opposed to a Climate Justice World Bank)", 2023:7

Jebari, K. & M. Kolk. "Sex Selection for Daughters: Demographic Consequences of Female-Biased Sex Ratios", 2023:5

Kaczmarek, P. & S. J. Beard. "Do We Owe the Past a Future? Reply to Finneon-Burns", 2023:10

Mosquera, J. & K. Jylhä. "How to Feel About Climate Change? An Analysis of the Normativity of Climate Emotions", 2023:1

Roberts, M. A. "Population, Existence, and Incommensurability", 2023:9

Roussos, J. "Uncertainty Attitudes as Values in Science", 2023:4

Steele, K. "Longtermism and Neutrality About More Lives", 2023:8

Torpman, O. "Inducement-Based Emissions Accounting", 2023:6

Övriga utgivare

Bursell, M. & M. Bygren. "Etnisk yrkessegregering på arbetsmarknaden – har diskriminering någon betydelse?", *IFAU Rapport* 10, Uppsala University

Bursell, M. & M. Bygren. "The Making of Ethnic Segregation in the Labor Market – Evidence From a Field Experiment", *IFAU Working Paper* 13, Uppsala universitet

Engström, E. & M. Kolk. "Projecting Environmental Impacts With Varying Population, Affluence, and Technology Using IPAT – Climate Change and Land Use Scenarios", *Stockholm Research Reports in Demography*, 2023:11

Kolk, M. & L. Andersson. "Kinship and Socioeconomic Status: Social Gradients in Frequencies of Kin Across the Life Course in Sweden", *Population Studies*

Annat

Gong, D. & O. Hammar. "Replication Report: A Comment on Gethin, Martínez-Toledano & Piketty (2022)", *I4R Discussion Paper 19*

Kommande

Böcker

Arrhenius, G. *Population Ethics*. Oxford: Oxford University Press

Herlitz, A. *Distributing Health*, New York: Oxford University Press

Vetenskapliga artiklar och bokkapitel

Andrighetto, G., Szekely, A., Guido, A., ... & K. Eriksson. "Changes in Social Norms During the Early Stages of the COVID-19 Pandemic Across 43 Countries", *Nature Communications*

Arrhenius, G. & R. E. Goodin. "Enfranchising All Subjected: A Reconstruction and Problematicization", *Politics, Philosophy & Economics*

Arrhenius, G. "Population Ethics: A Challenge to the Project of Normative Ethics?", i *Oxford Handbook of Normative Ethics*

Arrhenius, G., Campbell, T. & T. Tännsjö. "The Repugnant Conclusion", *Stanford Encyclopedia of Philosophy Entry Revision*

Arrhenius, G., Ryberg, J. & T. Tännsjö. "The Repugnant Conclusion", i Zalta, E.N. (red), *The Stanford Encyclopaedia of Philosophy* (Revised Version With Renewed Peer-Review)

Björkholm, S. "The Triviality Worry About Gender Terms and Epistemic Injustice", *Social Epistemology*

Bursell M. & L. Roubanis. "After the Algorithms: A Study of Meta-Algorithmic Judgments and Diversity in the Hiring Process at a Large Multicite Firm", *Big Data & Society*

Bursell, M. "The Scope of Implicit Bias Reduction – An Experimental Study With Swedish Social Workers", *Social Science Information*

Carlson, E., Johansson, J. & A. Nyman. "Higher Order Control: An Argument for Moral Luck", *Australasian Journal of Philosophy*

Cassidy, M., Sandberg, A. & L. Mani. "The Ethics of Volcano Geoengineering", *Earth's Future*

Duus-Otterström, G. "Emissions Sufficiency", *British Journal of Political Science*

Engström, E. & M. Kolk. "Projecting Environmental Impacts With Varying Population, Affluence, and Technology Using IPAT–Climate

Joe Roussos, filosof.

FOTO: CATO LEIN

Användbarheten bör vara ledstjärna för klimatvetenskapen

Klimatvetenskapen behöver kunna leverera direkt samhällsnytta, men idag finns en klyfta mellan det den producerar och vad användarna faktiskt behöver. Filosofen Joe Roussos pekar ut klimatvetenskapens primära fokus på fysik som roten till problemet. Genom att utgå ifrån fysiken som ser objektivitet som något fritt från värderingar, förmår man varken nå kunskap som är praktiskt användbar eller ge ledning i etiska spörsmål. Joe Roussos, doktor i filosofi, och kollegan Julie Jebeile, professor i filosofi, argumenterar istället för att det som krävs är ett skifte mot en vetenskap-för-policy där användbarheten utgör ledstjärna.

Klimatvetenskapen studerar främst klimatets fysiska egenskaper. Men till skillnad från till exempel partikelfysik, ska klimatvetenskapen på ett mer tydligt sätt tjäna samhället genom att bidra till lösningar på klimatkrisen. Därför bör den anta en mer policyorienterad riktning. Men trots försök att vidga perspektiven har klimatvetenskapen fortfarande svårt att integrera dimensioner som miljö, ekosystem och socioekonomi. Modellerna som produceras är ofta komplexa och baserade på fysiken och dess metoder, vilket sällan är till någon hjälp för beslutsfattare.

Klimatvetenskapen håller sig också gärna på den globala nivån, inte på den regionala och lokala nivån där många politiker och beslutsfattare finns, konstaterar Joe Roussos och Julie Jebeile.

Att producera klimatinformation som är anpassad till beslutsfattarnas behov skulle helt enkelt kräva att klimatvetenskapen omprövar sina metoder. Joe Roussos och Julie Jebeile listar fem förslag: 1. Arbeta tvärvetenskapligt. 2. Samverka med intressenter. 3. Ta hänsyn till betydelsen av värderingar. 4. Adressera osäkerhet på ett sätt som gör den hanterbar för beslutsfattare. 5. Kommunera osäkerhet på ett sätt som inte underminerar forskningsresultaten bland dem som inte är vana att bedöma osäkerhet i forskning.

Allt kostar när det kommer till utsläpp

Sedan man förstod att växthusgaser orsakar skadliga klimatförändringar har forskare grunnat över vem som har rätt att släppa ut växthusgaser och i vilken skala. Då, för trettio år sedan, kom man fram till att utsläpp som uppstår när man tillser sina basala behov – som mat och tak över huvudet – borde vara moraliskt försvarbara, men att utsläpp som avser annan typ av konsumtion bör kompenseras.

Mycket har hänt sedan dess. Idag vet vi att enbart överlevnadsutsläppen kommer leda till en miljömässig katastrof. I ett sådant läge behöver framsteg göras även på klimaträttsvisans område.

Göran Duus-Otterström, professor i statsvetenskap, prisades 2023 av the British Academy för framförandet av nya tankar på just detta område. I artikeln ”Subsistence Emissions and Climate Justice” (ung. Överlevnadsutsläpp och klimaträttsvisa) publicerad i *British Journal of Political Science*, argumenterar han för att ja – vi har en moralisk rätt att orsaka utsläpp som krävs för vår överlevnad, men detta frigör oss inte automatiskt från ansvar för dessa utsläpp. Nu när vi vet att alla utsläpp vi orsakar gör skada blir det tvärtom orimligt att säga att vi inte måste kompensera även för dem. I en intervju med Göteborgs universitet förklarar Göran med ett exempel från ett annat område:

– Om jag stjälar din cykel för att skynda till akuten kan vi vara överens om att det vore moraliskt tillåtet, men det betyder inte att jag saknar skyldigheter gentemot dig. Trots att jag inte handlade fel borde jag kompensera dig för att jag stal din cykel och för eventuella skador som jag tillfogade den.

De som har möjlighet att kompensera för sina utsläpp bör alltså göra det. Det gäller oavsett om utsläppen orsakas av den lyxmåltid du unnade dig eller av din astmamedicin.

Göran Duus-Otterström, statsvetare.

FOTO: HENRIC KARLSSON

Change and Land Use Scenarios”, *Vienna Yearbook of Population Research*

Finneron-Burns, E. "Humanity: Its Constitution, Value, and Extinction", *The Monist*

Finneron-Burns, E. "Productive Justice in a 'Post-Work' Future", *Journal of Applied Philosophy*

Andrighetto, G., Gavrillets, S., Gelfand, M., Mace, R. & E. Vriens. "Social Norm Change: Drivers and Consequences", *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, vol. 379, no. 1897

Greaves, H. "Concepts of Existential Catastrophe", *The Monist*

Greaves, H. "The Case for Strong Longtermism", i Barrett, J., Greaves, H. & D. Thorstad (red), *Essays on Longtermism*. Oxford University Press

Greaves, H., Thomas, T., Mogensen, A. & W. MacAskill. "On the Desire to Make a Difference", *Philosophical Studies*

Herlitz, A. "Global Health Impact, Priority and Time", *Developing World Bioethics*

Herlitz, A., Malmqvist, E. & C. Munthe. "'Green' Bioethics Widens the Scope of Eligible Values and Overrides Patient Demand: Comment on Parker", *Journal of Medical Ethics*

Jebari, K. "Saved by the Dark Forest: How a Multitude of Extraterrestrial Civilizations Can Prevent a Hobbesian Trap", *The Monist*

Kolk, M. & J. Saarela. "Religion and Fertility – A Longitudinal Register Study Examining Differences by Sex, Parity, Partner's Religion, and Religious Conversion in Finland", *European Journal of Population*

Lilford, R., Hossain, I., Dahlberg, M., Wahlgren, C., Bellander, B., Rostami, A., Günther, M., Bartek, J. & E. Rostami. "Increased Incidence and Mortality of Civilian Penetrating Traumatic Brain Injury in Sweden: A Single Centre Registry-Based Study", *World Neurosurgery*

Loi, M., Herlitz, A. & H. Heidari. "Fair Equality of Chances for Prediction-Based Decisions", *Economics and Philosophy*

Mörkenstam, U., R. Nilsson & M. Rohdin. "Kollektionen Sápmi på film och TV", i Nilsson, R., Rohdin, M. & U. Mörkenstam (red), *Sápmi på film och TV*. Umeå: Umeå universitet

Pasin G.L., Szekely A., Eriksson K., Guido A., Polizzi di Sorrentino E. & G. Andrighetto. "Evidence From 43 Countries That Disease Leaves Cultures Unchanged in the Short-Term", *Scientific Reports*

Raabe, I. J., Ia Roi, C. & S. Plenty. "Down and Out? The Role of Household Income in Students' Friendship Formation in School-Classrooms", *Social Networks*, 78, 109–118

Riisberg, O. "Review of Peter König's 'Problems for Moral Debunkers: On the Logic and Limits of Empirically Informed Ethics', De Gruyter 2022", *The International Journal of the Study of Skepticism*

Roumbanis, L. "Status Hierarchies, Gender Bias, and Disrespect: Ethnographic Observations From the Swedish Research Council", i Acker, A., Ylijoki, O-H. & M. McGinn (red), *The Social Production of Research: Comparative Perspectives on Funding and Gender*. London: Routledge

Rostami, A., Mondani, H., Carlsson, C., Sarnecki, J., Edling, C. & J. Sturup. "Lone Threats: A Register-Based Study of Swedish Lone Actors", *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice* 48 (1), 75–94

Roussos, J. "Awareness Revision and Belief Extension", *Australasian Journal of Philosophy*

Roussos, J. "Belief Extension for Growing Awareness", *Australian Journal of Philosophy*

Sarnecki, J. "Criminological Aspects to Crime Prevention", i Silva, T. (red), *Crime Prevention*. Routledge

Tersman, F. "Seeking a Reflective Equilibrium in the Face of Disagreement", *Synthese*

Torpman, O. "Transferred Outcome Responsibility and Climate Change", i *Studies on Climate Ethics and Future Generations*, vol 6

Vriens, E., Andrighetto, G. & L. Tummolini. "Risk, Sanctions and Norm Change: The Formation and Decay of Social Distancing Norms", *Philosophical Transactions*

Wedel, J. "In Dialogue with Janine R. Wedel: The Urgent Relevance of the Anthropology of Policy", *Rivista di Antropologia Contemporanea* 2/2023, s. 263–276

Wedel, J. & K. Lasslett. "New Directions in Anti-Corruption: The Mapping Method – A Guide to Charting Corruption and Influence Processes", i *Handbook of Anti-Corruption Research and Practice* (red), Pozsgai, J. & R. Bratu, Routledge Press

Working papers

Althorpe, C. & E. Finneron-Burns. "Productive Justice in the 'Post-work' Future", i Mosquera, J. & Torpman, O. (red), *Studies on Climate Ethics and Future Generations*, vol. 6

Arrhenius, G. & H. O. Stefánsson. "Incommensurability and the Sequence Argument", i Mosquera, J. & Torpman, O. (red), *Studies on Climate Ethics and Future Generations*, vol. 6

Berndt Rasmussen, K. "Discrimination and Future Generations", i Mosquera, J. & Torpman, O. (red), *Studies on Climate Ethics and Future Generations*, vol. 6

Bykvist, K. "Exploring the impossibility theorems in population ethics", i Mosquera, J. & Torpman, O. (red), *Studies on Climate Ethics and Future Generations*, vol. 6

Gardiner, S. M. & C. McKinnon. "Generationally Parochial Geoengineering: Early Warning Signs of a Basic Threat", i Mosquera, J. & Torpman, O. (red), *Studies on Climate Ethics and Future Generations*, vol. 6

Huseby, R. "Sufficiency and the Distribution of Burdens", i Mosquera, J. & Torpman, O. (red), *Studies on Climate Ethics and Future Generations*, vol. 6

Page, E. "Benefiting at the Expense of Climate Change", i Mosquera, J. & Torpman, O. (red), *Studies on Climate Ethics and Future Generations*, vol. 6

Så förhåller sig public service till ytterhögern

Hur ska institutioner i demokratier hantera politiska aktörer som bestrider värden som ligger till grund för liberal demokrati? I diskussionen om demokratiskydd är detta ett centralt dilemma som kan vara särskilt svårhanterligt för public service. Josef Hien, doktor i statsvetenskap vid IFFS, och Ludvig Norman, docent i statsvetenskap vid Stockholms universitet har undersökt detta närmare.

I artikeln "Public broadcasting and democracy's defense: responses to far-right parties in Germany and Sweden" jämför författarna public service-bolags hantering av ytterhögerpartier i Sverige och Tyskland. Länderna representerar olika typer av demokratiskydd, där Tyskland har större möjligheter att begränsa aktörer som motsätter sig viktiga aspekter av demokratin än Sverige. Denna skillnad återspeglas i riktlinjerna för deras public service. Främjandet av demokratiska värderingar är en traditionellt viktig uppgift för Tysklands public service, medan motsvarande uppdrag i Sverige länge varit ganska marginell.

Trots dessa olikheter visade det sig att ländernas public service har liknande svårigheter vad gäller hanteringen av ytterhögerpartierna. Inget av dem har hållit en entydig linje. Båda har ibland tagit avstånd från påståenden som ansetts vara olämpliga och ibland låtit dem passera.

– Skillnaden i ländernas modeller för demokratiskydd verkar alltså inte manifesteras i hur deras public service förhåller sig till dessa partier, säger Josef Hein. Ett sätt att förstå detta är att stödet för dem vuxit alltmer och att de tonat ner sin utåtriktade retorik, vilket gör det svårt att vidta åtgärder mot dem.

Studien visar att svårigheten för redaktionerna handlar om huruvida man ska ta ställning till specifika påståenden snarare än att eventuellt exkludera vissa aktörer, och belyser vikten av att försöka förstå dilemman kopplade till demokratiskydd i sina specifika kontexter. Detta, menar författarna, gäller inte bara public service i Sverige och Tyskland, utan också andra plattformar i det offentliga rummet.

Josef Hien, statsvetare. FOTO: CATO LEIN

5

Public outreach

50-årsjubileet firades på Nordiska museet den 10–11 november 2023.

Ovan: Folke Tersman, stf. vd för Institutet för framtidsstudier och Martina Stenström, förläggare på Fri tanke förlag deltog i panelsamtal om framtiden för framtidsstudierna den 10 november. Nedan: Jenny Andersson höll föredrag om framtidsstudiernas historia vid det öppna seminariet Vår framtid, den 11 november.

50 år av framtidsstudier

Vem har makten över framtiden? Vilka formulerar visionerna? Och hur står det till med framtidsstudierna i dag? Under två dagar, den 10 och 11 november, firades IFFS 50-årsjubileum på Nordiska museet i Stockholm med fest, panelsamtal och öppna seminarier på temat framtiden och framtidsstudierna. Politikern Ulrika Schenström, förläggaren Martina Stenström, författaren och filosofen Lyra Ekström Lindbäck och klimataktivisterna Douglas Malm Rath, med flera, tog sig an dessa frågor.

Hur studerar man egentligen framtiden? Den frågan ställdes till Gustaf Arrhenius, vd för IFFS i podden *Heja Framtiden* som var på plats den 11 november för att spela in ett avsnitt.

– Vi kan utan problem räkna ut exakt var planeterna kommer att stå om 150 år. Och ibland är detta viktigt eftersom vissa kometer kan utgöra ett hot mot jorden. Men så fort mänsklig handling kommer in i bilden så brukar det bli väldigt svårt. Vi är ganska bra på att förutsäga teknologisk utveckling. Däremot inte så bra på att förutsäga normer och kultur. Ta filmen *2001 – A space odyssey*. Den kom ut 1968 och visar en framtid där man ringer video-samtal. Men det är mannen som är ute och reser som ringer till sin fru som är hemma och tar hand om barnen. Man missade helt förändringar kring jämställdhet och det är ofta just kulturella förändringar som är svårast att förutspå, sa Gustaf Arrhenius.

Lyssna på podden och se filmer från samtalen på [iffs.se](https://www.iffs.se)

Ovan: Vår framtid – en dag om de långa perspektiven, var titeln på heldagen med framtidsseminarier som IFFS och Nordiska museet arrangerade den 10 november. De inbjudna inkluderade forskare, författare, aktivister, praktiker och politiker som talade om bland annat makten över framtiden, hur människors syn på framtiden har förändrats samt framtidsstudiernas historia. Nedan: Folke Tersman ledde samtalet om framtidsstudiernas tillstånd i dag med Gustaf Arrhenius, vd för IFFS, Ulrika Schenström, vd för tankesmedjan Fores och Pontus Strimling, framtidsforskare vid IFFS.

Publika seminarier

Under 2023 arrangerade IFFS 29 seminarier riktade mot en bred allmänhet. De flesta ägde rum i Stockholm, men flera av dem var öppna för online-deltagande. Många av seminarierna filmades och kan ses på IFFS Play.

Hur kan vi med nationalekonomins metoder tillsammans skapa en bättre värld? Om detta handlar IFFS-forskaren Erik Angners bok *How Economics Can Save the World*. IFFS arrangerade boksläpp i februari 2023, med bland andra Gustaf Arrhenius, vd IFFS och Anna Ekström, före detta utbildningsminister.
FOTO: HENRIC KARLSSON

2023-01-19

Violent Threats and Internal Security

Kanadensiska ambassaden, Klarabergsgatan 23, Stockholm

Kanadensiska ambassaden bjöd i samarbete med Institutet för framtidsstudier in till ett seminarium som presenterade det kanadensiskt-svenska samarbetsprojektet om våldsamma hot och intern säkerhet. På seminariet fick publiken ta del av några av resultaten från de jämförande studier som genomförts i projektet. Flera ämnen togs upp, inklusive Sveriges problem med gängkriminalitet, välfärdsbrott, konspirationsteorier, desinformation, extremism och terrorism.

Medverkande: Garth Davies, Jenny De-champs-Berger, Ahn-Za Hagström, Anna Hedlin Ekström, Paul Hubbard, Christina Kiernan, Jason LaTorre, Jerzy Sarnecki, Jonas Trolle, Amir Rostami

2023-02-07

Book talk: How Economics Can Save the World

SN7, Stora Nygatan 7, Stockholm

Nationalekonomin har alltid skuggats av en rörelse som kallats anti-ekonomi, som har fördömt dess utövare, angripit dess antaganden, förkastat dess slutsatser och protesterat mot dess inflytande. I sin bok *How Economics Can Save the World: Simple Ideas to Solve Our Big-*

gest *Problems* försvarar Erik Angner ekonomin som ett sätt att verka för bättre liv och bygga en bättre värld.

Medverkande: Gustaf Arrhenius, Erik Angner, Anna Ekström, Tore Ellingsen

2023-03-12

Jakten på det autentiska – kärlek på svenska

Klarabiografen, Kulturhuset i Stockholm

Världspremiär för långfilmen *Kärlek på svenska* (Sverige, 2023) av Staffan Julén. Kärleken är alltså som en vind, som ögonblicket av skratt med en döende partner, som lyckoruset på grusvägen hem, som saknad efter någon som funnits eller ännu inte dykt upp i ens liv – uttrycken är oändliga. En varm och omtumlande resa genom vardagen från Karesuando i norr till Ystad i söder över åldrar, kön och nationaliteter. Staffan Juléns intervjuer är även utgångspunkten för författaren Marit Kaplas bok med samma namn som filmen. Det här utgjorde första tillfället av fyra på Kulturhuset i Stockholm som redovisade resultaten från forskningsprojektet Den värsta lögnen är den dokumentära.

Medverkande: Staffan Julén, Marit Kapla, Anders Lagerqvist, Folke Tersman

2023-03-25

Hur påverkas Sveriges välfärd av invandring och kulturutbyte?

F7 Möten, Fleminggatan 7 i Stockholm. I samarbete med Frisinnade klubben.

Syftet med den här heldagen var att belysa vilken betydelse invandrare och impulser utifrån har haft och har för utvecklingen av Sveriges välfärd, välfärd och kultur. Föredrag om Sveriges arbetskraftsförsörjning och invandringens roll i denna, historiska perspektiv på invandring till Norden, hur det går för unga med utländsk bakgrund i skolan och på arbetsmarknaden, samt hur invandring och utländska influenser skapat svensk kultur.

Medverkande: Nebe Al-Mayahi, Gustaf Arrhenius, Anna Ekström, Dick Harrison, Stefan Forsberg, Laura Hartman, Jan O. Jonsson, Jan Jönsson, Patrik Karlsson, Sophia Metelius, Jan Nordwall, Christer Nylander, Lawen Redar, Per Svensson, Annika Sundén, Bengt Westerberg, Olof Åslund

2023-03-30

Sveriges krokiga väg till NATO-medlemskap

Medelhavsmuseet, Fredsgatan 2 i Stockholm

I maj 2022 fattade den svenska regeringen ett snabbt beslut om att överge Sveriges urgamla doktrin om alliansfrihet och gå med i NATO. Beslutet fattades i skuggan av Putins fullskaliga invasion av Ukraina, och medan vissa betonade behovet av snabba beslut och det breda mångpartistödet för beslutet i riksdagen, fann andra att den offentliga överläggningen som föregick det var väl bristfällig. Vad är Sverige skyldig sina invånare när det gäller ett nationellt försvar? Hur bör en demokrati fatta beslut om att gå med i en militärallians?

Medverkande: Hans Agné, Lisa Bjurwald, Attila Mráz, Magnus Petersson, Mike Winnerstig

2023-03-30

En kväll om den förbannade optimisten Ernst Wigforss

Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41 i Stockholm. I samarbete med ABF Stockholm och Historiska media.

Ernst Wigforss inflytande över den svenska välfärdsstatens framväxt och den socialdemokratiska idéutvecklingen är svår att överskatta. Wigforss spelade en central roll i svensk politik under en stor del av nittonhundratalet och deltog i många av de beslut och processer som format det moderna Sverige. En särskilt viktig aspekt av hans tänkande var den om att förena socialism med produktivitet, vilket banade väg för den socialdemokratiska målsättningen om att kombinera en levande marknadsekonomi med fördelningspolitik. Seminarium med anledning av den nyutkomna boken *Den förbannade optimisten Ernst Wigforss* av Henrik Arnstad.

Medverkande: Henrik Arnstad, Ingvar Carlsson, Ylva Hasselberg, Folke Tersman, Klas Åmark

2023-04-02

Jakten på det autentiska – vardagsspråk och samtalskonst

Klarabiografen, Kulturhuset i Stockholm

Filmvisning: *Lyubov – kärlek på ryska* (Sverige, 2017) av Staffan Julén. Under flera år reste Nobelpristagaren Svetlana Aleksijevitj runt i Ryssland

och Belarus för att undersöka människornas förhållande till kärlek – en, som hon menar, akut bristvara i dagens samhälle. Dokumentärfilmaren Staffan Julén fanns vid hennes sida och skildrar en arbetsprocess driven av lika delar politiska, konstnärliga och humanistiska drivkrafter. Andra delen av seminarieriet på Kulturhuset som redovisade resultaten från forskningsprojektet Den värsta lögnen är den dokumentära.

Medverkande: Anna Jungstrand, Marit Kapla, Johanna Lindblad

2023-04-04

Jakten på det autentiska – kärleken och skildringen av den

Klarabiografen, Kulturhuset i Stockholm

Filmvisning: *The Swedish Theory of Love* (Sverige, 2015) av Erik Gandini. Hur blev svenskarna världens mest ensamma folk? Våren 1972 samlas en grupp socialdemokratiska politiker för att skapa en ny vision för Sveriges framtid. Målet är att skapa "ett samhälle av oberoende individer". Fyrtio år senare undersöker Erik Gandini resultatet. Tredje delen av seminarieriet på Kulturhuset som redovisade resultaten från forskningsprojektet Den värsta lögnen är den dokumentära.

Medverkande: Emma Engdahl, Carin Franzén, Erik Gandini, Staffan Julén, Marit Kapla

2023-04-16

Jakten på det autentiska – blicken på andra och sig själva

Klarabiografen, Kulturhuset i Stockholm

Boksläpp för antologin *Jakten på det autentiska* och filmvisning: *Waiting for Life* (Sverige, 2023) av Staffan Julén. Dömda till livstids fängelse stod Twin och Happy 1988 på scen innanför murarna på San Quentin-fängelset i USA och uppförde Samuel Becketts *I väntan på Godot*. I möten med dokumentärfilmaren Staffan Julén berättar de om sina livstidsdomar, brotten de dömts för, fångenskapen och om hur teatern påverkade deras liv och deras syn på sig själva. Fjärde delen av seminarieriet på Kulturhuset som redovisade resultaten från forskningsprojektet Den värsta lögnen är den dokumentära.

Medverkande: Staffan Julén, Marit Kapla, Kent Sjöström, Ulf Stenberg

2023-04-20

Offentliga samtal: Samtida konflikter om framtida transporter

Sevenbomssalen på Stadsmuseet, Ryssgården (Slussen) i Stockholm. I samarbete med Vetenskapsrådet.

Höghastighetståg på magnetbana till Paris, skolresor i förarlösa bussar, radarnavigerade långtradare på elvägar – de säljande bilderna av morgondagens transportsystem andas teknikoptimism långt från verklighetens trafikstockningar, tågförseningar och elbrist. Mot vilken infrastruktur rör vi oss egentligen? I vilka fordon ska vi färdas? Vem tar ansvar för att det långsiktigt nödvändiga byggs och underhålls?

Medverkande: Ludvig Beckman, Maria Bratt Börjesson, Oskar Fröidh, Jens Holm, Mattias Lundberg, Tina Thorsell

2023-04-20

Offentliga samtal: Framtidens drogvärldar

Sevenbomssalen på Stadsmuseet, Ryssgården (Slussen) i Stockholm. I samarbete med Vetenskapsrådet.

Medan flera av världens stora välfärdsstater går mot legalisering av cannabis föds varje vecka nya preparat som påverkar hjärnor, kulturer, liv, normer och kriminalitet på både kända och okända sätt. Vilka former för berusning och bedövning kommer att dominera i vår del av världen under kommande decennier – och hur kommer förändringarna utmana politik, moral och rättsväsende?

Medverkande: Helene Amedée, Anders Bjers, David Bonnier, Johan Edman, Linus Gardell, Josefin Månsson

2023-04-21

Vetenskapsfestivalen: Det är inte rättvist!

Stadsbiblioteket, Trapps scenen i Göteborg

De flesta av oss har en känsla för vad som är rättvist eller inte när det gäller vårt eget och våra närmaste. Men i klimatsammanhang pratar man om rättvisa mellan människor på olika delar av jorden, om djur, natur och människor som kommer att födas långt efter det att vi själva har dött. Hur långt sträcker sig rättvisan? I det här sam-

Josefin Månsson, drogforskare vid Stockholms universitet, berättade om hur synen på cannabis har förändrats i världen de senaste decennierna mot mer legalisering och acceptans. Kommer den här utvecklingen att fortsätta? Och vilka blir i så fall konsekvenserna? Se seminariet Offentliga samtal: Framtidens drog världar, på IFFS Play. FOTO: HENRIC KARLSSON

talet börjar vi i det som är nära och prövar oss fram i var gränsen kan och bör gå för vår rättvisekänsla i en tid då det vi gör påverkar framtiden för så många andra än oss själva.

Medverkande: Göran Duus-Otterström, Lars-Olof Johansson, Olle Torpman

2023-04-21

Vetenskapsfestivalen: Vad får man känna inför klimatförändringarna?

Stadsbiblioteket, Trapps scenen i Göteborg

Det är många känslor som kopplas till klimatförändringarna. Man pratar om till exempel ångest, skam, frustration eller likgiltighet. Vad är rimligt att känna? Vad är okej? Måste man känna något alls? Hur kan man prata om det?

Medverkande: Frida Hylander, Marlis Wullenkord

2023-04-21

Vetenskapsfestivalen: Gränser i min stad

Stadsbiblioteket, Trapps scenen i Göteborg

Vad händer med människor i en stad när gränser läggs ut för att ange områden av en viss sort? Och vad händer när dessa gränser försvinner?

Medverkande: Anna Ekström, Klas Friberg, Christina Heikel, Sanna Klinghoffner

2023-04-21

Vetenskapsfestivalen: När gränser inte spelar någon roll

Stadsbiblioteket, Trapps scenen i Göteborg

I Sverige har gängskjutningar och problem med organiserad brottslighet fått mycket uppmärksamhet på senare år. Ofta pratar man om problemet i relation till just Sverige, men proble-

men känner inga nationsgränser vilket gör dem svårare att komma åt. Samtidigt innebär det att erfarenhetsutbyten och samarbeten över gränserna kan göra arbetet effektivare.

Medverkande: Anna Hedin Ekström, Catharina Lindstedt, Göran Larsson, Per Ottosson

2023-04-23

Jakten på det autentiska – filmkonsten, autenticiteten och sanningen

Klarabiografen, Kulturhuset i Stockholm

Visning av *Stories We Tell* (Kanada, 2012) av Sarah Polley. Den kanadensiska skådespelerskan och regissören Sarah Polley bar under många år på en hemlighet. Till slut bestämde hon sig för att berätta sin familjehistoria i en dokumentärfilm där syskonen, pappan, släktingar och vänner får ge sina versioner av familjehemligheten. Femte delen av seminarieserien på Kulturhuset som redovisar resultaten från forskningsprojektet Den värsta lögnen är den dokumentära.

Medverkande: Ulrika Bandeira, Anna Croneman, Anders Ekström, Jonas Holmberg, Marit Kapla

2023-04-24

Hålla huvudet kallt. Om distanserat engagemang i en uppjagad tid

Stora Nygatan 7, Stockholm

Ett seminarium som diskuterade innehållet i en ny antologi om forskares balans mellan aktivism och alienation, engagemang och objektivitet: *Hålla huvudet kallt. Om distanserat engagemang i en uppjagad tid*. Våra lärosäten har kommit att bli centrala för det fria kunskapssökandet och det fria tänkandet, men såväl yttre styrning och finansiering, som inre incitamentsstruktur och specialisering, har börjat underminera dessa normer. Hur kan forskarsamhället värna om kreativitet, analytiskt mod och intellektuell integritet i ett sådant klimat? Antologin går igenom en rad områden, bland annat nyhetsjournalistikens spelregler och skolundervisningens utformning.

Medverkande: Li Bennich-Björkman, Sverker Gustavsson, Mats Lindberg, Stefan Svallfors

2023-05-13

Du äcklar mig! Ett samtal om biologins roll för vår politiska tillhörighet

Mötesplats Mariatorget, Mariatorget 10, Stockholm. En del av Stockholms bokhelg. I samarbete med Fri tanke förlag.

Var går gränsen mellan vår känslomässiga intuition och vår moral, och hur kan emotioner forma allt från marknader till religioner och vår tids politiska debatt? Känslor av avsky och avsmak har i alla tider berättat för oss om rätt och fel och skapat en emotionell skiljelinje mellan oss och dem. Varför är det så? Och kan biologin ge oss nya infallsvinklar till att förstå vårt politiska klimat?

Medverkande: Emma Frans, Fashid Jalalvand, Patrik Lindenfors, Jonas Mattsson

2023-05-13

Vad händer när forskare har fel?

Mötesplats Mariatorget, Mariatorget 10, Stockholm. En del av Stockholms bokhelg. I samarbete med Fri Tanke.

Få tillfällen har som covid-19-pandemin synliggjort hur svårt det kan vara att hitta och tillämpa expertkunskaper. Under pandemin uppstod fenomenet "virala experter", mediala karaktärer som ledsagade oss genom månader av isolering. Men vad gör en expert, och i vilken mån bör hon eller han vara transparent kring sin egen kunskaps gräns?

Medverkande: Emma Frans, Amina Manzoor, Anna Tyllström

2023-05-26

De virala experterna. Om sociala medier och covid-19-pandemin

Institutet för framtidsstudier, Holländargatan 13, Stockholm

Under covid-19-pandemins första våg fanns ett stort sug efter information och samtidigt en tydlig brist på densamma. Facebook blev snabbt en plats där människor delade egna erfarenheter, råd och uträkningar, och uppskattade inlägg spreds snabbt till väldigt många – oavsett om de som stod bakom inläggen kunde antas ha några expertkunskaper i ämnet eller ej. I den nya rap-

porten *De virala experterna. Legitimitetsbaser på sociala medier i början av covid-19-pandemin* tittar forskarna Anna Tyllström och Noomi Weinryb närmare på dessa personer. Vilka var de vars inlägg spreds till hundratusentals människor, och vad gjorde att andra människor litade på det som de delade med sig av?

Medverkande: Rolf Almström, Peter Berglez, Folke Tersman, Anna Tyllström, Noomi Weinryb

2023-06-02

Kinas demografiska utveckling och dess betydelse för framtiden

Institutet för framtidsstudier, Holländargatan 13 i Stockholm. I samarbete med Nationellt kunskapscentrum om Kina.

I decennier har Kina njutit av de ekonomiska fördelarna med att ha världens största befolkning och en ung arbetskraft. Faktorer som drivit landets framväxt som världens tillverkningscentrum. Den senaste demografiska utvecklingen indikerar dock att dessa fördelar inte kommer kunna fortsätta utgöra ryggraden i Kinas ekonomi. År 2022 minskade Kinas befolkning för första gången på decennier. Längre medellivslängd, i kombination med lägre fertilitetstal, har resulterat i ett snabbt åldrande samhälle. I en rapport om Kinas demografi från Nationellt kunskapscentrum om Kina, beskriver författarna Ebba Isaksson, Martin Kolk och Hillevi Pårup, Kinas historiska och samtida demografiska förhållanden. Rapporten presenterar även prognoser för framtida demografiska trender och vilka konsekvenser de kan få för Kina men även för omvärlden och för Sverige.

Medverkande: Lisa Eklund, Mats Ingelström, Ebba Isaksson, Björn Jerdén, Martin Kolk, Hillevi Pårup, Hanna Sahlberg

2023-06-13

William MacAskill: Vad framtiden förtjänar

Kulturhuset, Sergels torg i Stockholm. I samarbete med Volante och Effektiv altruism i Sverige

Filosofen William MacAskill är för många känd som en av grundarna till Effektiv altruism, rörelsen som uppmärksammas globalt för att med hjälp av evidensbaserad forskning visa hur enskilda individer kan bidra till en bättre värld på mest effektivt sätt. Med begreppet longtermism tydliggör han hur de beslut vi tar idag är avgö-

2022 minskade Kinas befolkning för första gången på flera decennier, och framtidsprognosen är fortsatt minskning och en allt äldre befolkning. Vilka blir de ekonomiska, politiska och sociala konsekvenserna av den här utvecklingen för Kina? Och för världen? Martin Kolk, forskare i demografi vid IFFS och en av författare till rapporten *Kinas demografiska utveckling och dess betydelse för framtiden*, under lanseringsseminariet i juni 2023. Se presentationen på IFFS Play. FOTO: HENRIC KARLSSON

rande för hur livet på jorden kommer att utvecklas i det långa perspektivet. Homo Sapiens har funnits i ca 300 000 år. Om människan, som de flesta andra däggdjursarter, kan förväntas existera i minst en miljon år är vi fortfarande alldeles i början av vår tideräkning. Vi lever i det som framtidens människor kommer att betrakta som forntid. De beslut vi tar i dag har konsekvenser för alla dem som kommer efter oss. Är vi beredda att ta det ansvaret?

Medverkande: Krister Bykvist, Oliver Edholm, Beatrice Fihn, William MacAskill

2023-08-12-13

SAKLI(G)T

Rikstolvan, Järrestad. I samarbete med Rikstolvan, med stöd av Svenska Akademien.

En systerfestival till ÖSTLITT, med inriktning mot sakprosa. Drygt 30 svenska och internationella

författare, dramatiker, musiker och skådespelare deltog i seminarier och samtal inför publik om ämnen som sanningsanspråk inom sakprosa och dokumentärfilm, om vad folkstyret egentligen betyder, om hur AI kan komma att påverka litteratur och journalistik samt om intuition och moral.

Medverkande från IFFS: Kari Andén-Papadopoulos, Ludvig Beckman, Emma Engström, Staffan Julén, Patrik Lindenfors, Magnus Linton, Folke Tersman.

2023-09-12

Att planera för en miljon år

SN7, Stora Nygatan 7, Stockholm. I samarbete med Volante.

I detta panelsamtal diskuteras tankegodset från den internationellt uppmärksammade filosofen William MacAskill. Han är nu aktuell med boken *Vad framtiden förtjänar – Att planera för en miljon år*. Boken introducerar bland annat begreppet "longtermism" och utvecklar tankar om existentiell risk och effektiv altruism. MacAskill har snabbt fått inflytande världen över och uppmanar oss att sätta fokus på hur de beslut vi tar i dag avgör hur framtiden kommer att se ut för de människor som kommer efter oss, och slutsatserna är inte alltid okontroversiella.

Medverkande: Karim Jebari och Stefan Schubert.

2023-10-09

Kapitalismens slut? Om hur en vision om en hållbar framtid kan formuleras

Musikaliska Kvarteret, Nybrokajen 11 i Stockholm. I samarbete med Fri Tanke.

LÄS MER PÅ NÄSTA SIDA

Medverkande: Peter Alestig, Ulrike Herrmann, Isabella Lundgren, Roland Paulsen, Bo Rothstein

2023-10-12

Offentliga samtal: AI som samhällsformare

Stadsmuseet, Ryssgården vid Slussen i Stockholm. I samarbete med Vetenskapsrådet.

Debatten om artificiell intelligens (AI) går på högvarv. De scenarier för samhällsutvecklingen

som målas upp är ibland dystopiska, ibland ljusa. För allt och alla kan sägas beröras över tid, när ett så genomgripande teknikskifte som AI blir verklighet. Forskning pekar på att arbeten både kan komma att ersättas av AI, och ge människor ökad kraft. På samma sätt diskuteras AI:s roll i styrningen av det nationella- och globala samhället. Lagförslag förhandlas inom EU och andra länder, med konsekvenser för framtiden.

Medverkande: Anders Bjers, Carolina Brånby, Henrik Kugelberg, Cecilia Magnusson Sjöberg, Patrik Nilsson

2023-10-12

Offentliga samtal: Den klimatstressade stadens ansikte

Stadsmuseet, Ryssgården vid Slussen, Stockholm. I samarbete med Vetenskapsrådet.

Mänskligheten har 10 år på sig att reducera växthusgasutsläppen med minst 50 procent och 30 år på sig att uppnå koldioxidneutralitet – och denna logistiska revolution står och faller med staden. År 2050 kommer sju av världens tio miljarder människor att bo i städer och år 2100 kommer ett växande antal megastäder ha över 50 miljoner invånare. De flesta urbana regioner ligger på mjuk mark där flod möter hav och ställs just nu inför valet att anpassa sig och utvecklas – eller försvinna. I Miami, en av världens mest hotade kuststäder, har försäkringsbolag slutat försäkra fastigheter. Vilka blir anpassningens estetiska former? Bör storskalighet snarare än småskalighet vara hållbarhetens mantra? Vilka nybrutalistiska former kommer i så fall födas? Vilka arkitekter ritar på framtida lösningar som inkluderar den majoritet som varken har råd med elbil eller ekoby? Hur ser sådana lösningar ut? Kan det bli snyggt? Eller är frågan om snyggt och fult överspelad givet nödläget?

Medverkande: Ludvig Beckman, Susanne Fagerberg, Annica Kvint, Lars Marcus, Carola Wingren

2023-11-11

Vår framtid – en dag om de långa perspektiven

Heldag med anledning av Institutet för framtidsstudiers 50-årsjubileum. Föredrag och samtal om framtidsperspektiv tillsammans med Nordiska museet som firade 150 i år. Vart är vi på väg? Vart vill vi? Och vem är det som styr, egentligen?

Under den här dagen vrider och vänder vi på framtiderna. Både de som väntade oss förr och de vi blickar framåt mot nu. I hundratals år har framtiden genererat dramatiska idéer om både utopi och undergång, men med dagens galopperande klimatkras har en allt mer konkret framtidsmedvetenhet vuxit fram både i Norden och resten av världen. Hur ska det gå? Vem ska bestämma? Vad hoppas vi på? Kan tekniken rädda oss eller är den i själva verket ett hot? Och vad säger egentligen framtidssynen om vår egen tid? Under dagen får vi praktiska exempel på hur bedömningar, värden och tänkande förändras om vi planerar för hundra år i stället för fyra år framåt.

Medverkande: Jenny Andersson, Gustaf Arrhenius, Lyra Ekström Lindbäck, Christian von Essen, Lotten Gustafsson Reinius, Sanne Houbj-Nielsen, Anne Beate Hovind, Karim Jebari, Mats Lekander, Gustav Martner, Jörgen Löwenfeldt, Douglas Malm Rath, Lise Lykke Steffensen, Jenny Svenberg Bunnell, Carl Tham, Anders Ynnerman

2023-12-05

Mental Health Impacts of Climate Change in the Philippines

Institutet för framtidsstudier, Holländargatan 13 i Stockholm

Denna föreläsning fokuserade på hur den mentala hälsan påverkas av klimatförändringarna i Filippinerna, ett av världens mest klimatutsatta länder. Med perspektiv från klimaträttvisa undersöker föreläsningen hur klimatorättvisa är kopplad till de oproportionerliga effekterna av klimatkrasen på människor i Filippinerna och dess implikationer för mental hälsa. På föreläsningen togs även de ansträngningar upp som finns för att skapa gemensamma arbetssätt och praktiker i korsningen mellan klimatförändringar och mental hälsa.

Medverkande: John Jamir Benzon R. Aruta

Bo Rothstein, professor i statsvetenskap. FOTO: HENRIC KARLSSON

Visioner om en hållbar framtid

För inte så länge sedan sades det att demokratin slutligen hade segrat över de totalitära samhällssystemen och att ekonomisk tillväxt på sikt skulle frälsa varje land på jorden. I dag är läget ett annat. Demokratin tappar mark när väljargrupper söker sig till auktoritära ledare samtidigt som ekonomisk tillväxt och grön teknikutveckling har blivit alltmer ifrågasatta lösningar på klimatkrasen. Kort sagt behöver vi tänka om.

Behöver vi ett nytt ekonomiskt politiskt system för att hantera de samhälleliga och ekologiska kriser vi står inför och redan befinner oss i? Behöver vi rentav lämna kapitalismen?

I två nya böcker görs två seriösa försök att diskutera dessa brännande frågor och ge några konkreta förslag på lösningar. I sin rosade bok *Kapitalismens slut – Myten om grön tillväxt* hävdar den tyska ekonomijournalisten Ulrike Herrmann att klimatkrasen kräver en radikal omorganisering av den moderna ekonomin. I *Grundbulten – tillit och visionen om en liberal socialism* sätter statsvetaren Bo Rothstein, affilierad forskare vid Institutet för framtidsstudier, vår postliberala era på prov och argumenterar för en nydanande liberal socialism.

I detta seminarium som IFFS medarrangerade tillsammans med förlaget Fri tanke möttes dessa på två på scen tillsammans med sociologen Roland Paulsen för att gemensamt brottas med frågan: Hur kan en vision om en hållbar framtid formuleras?

Forskare pratar forskning

Många av våra forskare berättade om sin forskning för en publik utanför akademien i andra sammanhang än de institutet anordnade. De är listade här nedan.

Arrhenius, Gustaf, samtalsledare, Hur påverkas Sveriges välförhållanden av invandring och kulturutbyte?, IFFS och Frisinnade klubben, SN7, Stockholm, 25 mars

Arrhenius, Gustaf, "Något gammalt, något nytt, något oväntat", Expertseminarium. Tema: Vikten av satsningar på forskning och innovation för Sveriges konkurrenskraft, Regeringskansliet & Industrirådet, Stockholm, 20 oktober

Arrhenius, Gustaf, "Artificial Intelligence – Questions We Should Ask Ourselves in 2023", Homecoming 2023 – Kanada och Stiftelsen 70 år, Canadian Embassy in Stockholm & The Swedish-America Foundation, Stockholm, 17 oktober

Arrhenius, Gustaf, "Artificial Intelligence, a Tool for Mental Health Care? Some Ethical Considerations", World Philosophy Day. AI and Mental Health: Opportunities and Challenges, UNESCO, Paris, 16 november

Beckman, Ludvig, "Democracy and Future Generations", London School of Economics, 20 mars

Bender, Frida, "Levande frågelåda om klimat", Evigt Liv, Framtidens forskning på Liljevalchs konsthall, Stockholm, 14 januari

Bender, Frida, Sommarskola för gymnasieungdomar i Abisko, Sveriges unga akademi, Stockholm, 7–9 augusti

Bursell, Moa, föredrag om automatiserad rekrytering, PAO-dagen om automatisering och robotisering. Stockholm

Bursell, Moa, runda bordssamtal om AI:s samhällliga påverkan, Future of Democracy Summit, Göteborg 29–30 maj

Bykvist, Krister, seminarium om psykisk ohälsa, Karolinska institutet, Stockholm, 30 januari

Bykvist, Krister, "Vad framtiden förtjänar", FriTanke, Kulturhuset Stockholm, 13 juni

Bykvist, Krister, seminarium om försöksdjur, Karolinska institutet, Stockholm, 28 juni

Bykvist, Krister, "Vårt ansvar för framtida generationer", föreläsning för gymnasieklasser, Stockholms universitet, 2 oktober

Campos-Mercado, Pol, "Financial Incentives and Vaccination", Arne Ryde Workshop for Alumni, Lunds universitet

Duus-Otterström, Göran, "International Climate Justice", Utrikespolitiska föreningen, Göteborg, 8 november

Jebari, Karim, "AI, Existence, the Future Democracy, Time and Maybe Some Wine", Artificiell existens: Framtiden med AI, Club Folle, Årsta Hus, Stockholm, 1 september

Engström, Emma, Fakultetsdag, Fakulteten för samhällsvetenskap, Linnéuniversitetet, Växjö, 23 mars

Engström, Emma, "AI as Decision Support: Opportunities and Trade-Offs", What's Behind the Current Hype? The Impact of AI on Business and Society, d-fine, Stockholm, 23 maj

Engström, Emma, "AI och Chat-GPT kommer att förändra hälso- och sjukvården i grunden. Hur kan vi ta tillvara möjligheterna och undvika problemen?", Smer, Visby, 30 juni

Engström, Emma, moderator, "Artificiell existens: Framtiden med AI", Club Folle, Årsta Hus, Stockholm, 1 september

Engström, Emma, "AI i samhället: en omtalad och omvälvande teknik", Bli en säker och medveten internetanvändare, Internetstiftelsen, Svt Forum, 18 oktober

Engström, Emma, paneldiskussion med D. Rönnegård, "AI och humanism", Humanisternas höstkonferens, Stockholm, 28 oktober

Engström, Emma, föreläsning, "How Far Can Extant Technology Take Us? Pathways to Sustainable Agriculture in 2100", International University, Spain, 2 november

Falkenström, Erica, "Vårdplatser finns, men bemanning saknas – vad göra?", Svenska Läkaresällskapet, 3 maj

Hammar, Olle, "Civilsamhällets roll ur ett forskarperspektiv", ABF, Stockholm, 27 september

Hammar, Olle, "Where Would Ukrainian Refugees Go if They Could Go Anywhere?", European Integration Network Meeting, Stockholm, 2 februari

Hammar, Olle, "Hur många och vilka vill lämna sina länder för att flytta till EU och Sverige?", Delegationen för migrationsstudier, Stockholm, 21 april

Hammar, Olle, "Flyktingmottagande i förändring", Region Kronoberg, Växjö, 22 maj

Hammar, Olle, "7th Lindau Nobel Laureate Meeting on Economic Sciences", Ragnar Söderbergs stiftelse, Stockholm, 23 maj

Hammar, Olle, "Möte om social integration", Regeringskansliet, Stockholm, 15 september

Hedin Ekström, Anna, arrangör, "Disinformation and Crisis Communication in Public Health", 17th World Congress on Public Health - 56° Congresso Nazionale SItI, Rom, 6 maj

Hedin Ekström, Anna, arrangör, Forum on Global Information: Coalized Efforts for Knowledge Transfer of Methods and Technologies, Harvard T.H. Chan School of Public Health, London School of Hy-

Kronprinsessan Victoria var en av deltagarna som lyssnade på Gustaf Arrhenius föredrag på Kanadas ambassad med anledning av att Svenska Amerika-stiftelsens Kanada-program fyllde 70 år. Gustafs föreläsning handlade om vilka frågor vi bör ställa oss om AI under 2023.

giene and Tropical Medicine, Sapienza University Rome, Ca' Foscari University, City University of London, Cambridge University & Institutet för framtidsstudier, Lissabon, 26–29 september

Hedin Ekström, Anna, panel, Forskningskonferens om psykologiskt försvar, Myndigheten för psykologiskt försvar, Lund, 10–11 oktober

Jebari, Karim, "AI och cybersäkerhet", Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, online, 18 september

Jebari, Karim, "AI och framtidens arbetsmarknad, CSS, Karolinska institutet, Stockholm, 20 september

Jebari, Karim, "Konst och framtiden", Statens konstråd, Stockholm, 26 september

Jebari, Karim, "Framtiden och bostadsfrågan", Hyresgästföreningen 100 år, 2 oktober

Jebari, Karim, "Singularitetshypotesen, premisser och antaganden", Statistikfrämjandets höstkonferens, online, 1 november

Jebari, Karim, "AI och framtidens arbetsmarknad", Palmedagen, 10 november

Jonsson, Jan O., "Ungas integration", Uppsala kommuns strategiska seminarium, Uppsala kommun, 13 mars

Jonsson, Jan O., "Integration bland unga", Nätverket för mottagande och integration, Göteborgsregionen, 12 april

Jonsson, Jan O. & Carina Mood, "Karriärer och barriärer", presentation av ESO-rapport, ESO & Finansdepartementet, 6 september

Jonsson, Jan O., "Karriärer och barriärer", Kunskapslunch om ESO-rapporter om utbildning, 2 oktober, Svenskt näringsliv

Jonsson, Jan O., "Karriärer och barriärer", Kunskapslunch om ESO-rapporter om utbildning, Skolverket, Solna, 6 november

Jonsson, Jan O., "Integration bland unga, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, 11 december

Jonsson, Jan O., "Broar till delaktighet - ungas integration och civilsamhällets roll", Delmi och Vetenskapsrådet, 15 december

Julén, Staffan, "Jakten på det autentiska", Kärlek på svenska, Kulturhuset/

Tempo filmfestival, Kulturhuset Stadsteatern, Stockholm, 12 mars

Julén, Staffan, arrangör, "Premiär Kärlek på svenska", Tempo filmfestival och IFFS, Kulturhuset Stadsteatern, Stockholm, 12 mars

Julén, Staffan, "Visning av 'LYUBOV – Kärlek på ryska'. Samtal 1, 'Jakten på det autentiska – vardagsspråk och samtalskonst'", Tempo filmfestival och IFFS, Kulturhuset Stadsteatern, Stockholm, 2 april

Julén, Staffan, "Visning av 'The Swedish Theory of Love'. Samtal 2: Jakten på det autentiska – kärleken och skildringen av den", Tempo filmfestival och IFFS, Kulturhuset Stadsteatern, Stockholm, 4 april

Julén, Staffan, "Boksläpp för 'Jakten på det autentiska' och premiärvisning av 'Waiting for Life'. Samtal 3: Jakten på det autentiska – blicken på andra och sig själv", Tempo filmfestival och IFFS,

Kulturhuset Stadsteatern, Stockholm, 16 april

Julén, Staffan, arrangör, "Visning av 'Stories We Tell'. Samtal 4: Jakten på det autentiska – filmkonsten, autenticiteten

och sanningen", Tempo filmfestival och IFFS, Kulturhuset Stadsteatern, Stockholm, 23 april

Linton, Magnus, "Humaniora och offentlighet – kan vi talas vid?", Humtank/ Almedalen, Visby, 28 juni

Linton, Magnus, "Att skriva populärvetenskapligt", Forskning&Framsteg, Stockholm, 6 september

Linton, Magnus, "Fem fällor – forskarens vanligaste misstag", Sveriges Riksdags Utredningstjänst, Stockholm, 23 oktober

Mondani, Hernan & Amir Rostami, "Gångens geografi – brott och plats. Report seminar", ESO, Stockholm, 5 april

Mood, Carina, "En mångkulturell generation växer upp", Regional utveckling 2023, SCB, Tillväxtverket & SKR, 11 maj

Mood, Carina, "Vad är fattigdom i Sverige idag?", Temaserier om fattigdom, Forssa Norr; Umeå universitet, Mittuniversitetet & Gävle högskola, 5 september

Mood, Carina, keynote, "Integration Through Education", Integration

Through Education and Engagement of Local Actors, Nordic Council of Ministers' Offices in Estonia, the Estonian Ministry of Education and Research, the University of Tartu, Tartu Welcome Centre, the UNHCR Representation for the Nordic and Baltic Countries and the Swedish Embassy in Tallinn, Tallinn, 24 oktober

Mörkenstam, Ulf, "Politisk teori och rättsfilosofi – att rättfärdiga urfolks rättigheter och hur vi kan förstå urfolks rätt till självbestämmande utifrån dessa teorier, Centerstudenter, Stockholm, 4 mars

Mörkenstam, Ulf, "Att rättfärdiga urfolks rättigheter i politisk teori", Kungsholmens gymnasium, Stockholm, 9 mars

Mörkenstam, Ulf, "Jubileumsföreläsning: Sametinget 30 år – valen, väljarna, politiken", plenum vid Sametinget, Åre, 22 november

Roussos, Joe, "Can Longtermism Avoid Cluelessness?", Effektiv Altruism Sverige, Stockholm, 13 april

Sandberg, Anders, & Jebari, Karim, talare, EAGx, Effective Altruism, 22 april

Sandberg, Anders med Sunetra Gupta, Subrena E. Smith och värden Günes Taylor, "Ancient Traits in a Modern World", How the Light Gets in Festival, Hay-on-Wye, Wales, 26 maj

Sandberg, Anders med Pragya Agarwal, Miriam Frankel och Matt Warren, "How to Break the Cycle", How the Light Gets in Festival, Hay-on-Wye, Wales, 28 maj

Sandberg, Anders, "Globala och existentiella risker: hur tänker och beslutar vi om de mest extrema hoten?", Center for Social Sustainability, konferensen Social Sustainability – Or Die, Karolinska institutet, Stockholm, 20 september

Sarnecki, Jerzy, "Det svenska tillståndet", Folk och Försvar, Sälen, 10 januari

Sarnecki, Jerzy, "Ungdomsbrottsligheten", Stensunds Folkhögskola, 22 februari

Sarnecki, Jerzy, "Det svenska tillståndet", Stadsbiblioteket Gävle, 25 april

Emma Engström, forskare i ny teknik besökte konsultfirman D-fine för att prata om sin forskning om hur AI används och påverkar samhället.
FOTO: ERIKA KARLSSON

Olle Torpman, filosof som forskar om klimat och etik på IFFS deltog under Vetenskapsfestivalen i Göteborg i ett samtal om rättvisa i klimatsammanhang. Hur ser en rättvis fördelning av klimatkrisens bördor ut? Se samtalet på UR Play – sök på "Det är inte rättvist".

Sarnecki, Jerzy, "Det svenska tillståndet", seminarium på Öland, 24 maj

Sarnecki, Jerzy, presentation av pris-tagarna för Stockholm Prize in Criminology, Münchenbryggeriet, Stockholm, 12 juni

Sarnecki, Jerzy, "Varför blir vissa av oss kriminella?", Katalys, Mondial, Timbro & Volante, Bok- och Biblioteksmässan, Göteborg, 29 september

Sarnecki, Jerzy, "Det svenska tillståndet", Svea hovrätt, 10 oktober

Sarnecki, Jerzy, "Gängbrottsligheten i Sverige", Svenska Kriminalistföreningens höstmöte, Stockholm, 28 november

Sarnecki, Jerzy, "Det svenska tillståndet", anförande för ledningen av Kriminalvårdsstyrelsen, Stockholm, 20 december

Strimling, Pontus, "The Diffusion of AI Innovations", Google Deepmind, 15 februari

Strimling, Pontus, intervju, "Människan, maskinen och panikslagna forskare",

Future of Democracy summit, Göteborg, 29 maj

Strimling, Pontus, talare, "Att förutsäga framtida åsikter", Nexico AB, Stockholm, 12 september

Strimling, Pontus, talare, "What's Next? Introducing Predictive Memetics a New Way of Understanding the Future", Economists & Strategy Council, The Conference Board, 30 november

Tibajev, Andrey, Deltagare i podcast "Avsnitt 25. Validering som verktyg för arbetsmarknadsintegration", Delmi-podden, 5 december

Torpman, Olle, "Why Is Philosophy and Ethics Relevant to the Baltic Sea?", The Baltic Stakeholder Conference, HELCOM, 10 mars

Torpman, Olle, "Det är inte rättvist!", Vetenskapsfestivalen, Stadsbiblioteket i Göteborg, 21 april

Torpman, Olle, "Climate Emotions", Alumni-träff på Handelshögskolan, Göteborg, 20 maj

Tyllström, Anna, "Välfärdslobbyismen och marknadsiseringen av välfärden", Reformisternas höstkonferens, Stockholm, 14 oktober

Tyllström, Anna, "Lärosätenas roll i ett demokratiskt samhälle", Förbunds-församlingen, Sveriges universitets- och högskoleförbund, Stockholm, 18 oktober

Forskare skriver om forskning

Texter av forskare främst ämnad för en publik utanför akademien. Böcker, rapporter, tidningsartiklar och bloggar. Se även debattartiklar på nästa sida.

Rapporter utgivna av IFFS

Tyllström, A. & N. Weinryb. *De virala experterna. Legitimitetsbaser på sociala medier i början av covid-19-pandemin.* Forskningsrapport 2023:1

Wahlman, L. *I mötet mellan teori och praktik. Sociala insatsgrupper i Stockholms stad utifrån ett praktikerperspektiv*

Böcker, kapitel, rapporter och policy papers

Andersson, G., Monti, A. & M. Kolk. *Vem bor här? En ESO-rapport om gamla och nya folkräkningar.* ESO rapport 2023:2, Finansdepartementet, Stockholm

Elinder, M., Erixson, O. & O. Hammar (2023), "Vart vill ukrainarna ta vägen? Migrationspreferenser i Ukraina", *Ekonomisk Debatt* 51(4): 53–57

Elinder, M., Erixson, O. & O. Hammar, *Under ytan: Hur många och vilka vill lämna sina länder för att flytta till EU och Sverige?*, Delmi Rapport 4

Forkby, T., Alstam, K., Gunnarson, C., Rostami, A. & P. Wahlgren. *Brottspreventivt arbete i särskilt utsatta områden.* Lund: Studentlitteratur

Forkby, T., Alstam, K., Gunnarson, C., Wahlgren, P., Rostami, A. & J. Sarnecki. *Problemlösningarnas eviga nu. Om trygghetsfrämjande och brottspreventiva partnerskap.* Lund: Studentlitteratur

Jarrick, A. *Lagarna och de mänskliga behoven: En fyratusenårig historia.* Natur & Kultur.

Jonsson, J. O. *Integration av unga i Sverige i ett flerdimensionellt perspektiv,* Delmi Policy Brief 2023:11

Julén, S. & M. Kapla, redaktörer för *Jakten på det autentiska. Tio essäer,* Teg Publishing

Julén, S. "Publik, pengar, porträtterade – etiska spänningar i dokumentärfilmarens tre kontrakt" i *Jakten på det autentiska. Tio essäer,* Teg Publishing

Kolk, M., Pårup, H., & E. Isaksson. *Kinas demografiska utveckling och dess betydelse för framtiden.* Nationellt kunskapscentrum om Kina, Rapport 2023:8, Stockholm

Linton, M., förord i boken *Jakten på det autentiska. Tio essäer,* Teg Publishing

Mondani, H. & A. Rostami. *Kriminella på kartan – en ESO-rapport om den organiserade brottslighetens geografi.* 2023:3. Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi

Mood, C. & J. O. Jonsson. *Karriärer och Barriärer. En ESO-rapport om skolgång och etablering för unga med utländsk bakgrund.* ESO 2023:8. Stockholm: Regeringskansliet

Tersman, F. & S. Einhorn. *Tillåt mig tvivla.* Stockholm: Natur & Kultur

Artiklar och bloggtexter

Arrhenius, G. "Lizardman", *nudapaner.com*, 7 maj

Beckman, L. "År demokratiska datorer verkligen önskvärta?", *Svensk Filosofi*, 17 januari

Beckman, L. "Stormningen i Brasilien blottar demokratins problem", *Forskning&Framsteg*, 17 januari

Berndt Rasmussen, K. "Politisk filosofi idag. Interview with Bob Goodin", *Tidskrift för politisk filosofi*, 2023/2

Fairbrother, M. "Beyond Carbon Taxes: Even Better Climate Solutions for Government", *The Tye*, 14 februari

Fairbrother, M., Gransauil, G. & E. Rhodes. "The U.K.'s Approach to Climate Governance Can Aid Canada's Climate Ambitions", *Policy Options*, 9 augusti

Jonsson, J. O. & C. Mood. "Skilda världar. Stor kartläggning av integrationen i Sverige", *Forskning&Framsteg*, 2023/5

Kolk, M. "Income and Fertility – A Positive Relationship?", *N-IUSSP Online News Magazine*, 23 mars

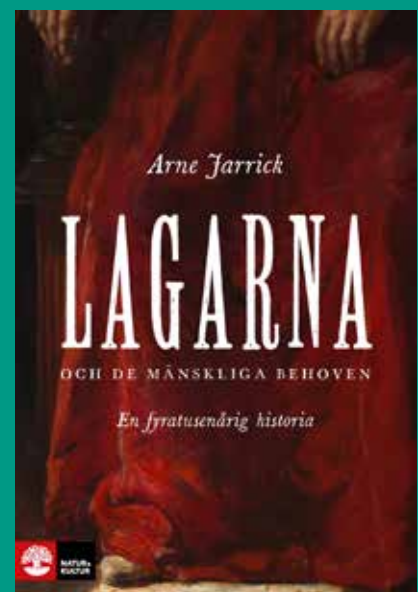
Kolk, M. "How Many Relatives Do the Swedish Have??", *N-IUSSP Online News Magazine*, 13 november

Mosquera, J. & K. Jylhä. "Hur bör vi känna inför klimatförändringarna? En analys av klimatkänslornas normativitet", *Tidskrift för politisk filosofi*, 2023/1

Torpman, O. "Etiska aspekter på utsläppsreducering och klimatkompensation", *Go Climate Swedens nyhetsbrev*, januari–december

Wedel, J. R. "When Civilizational Models Collide", *Project Syndicate*, 3 mars

Wedel, J. R. "Reconstruction Aid to Ukraine: What We Know (Or Should Know) From the History of Assistance to Eastern Europe in the 1900s", *VoxEU*, 14 juni

Lagarna och de mänskliga behoven av Arne Jarrick, ett resultat av projektet Konflikt, samarbete, jämlikhet som avslutades 2021.

Jakten på det autentiska med Staffan Julén och Marit Kapla som redaktörer gavs ut som en del av projektet Den värsta lögnen är den dokumentära, som avslutades under 2023.

Forskning i media

Redaktionella medier utgör en viktig kanal för att nå ut med forskning. Med intervjuer, debattartiklar och krönikor har institutets forskare deltagit i det offentliga samtalet.

Träffar i redaktionella medier där forskare på Institutet för framtidsstudier nämns tillsammans med institutet. Under rubriken "IFFS i media" sist i den här listan samlas alla artiklar, online och i tryck, poddar samt tv-inslag där endast institutet omnämns utan någon namngiven forskare.

Debattartiklar och andra texter skrivna av forskarna

2023-01-23, Debatt: Driv på för att terrorstämpla IRGC, Svenska Dagbladet (tryck och webbupplaga), Gustaf Arrhenius

2023-04-05, Debatt: Grundlagsreform går omotiverat långt, Svenska Dagbladet (tryck och webbupplaga), Ludvig Beckman

2023-04-27, Debatt: Vi ser framtiden som våra utsugna kolonier, Aftonbladet (tryck och webbupplaga), Magnus Linton & Folke Tersman

2023-05-22, Krönika: Brus i betygsättningen botas bäst med kaffe (tryck och webbupplaga), Universitetsläraren, Anna Tyllström

2023-06-30, Debatt: Regeringen stoppar nödvändig forskning, Aftonbladet (webbupplaga), Ann-Sofie Isaksson

2023-07-02, Essä: Ansiedad, rabia, culpa: así impacta el cambio climático en nuestras emociones, El País, Julia Mosquera

2023-07-03, Essä: Anxiety, anger, guilt: this is how climate change impacts our emotions, The Limited Times, Julia Mosquera

2023-09-05, Essä: För att se framåt måste man tänka bakåt, Svenska Dagbladet (tryck och webbupplaga), Emma Engström

2023-09-24, Essä: Liberalerna förstår inte pacifismens kärna, Flamman (webbupplaga), Karim Jebari

2023-10-27, Öppet brev: Rör inte Filosofiska rummet, Sveriges Radio, Expressen (webbupplaga), Gustaf Arrhenius

2023-11-06, Debatt: Ta hjälp av företagen i kamp mot brott, Svenska Dagbladet (tryck och webbupplaga), Amir Rostami

2023-11-06, Debatt: Därför måste företag och myndigheter kämpa mot brotten tillsammans, Tidningen Näringslivet, Amir Rostami

2023-11-11, Debattsvar: Missvisande om brist på forskning, Svenska Dagbladet (webbupplaga), Amir Rostami, Gustaf Arrhenius & Folke Tersman

2023-11-21, Debattreplik: Ogrundade gissningar från Esaiasson, Svenska Dagbladet (webbupplaga), Amir Rostami, Gustaf Arrhenius & Folke Tersman

2023-01-31, Ungas värderingar skiljer sig åt allt mer, Sydsvenskan, Carina Mood

2023-02-01, Mångkulturella samhället kräver en och annan kolibri, Helsingborgs Dagblad, Sydsvenskan, Carina Mood

2023-02-06, Var-för-vill-du-jobba-här?, Vision, Moa Bursell

2023-02-07, Saknas stöd för att PKK får pengar från gäng, DagensETC, Jerzy Sarnecki

2023-02-23, Lägsta antalet barn på 17 år, Nya Wermlands-Tidningen, Svenska Dagbladet, Karlskoga Tidning-Kuriren, Värmlands Folkblad, Martin Kolk

2023-02-24–2023-02-27, Oro kan ha lett till färre bebisar, Göteborgs-Posten, Västerbottens-Kuriren, Norra Skåne, Kristianstadsbladet, Aftonbladet, Martin Kolk

Tryckta medier

2023-01-15–2023-02-03, Framtiden är nu – men effekten av fusion och AI är omtvistad, Göteborgs-Posten, Kungsbacka-Posten, Hallands Nyheter, Strömstads Tidning, Bohuslänningen, Karim Jebari

IFFS i media

Antal tillfällen då Institutet för framtidsstudier nämndes i svensk media, med eller utan forskarna, under 2023. Omnämningen i print inkluderar även nyhetsbyråer.

kultur

Aftonbladet
torsdag 27 april 2023

FÖLJ OSS PÅ SOCIALA MEDIER

Instagram: @aftonbladet.kultur
Twitter: @aftonbladet
Facebook: Aftonbladet Kultur

Magasinchef: Karin Pettersson, Redaktionschef: Maria Bergström
Ansvorschef: Ulf Eriksson, Utgivningschef: Ulf Eriksson
Kontaktschef: Ulf Eriksson, Utgivningschef: Ulf Eriksson

FRAMTIDEN

Viser framtiden som våra utsugna kolonier

Linton & Tersman: Longtermismen kan lyfta en stagnerad klimatdebatt

Frågan är intressant och har med det tekniska begreppet longtermism sin rikt linje svensk kulturdebatt. Lina och Ulf Eriksson – som mest långvärd är An- nord-läns kulturbesökare Karin Pettersson (i bild) – har "långvärdigheten longtermism" diskuterat upp- lyssande med Linton & Tersman i debatten.

Longtermismens grundtanke är – världen mer eller mindre – att liv idag inte är framtiden. Det är mindre viktigt än liv sen. Precis som geografiska avstånd saknar etisk relevans för det inte är mindre tillgängligt om buren för till exempel är jämfört med det bländar ut.

Och när klimatförändringarna påverkar klimatet konstaterar att världens klimatprognoser är som ett "long-termism" för tillhörande för det betydande sociala konsekvenser inte bara i den närmaste framtiden. Effekten beror på att det inte är idag, eller underlättat att göra, beror på hur "lång" i moraliska termer, framtiden är.

Sådan tänkande leder direkt till en moralisk utmaning. Om vi inte tänker på det som ett moraliskt utmaning, så är det inte bara ett moraliskt utmaning, utan ett moraliskt utmaning. Om vi inte tänker på det som ett moraliskt utmaning, så är det inte bara ett moraliskt utmaning, utan ett moraliskt utmaning.

Magasinchef: Magnus Linton
Folke Tersman

Det ämne det skrevs mycket om under året var "longtermism" – idén att den väldigt långa framtiden och alla människor som potentiellt kommer att kunna existera efter oss, har moraliskt värde. Det sätter än större press på våra handlingar idag, att säkerställa just den långa, väldigt långa, framtiden. På IFFS pågår forskning om longtermism och forskare deltog i debatten med inlägg i bland annat Aftonbladet (Folke Tersman och Magnus Linton) och Svenska Dagbladet (Emma Engström, Malcolm Fairbrother).

- 2023-02-26, Berättelser från KB: Astrid Lindgren, queerlitteratur och fotohistoria, Mariefreds Tidning med Måsen Nykvam och Måsen Strängnäs, Ulf Mörkenstam
- 2023-03-16, Fler försörjer färre, Forskning & Framsteg, Martin Kolk
- 2023-04-10–2023-04-17, Nykterhet – från folkrörelse till livsstilsval, TT Nyhetsbyrå, Pontus Strimling
- 2023-04-12–2023-04-30, Från folkrörelse till livsstilsval – nykterhet, Nerikes Allehanda, Gefle Dagblad, Värnamo Nyheter, Ljusnan, Karlskoga Tidning-Kuriren, Värmlands Folkblad, Nya Werm-lands-Tidningen, Borlänge Tidning, Falu Kuriren, Folkbladet Östergötland, Mora Tidning, Östersunds-Posten, Sydöstran, Arbetarbladet, Södra Dalarnes Tidning, Nya Ludvika Tidning, Sundsvalls Tidning, Smålandstidningen, Hallandsposten, Hallands Nyheter, Göteborgs-Posten, TTELA, Aftonbladet, Västerbottens-Ku-riren, MSN, Kristianstadsbladet, Baro- metern, Blekinge Läns Tidning, Borås Tidning, Sydöstran, Ystads Allehanda,

- Nerikes Allehanda, Vestmanlands Läns Tidning, Enköpings-Posten, Upsala Nya Tidning, Katrineholms-Kuriren, Eskil- stuna-Kuriren, Folkbladet, Helagotland, Norrländska Socialdemokraten, Norrköpings Tidningar, Sundsvalls Tidning, Gefle Dagblad, Vimmerby Tidning, Ljusnan, Ljusnäs-Posten, Strengnäs Tidning, Södermanlands Nyheter, Motala & Vadstena Tidning, Piteå-Tidningen, Norrbottens-Kuriren, Kinda-Posten, Östgöta Correspondenten, Väster- viks-Tidningen, Söderhamns-Tidningen, Norrtelje Tidning, Skånska Dagbladet, Hudiksvalls Tidning, Bohuslänningen, Norran, Svenska Dagbladet, TT Nyhets- byrå, News 55, Folkbladet.nu, Folkbla- det Västerbotten, Blekinge Läns Tidning, Pontus Strimling
- 2023-04-17, Nykterhet – nu med det egna måendet i fokus, Södermanlands Nyheter, Upsala Nya Tidning, Katrine- holms-Kuriren, Norrköpings Tidningar, Östgöta Correspondenten, Örnskölds- viks Allehanda, Norrländska Socialde- mokraten, Motala & Vadstena Tidning, Pontus Strimling

Sedan 1918

För att se framåt måste man tänka bakåt

Enligt en ny studie från den brittiska "Longtermism" är det viktigt att tänka bakåt för att se framåt. Att tänka bakåt innebär att tänka på de konsekvenser som våra handlingar har på framtida generationer. Detta är en viktig del av longtermismen, som innebär att tänka på de konsekvenser som våra handlingar har på framtida generationer.

Sedan 1918

NewScientist

What is longtermism and why do its critics think it is dangerous?

Longtermism is an increasingly influential branch of moral philosophy. All its most extreme forms can justify ignoring problems like transhumanism and climate change – but others remain more cautious.

11 May 2023

- 2023-04-20, Longtermism: Techmiljardärernas luftslott eller vägen till ett framtida lyckorike?, Forskning & Framsteg, Karim Jebari, Hilary Greaves, Anders Sandberg
- 2023-04-29, Att ifrågasätta sina övertygelser kan vara vägen till ett öppet samtal, Svenska Dagbladet, Folke Tersman
- 2023-05-05, Luras inte av äcklets retorik mot transpersoner, DagensETC, ETC, Kimmo Eriksson & Pontus Strimling
- 2023-05-17, IES beställde lagändring – över mail. Så lobbar skolkoncerner mot regeringen, DagensETC, Anna Tyllström
- 2023-05-17, Ska vi välja långsiktighet eller donationer, Karlskoga Tidning-Kuriren, Karim Jebari
- 2023-05-18, Skilda världar, Forskning & Framsteg, Carina Mood & Jan O. Jonsson
- 2023-05-30, Nykterhet – från folkrörelse till livsstilsval, Västerbottens-Kuriren, Pontus Strimling

2023-06-05, Sverige drömland för fler – men långt ned på topplista, Piteå-Tidningen, Gotlands Allehanda, Norrbottens-Kuriren, Norrköpings Tidningar, Sala Allehanda, Östgöta Correspondenten, Avesta Tidning, Västerviks-Tidningen, Fagersta-Posten, Bärgslagsbladet/Arboga Tidning, Vimmerby Tidning, Jönköpings-Posten, Smålandningen, Sundsvalls Tidning, Nerikes Allehanda, Norran, Mora Tidning, Eskilstuna Kuriren, Länsstidningen Östersund, Örnköldsviks Allehanda, Upsala Nya Tidning, Olle Hammar

2023-06-07, Miljontals skulle vilja migrera till Sverige, Sydsvenskan, Olle Hammar

2023-06-14, Nykterhet – från folkrörelse till livsstilsval, Norra Skåne, Kristianstadsbladet, Pontus Strimling

2023-06-26, Det här har blivit helt normalt i Löfvens värld, DagensETC, Anna Tyllström

2023-08-07, AI i vården räddar liv och väcker frågor, Helsingborgs Dagblad, Sydsvenskan, Emma Engström

2023-08-10, Ny festival för sakprosa, Österlen Magasinet, Staffan Julén

2023-09-07, Skola och jämlikhet svartmålas på orättvisa grunder, Folkbladet Östergötland, Carina Mood & Jan O. Jonsson

2023-09-19, Höganäs sticker ut – här föds allt fler barn, Helsingborgs Dagblad, Martin Kolk

2023-09-27, Bilden av Sverige sargad – så kan anseendet återupprättas, Svenska Dagbladet, Anna Hedin Ekström

2023-10-04–2023-10-28, I hundraåringars värld: Samboskap och seniorjobb, Mariestads-Tidningen, Ljusdals-Posten, Örnköldsviks Allehanda, Sydsvenskan, Borås Tidning, Karim Jebari

2023-10-07, I hundraåringars värld – samboskap och seniorjobb, Västertidningen, Sydöstran, Göteborgs-Posten, Karlskoga Tidning-Kuriren, Smålandsposten, Blekinge Läns Tidning, Sundsvalls Tidning, Västertidningen, Vestmanlands Läns Tidning, Borlänge Tidning, Falu Kuriren, Mora Tidning, Södra Dalarnes Tidning, Nya Ludvika Tidning, Folkbladet Västerbotten, Gefle Dagblad, Östersunds-Posten, Karim Jebari

2023-10-09–2023-10-11, I hundraåringars värld: Samboskap och arbete, Upsala Nya Tidning, Katrineholms-Kuriren, Hallands Nyheter, Norrköpings Tidningar, Norrländska Socialdemokraten, Motala & Vadstena Tidning, Södermanlands Nyheter, Östgöta Correspondenten, Gotlands Allehanda,

Svenska Dagbladet, Eskilstuna Kuriren, Nya Wermlands-Tidningen, Karim Jebari

2023-10-17–2023-10-19, Bytte namn till Mattias – för att få jobb i Sverige, Göteborgs-Posten, TTELA, Bohuslänningen, Moa Bursell

2023-10-18, "Vår etiska kompass hjälper oss att göra rätt saker", Chefstidningen, Erica Falkenström

2023-10-24–2023-10-30, Digitalidag hos SeniorNet Östersund, Jämtlands Tidning, Länsstidningen Östersund, Emma Engström

2023-10-28, Föreningsliv Seniornet Östersund, Östersunds-Posten, Emma Engström

2023-11-14, Forskaren: Svårt att mäta fattigdom, Nerikes Allehanda, Carina Mood

2023-11-30, Cecilia fick Stella vid 47 – och njuter: "Det har varit helt fantastisk", Svenska Dagbladet, Martin Kolk

2023-12-14, Sverige sticker ut i nya FN-rapporten om dödligt våld, Göteborgs-Posten, Amir Rostami

2023-12-21, Nu undrar vi vad husdjuren tänker, Sydsvenskan, Karim Jebari

2023-12-21–2023-12-30, Nu vill vi veta hur husdjuren tänker, Värnamo Nyheter, Ljusdals-Posten, Karlskoga Tidning-Kuriren, Värmlands Folkblad, Vestman-

lands Läns Tidning, Borlänge Tidning, Nerikes Allehanda, Upsala Nya Tidning, Norrtelje Tidning, Blekinge Läns Tidning, Göteborgs-Posten, Länsstidningen Södertälje, Bohuslänningen, Karim Jebari

2023-12-23–2023-12-27, Husdjur som är lyckliga gör människor lyckliga, Katrineholms-Kuriren, Sydöstran, Nya Wermlands-Tidningen, Norrköpings Tidningar, Östgöta Correspondenten, Motala & Vadstena Tidning, Södermanlands Nyheter, Ystads Allehanda, Norrländska Socialdemokraten, Gotlands Allehanda, Svenska Dagbladet, Eskilstuna Kuriren, Karim Jebari

2023-12-30, AI-forskaren: "Kusligt hur mycket den kan göra", Dala-Demokraten, Pontus Strimling

Media online

2023-01-09, Klimaträttvisa, Filosofisk podcast, Göran Duus-Otterström

2023-01-16, Framtiden är nu – men effekten av fusion och AI är omtvistad, Göteborgs-Posten, Karim Jebari

2023-01-16, Allt fler rekryterar med robot, Tidningen Vision, Moa Bursell

2023-01-17, Stormningen i Brasilien blottar demokratins problem, Forskning & Framsteg, Ludvig Beckman

Organisationsforskaren Anna Tyllström som bland annat studerar lobbyism har intervjuats i flera medier om det svenska friskolesystemet och det allt vanligare fenomenet att politiker går till PR-branschen.

Sista vapnet mot klimatkollapsen: Stoppa solen

I takt med att den globala uppvärmningen blir alltmer akut aktualiseras kontroversiella lösningar med klimatmanipulation eller geoengineering - att hindra solinstrålningen genom att till exempel pumpa ut sulfatpartiklar i stratosfären, för att på så sätt sänka jordens medeltemperatur.

"Vi kan hamna i ett läge där det här ses som en sista utväg", säger Victor Galaz på Stockholm Resilience Centre.

Uppdaterat: 11 september 2023, 22:24
Publicerat: 11 september 2023, 22:20

Per Olof Lindsten
Text

Orri Stefánsson är filosof och forskar om etiska och moraliska frågor kopplade till teknik för att hindra solinstrålning, så kallad geoengineering, som lösning på klimatkrisen. "Den teoretiska evidensen vi har plus den information vi har från stora vulkanutbrott verkar visa att det skulle kunna sänka medeltemperaturen i världen på bara några månader. Då är det inte svårt att tänka sig att någon stat eller grupp av stater är tillräckligt desperata för att ta till de här radikala alternativen", sa Orri Stefánsson till Dagens industri.

2023-01-24, Går det verkligen att sja om framtiden?, Vår framtid, Nordiska museet, Gustaf Arrhenius

2023-01-29, Stora skillnader i värderingar och religiositet bland unga, Sydsvenskan, Carina Mood & Jan O. Jonsson

2023-01-31, Får en forskare vara aktivist?, Curie, Stefan Svallfors

2023-02-01, Huvudledare Mångkulturellt samhälle kräver en och annan kolibri, Sydsvenskan, Helsingborgs Dagblad, Carina Mood

2023-02-01, Demografisk medvind för Indien, Forskning & Framsteg, Martin Kolk

2023-02-07, Experterna om utspelet: Det finns ingen koppling mellan PKK och gäng, ETC, Jerzy Sarnecki

2023-02-10, Hur ska vi censurera AI-system? Anders Sandberg vid Institutet för framtidsstudier är veckans gäst, IT-sä-

kerhetspodden, Anders Sandberg

2023-02-13, Berättelser från KB: Astrid Lindgren, queerlitteratur och fotohistoria, Kungliga Biblioteket, Ulf Mörkenstam

2023-02-13, Så kan nationalekonomin rädda världen, Stockholms universitet, Erik Angner

2023-02-22–2023-02-25, Oro kan ha lett till färre bebisar, Söderhamns-Kuriren, Sydsvenskan, Nyheter24, Hallands Nyheter, Göteborgs-Posten, TTELA Plus, Hallandsposten, Svenska dagbladet, Aftonbladet, Piteå-Tidningen, Eskilstuna-Kuriren, Katrineholms-Kuriren, Norrländska Socialdemokraten, Östgöta Correspondenten, Norran, Folkbladet.nu, Södermanlands Nyheter, Enköpings-Posten, Norrbottens-Kuriren, Folkbladet, Kinda-Posten, Vimmerby Tidning, Strengnäs Tidning, Helagotland, Västerviks-Tidningen, Upsala Nya Tidning, Motala & Vadstena Tidning,

Norrköpings Tidningar, Västerbottens-Kuriren, MSN, Barometern, Kristianstadsbladet, Ystads Allehanda, Sydöstran, Borås Tidning, Blekinge Läns Tidning, Helsingborgs Dagblad, Hudiksvalls Tidning, Nerikes Allehanda, Norrtelje Tidning, Gefle Dagblad, Sundsvalls Tidning, Sydsvenskan, Ljusnan, Vestmanlands Läns Tidning, Ljusdals-Posten, Skånska Dagbladet, TT Nyhetsbyrå, Bohusläningen, News 55, Kristianstadsbladet, Martin Kolk

2023-03-01, Om att mäta rasism utan att kränka, Statens medieråd, Karim Jebari

2023-03-10, Så många Ukrainare vill lämna landet permanent, Institutet för Näringslivsforskning, Olle Hammar

2023-03-13, Vi vill lägga pengarna där de gör mest nytta, Curie, Corrie Hammar

2023-03-20, Deras fikaprat ledde till prisad tvärvetenskap, Curie, Kristi Jylhä & Julia Mosquera

2023-03-22, Filosofen som blev framtidsspanare, Curie, Gustaf Arrhenius

2023-04-10, Från folkrörelse till eget val – fler väljer bort alkoholen, Nyheter24, Pontus Strimling

2023-04-13, Sveriges utsläpp måste minska nu, regeringen, Aftonbladet, Moa Bursell

2023-04-16, Nykterhet – från folkrörelse till livsstilsval, Östersunds-Posten, Pontus Strimling

2023-04-17, Rapportlansering: vilka vill lämna sina länder för att komma till Europa eller Sverige?, Delmi, Olle Hammar

2023-04-21, Ny Delmi-Rapport, Delmi, Olle Hammar

2023-04-23, Teknikforskaren: En myt att AI tänker och känner, SVT Nyheter, Karim Jebari

2023-04-24, Därför sätter longtermisterna framtiden före nuet, Forskning & Framsteg, Karim Jebari

2023-04-24, Ny rapport visar att den organiserade brottsligheten finns i hela landet, Högskolan i Gävle, Forskning.se, Amir Rostami & Hernan Mondani

2023-04-25, AI – på gott eller ont?, Dagens PS, Karim Jebari

2023-04-28, Se till att inte bli ersatt av AI – här är de bästa knepen, Arbetsvärlden, Karim Jebari

2023-04-29, Einhorn överrumplad – en av 22 landsförrådare, Svenska Dagbladet, Folke Tersman

2023-05-05, Falsk nyhet spreds i medier – troligtvis en AI-bluff, SVT Nyheter, Karim Jebari

2023-05-09, Vilka är de som vill flytta till Sverige och varifrån kommer de?, SVT Nyheter, Olle Hammar

2023-05-12, Det föds allt färre barn i Sverige, Sveriges Radio P1, Martin Kolk

2023-05-15, E-hälsa och digitalisering av framtidens vård och omsorg på Vitalis, Anders Ekholm

2023-05-17, Långsiktighet eller donationer?, KT-Kuriren, Karim Jebari

2023-05-17, Friskolan beställde lagändring – över mejl, ETC, Anna Tyllström

2023-05-17, Statens anställda blir verktyg för kriminella, Publikt, Carina Gunnarson

2023-06-04, Studie: Miljontals vill migrera till Sverige, Svenska dagbladet, Borås Tidning, Norra Skåne, Kristianstadsbladet, Ystads Allehanda, Marie-stads-Tidningen, Skaraborgs Allehanda, Nya Wermlands-Tidningen, Karlskoga Tidning-Kuriren, Sydöstran, Värmlands Folkblad, Smålandsposten, Barometern, Oskarshamns-Tidningen, Blekinge Läns Tidning, Småläningen, Expressen, TT Nyhetsbyrå, Sydöstran, Bohusläningen, Nyheter24, TTELA, Hallands Nyheter, Göteborgs-Posten, Hallandsposten, Aftonbladet, Västerbottens-Kuriren, Folkbladet.nu, Blekinge Läns Tidning, Kristianstadsbladet, Sydöstran, Ystads Allehanda, Borås Tidning, Barometern, Nerikes Allehanda, Norrtelje Tidning, Vestmanlands Läns Tidning, Piteå-Tidningen, Eskilstuna-Kuriren, Södermanlands Nyheter, Västerviks-Tidningen, Motala & Vadstena Tidning, Vimmerby Tidning, Enköpings-Posten, Norrbottens-Kuriren, Hudiksvalls Tidning, Östgöta Correspondenten, Helagotland, Strengnes Tidning, Kinda-Posten, Katrineholms-Kuriren, Norrköpings Tidningar, Folkbladet, Upsala Nya Tidning, Norran, Norrländska Socialdemokraten, Gefle Dagblad, Sundsvalls Tidning, Ljusnan, Ljusdals-Posten, Söderhamnskuriren, Skånska Dagbladet, Olle Hammar

2023-06-05, 10 miljoner vill migrera till Sverige: "Rimligt antal", Nyheter Idag, Olle Hammar

2023-06-07, Har människors arbetsliv blivit mer komplexa?, Stockholms universitet, Johan Westerman

2023-06-16, EBM deltar i Almedalen, Ekobrottsmyndigheten, Amir Rostami

2023-06-19, SU-professor ska utreda individens ansvar i klimatkrisen, #studietid, Krister Bykvist

2023-06-26, Forskare: Det här har blivit helt normalt med lobbyism i Löfvens värld, ETC, Anna Tyllström

Folkbladet

Lokalt ▾ Nyheter ▾ Sport ▾ Familj ▾ Åsikier ▾ Bostad ▾ Poddar ▾ E-tidning

Widar Andersson: Skola och jämlikhet svartmålas på orättvisa grunder

Carina Mood och Jan O. Jonsson, integrationsforskare vid Institutet för framtidsstudier, skrev under året en rapport för ESO – expertgruppen för studier i offentlig ekonomi, som bygger på forskning som gjorts vid IFFS. Många medier har skrivit om forskarnas resultat som visar att integrationen på en del områden går snabbt, andra långsammare. Här skriver till exempel tidningen Folkbladet om att de med utländsk bakgrund klarar sig bättre i skolan än vad debatten ibland ger sken av.

2023-06-27, Nyttan av ny teknik i välfärden måste få plats i debatten, Dagens Samhälle, Anders Ekholm

2023-06-28, Finns det något rätt sätt att känna inför klimatförändringarna?, Extrakt, Kirsti Jylhä & Julia Mosquera

2023-07-05, Fråga en forskare om AI och nya teknologier!, IT-Pedagogen, Moa Bursell, Karim Jebari, Emma Engström, Pontus Strimling, Ludvig Beckman & Anders Ekholm

2023-08-05, Så blåsta är vi – om politikerna och skolan, Nyhetsbyrå Järva, Anna Tyllström

2023-08-22, Kritik mot lobbyist i Arbetsförmedlingens styrelse, Arbetsvärlden, Anna Tyllström

2023-09-06, Arbetsförmedlingen bildar nytt vetenskapligt råd, Arbetsförmedlingen, Moa Bursell

2023-09-07, Widar Andersson: Skola och jämlikhet svartmålas på orättvisa grunder, Folkbladet, Carina Mood & Jan O. Jonsson

2023-09-11, "Vår etiska kompass hjälper oss att göra rätt saker", Chefstidningen, Erica Falkenström

2023-09-12, Sista vapnet mot klimatkollapsen: Stoppa solen, di.se, Orri Stefánsson

2023-09-13, Arbetsförmedlingen bildar vetenskapligt råd, Altinget, Moa Bursell

2023-09-18, Ny forskning: vänstervärderingar bakom populära AI-tjänster, Voister, Niels Selling & Pontus Strimling

2023-09-19, Därför är AI:n så vaken på rasism, Örebro Nyheter, Niels Selling & Pontus Strimling

2023-09-24, Får man ens hjälp om man har svenskt pass?, Svenska Dagbladet, Anna Hedin Ekström

2023-09-25, Bidragsfuskarna hittar kryphålen – fler byråkrater är inte lösningen, Ljusdals-Posten, Hudiksvalls Tidning, Ljusnan, Söderhamns-Kuriren, Gefle Dagblad, Amir Rostami

2023-09-26, Skrivarkonferens för forskare: debattartikel, Forskning & Framsteg, Magnus Linton

2023-09-27, Klimatskammen bör riktas dit den hör hemma, Västerbottens-Kuriren, Karim Jebari

2023-10-02, I hundraåringars värld: Samboskap och seniorjobb, Nyheter24, Tidningen Näringslivet, TT Nyhetsbyrå, Karim Jebari

2023-10-07, Pensionärsboom kräver nya samhällen, Folkbladet, Tidningen Syre, Bohusläningen, Aftonbladet, Hallands Nyheter, Hallandsposten, Svenska Dagbladet, Göteborgs-Posten, Folkbla-

Filosofen Karim Jebari gästade SVT-programmet Idébyrå för att ta sig an ämnet "Blir vi dummare", med anledning av att olika intelligenstagningar visar att befolkningen i de flesta västländer presterar sämre än tidigare.

Erik Angner, nationalekonom och filosof i Idébyrå i SVT om vår inställning till rikedom och rika. "Dyrka eller störta?", var programmets rubrik. Sverige har en lång historia av relativ jämlikhet. Samtidigt verka många av oss gilla att frossa i rika människors lyxliv på sociala medier. Vad handlar detta om?

det.nu, Västerbottens-Kuriren, MSN, Södermanlands Nyheter, Piteå-Tidningen, Vimmerby Tidning, Helagotland, Eskilstuna-Kuriren, Västerviks-Tidningen, Söderhamns-Kuriren, Norrländska Socialdemokraten, Norrbottens-Kuriren, Katrineholms-Kuriren, Enköpings-Posten, Motala & Vadstena Tidning, Norrtelje Tidning, Strengnäs Tidning, Sundsvalls Tidning, Kinda-Posten, Nerikes Allehanda, Hudiksvalls Tidning, Skånska Dagbladet, Ljusdals-Posten, Vestmanlands Läns Tidning, Ljusnan, Upsala Nya Tidning, Norrköpings Tidningar, Östgöta Correspondenten, Norran, Gefle Dagblad, TTELA, TT Nyhetsbyrå, News 55, Karim Jebari

2023-10-16–2023-10-25, De har bytt till svenska namn – för att få jobb, Göteborgs-Posten, Bohuslänningen, TTELA Plus, Moa Bursell

2023-10-18, Bli en säker och medveten internetanvändare, SVT Nyheter, Emma Engström

2023-10-26, Läsartext Digitaldag hos Seniornet Östersund, Länstidningen Östersund, Emma Engström

2023-10-27, Rasismen i Sverige tycks faktiskt minska, Expressen, Moa Bursell

2023-10-30, Amir Rostami utsågs till Årets Trygghetsambassadör, Högskolan i Gävle, Amir Rostami

2023-11-06, Duo: Företag nyckeln mot brottsligheten, Dagens PS, Amir Rostami

2023-11-13, Svårt få vardagen att gå ihop, Nerikes Allehanda, Carina Mood

2023-11-28, Cecilia fick Stella vid 47 – och njuter: Fantastiskt, Svenska Dagbladet, Martin Kolk

2023-11-29, Åtta Wallenberg Academy Fellows till Stockholms universitet, Stockholms universitet, Orri Stefánsson

2023-12-12, Framtidsforskaren Anders Ekholm blir rådgivare till Måna Care AB, Måna Care, Anders Ekholm

2023-12-13, Sverige sticker ut i FN-rapport om dödligt våld i världen, Göteborgs-Posten, Amir Rostami

2023-12-18, Nu vill vi veta hur husdjuren tänker, Nyheter24, TT Nyhetsbyrå, Karim Jebari

2023-12-23, Nu vill vi veta hur husdjuren tänker, Västerbottens-Kuriren, Folkbladet Västerbotten, Gefle Dagblad, Sundsvalls Tidning, Östersunds-Posten, Upsala Nya Tidning, Norrköpings Tidningar, Aftonbladet, Hallandsposten, Hallands Nyheter, Sydöstran, Folkbladet.nu, MSN, Barometern, Ystads Allehanda, Kristianstadsbladet, Borås Tidning, Blekinge Läns Tidning, Helsingborgs Dagblad, Sydsvenskan, TTELA, Göteborgs-Posten, Bohuslänningen, TT Nyhetsbyrå, Svenska Dagbladet, News 55, Karim Jebari

2023-12-30, AI-forskaren: Kusligt hur mycket den kan göra, Dala-Demokraten, Pontus Strimling

Tv & radio

2023-01-06, Trettondagsmorgon – på spaning efter framtiden, Gustaf Arrhenius

2023-03-22, SVT2 Aktuellt 21.00, Anders Ekholm

2023-04-02, Transhumanismen – en möjlighet att optimera människan eller ett hot mot det mänskliga?, SR Filosofiska rummet, Karim Jebari

2023-04-07, "Äpple eller päron? Om ojämförbarhet och svåra val", SR Filosofiska rummet, Anders Herlitz

2023-04-21, SVT1 Kulturnyheter 18.13, Karim Jebari

2023-04-18, SVT Idébyrå – Du blir dummare, Karim Jebari

2023-05-03, SVT Idébyrå – Dyrka eller störta, Erik Angner

2023-05-09, AI – från diagnos till terapi, SR P1 Kropp och själ, Karim Jebari

2023-05-12, Studio Ett, SR, Martin Kolk

2023-05-14, Vad gör AI med demokratin? Algoritmer beslutar om skolintag, försörjningsstöd och ditt informationsflöde, SR Filosofiska rummet, Karim Jebari

2023-05-25, AI i akutvården, Radio Sweden, Emma Engström

2023-05-26, AI på väg in i akutvården – kan upptäcka hjärtinfarkter, Sveriges Radio P1, Emma Engström

2023-06-07, SVT Idébyrå – Hur fan ska det gå?, Karim Jebari

2023-08-11, Är framtiden redan här?, SR Filosofiska rummet, Gustaf Arrhenius

2023-10-16, Så skyddar du dig mot bedrägerier på nätet, Forum SVT Nyheter, Emma Engström

2023-12-01, Ditt – och mitt – ansvar för klimatet, SR Filosofiska rummet, Karim Jebari

2023-12-21, Den livsfarliga hettan – extremvärme i framtidens städer, SR, Karim Jebari

2023-12-21, Maten år 2100 – hur vi kan äta utan att förstöra planeten, SR, Emma Engström

Internationella medier

Inkluderar även artiklar och inslag med forskare från institutet, men där institutet inte nämns.

2023-01-03, Make Economic Democracy Popular Again!, ZNet, Gustaf Arrhenius

2023-01-05, Schweden versinkt in brutaler Gang-Gewalt, Bild.de (+2), Amir Rostami

2023-01-14, "Halálos integrációs hiba" – Svédország migránsbandák terrorjába süllyed, Vadhajtasok.hu, Amir Rostami

2023-01-16, Mord und Totschlag in Schweden: Polizei sagt Migranten-Banden den Kampf an, Exxpress.at, Amir Rostami

2023-01-17, Švédsko: Stockholm a Malmö začínají nepřetržitě už několik týdnů bombové útoky a pouliční přestřelky, Pravdivě.eu, Amir Rostami

2023-01-22, Homicide investigator: That's why so few gang murders are solved, Teller Report, Amir Rostami

2023-01-22, "Töten oder getötet werden": Bandenkriminalität in Schweden eskaliert, Die Welt (+83), Amir Rostami

2023-01-22, "Töten oder getötet werden": Bandenkriminalität eskaliert, Ostfriesische Nachrichten (+49), Amir Rostami

2023-01-22, Bandenkriminalität in Schweden eskaliert, News.Puls (+4), Amir Rostami

2023-01-22, [Gang war in Sweden that extends to Turkey], Haberler (+2), Amir Rostami

2023-01-24, The police have failed "totally" against the gangs, Tek Deeps, Amir Rostami

Vilka åtgärder funkar egentligen mot gängbrottslighet? Hör forskaren Amir Rostami presentera tre åtgärder som kan fungera. Foto: SVT

Ny rapport: Så ska gängbrottsligheten förebyggas

Amir Rostamis forskarlag på IFFS har fortsatt varit efterfrågade av medier och andra för att bidra med forskningens perspektiv kring organiserad brottslighet. Här var Amir Rostami med i SVT Nyheter för att presentera en ny rapport om åtgärder mot gängbrott.

2023-01-25, Bandengewalt hält Schweden in Atem, ORF.at, Amir Rostami

2023-01-25, RAT BANDI NA ULICAMA ŠVEDSKE: Pucnjava, eksplozije i nasilje. Svi strahuju od kurdske lise! Policija nemoćna, Kurir, Amir Rostami

2023-02-01, "Spirála násilí". Ve Švédsku se stupňuje kriminalita gangů, Pravý Prostor (+1), Amir Rostami

2023-02-06, Rannsaka útrýmingu mann-kyns, RUV, Orri Stefánsson

2023-02-07, All who can should pay even for their basic greenhouse gas emissions, PhysOrg.com (+1), Göran Duus-Otterström

2023-02-10, Let's Be Rational: A 'Fair Share' Approach to Carbon Emissions, Qoshe, Göran Duus-Otterström

2023-02-13, How economic reasoning can find solutions for problems, big and

small, PublicNewsTime.com, (+1), Erik Angner

2023-02-14, Beyond Carbon Taxes: Even Better Climate Solutions for Government, TheTyee.ca, Malcolm Fairbrother

2023-03-13, A migráció megváltoztatja a nyugati társadalmakat, Ripost.hu, Amir Rostami

2023-03-16, Skeptical Science New Research for Week #11 2023, Skeptical Science, Joe Roussos

2023-03-21, Borders & Belonging: Are Ukrainian refugees still 'temporary'?, Open Democracy, Olle Hammar

2023-03-22, ¿Com dimonis s'estima en llengua russa?, El Periódico de Catalunya (+2), Staffan Julen

2023-03-31, Giving Altruism a Bad Name, Truthdig, Hilary Greves

Den stora spanska dagstidningen EL Pais besökte institutet under året och gjorde ett reportage om framtidsforskning, särskilt om den forskning om AI och dess samhällspåverkan som pågår på IFFS. El Pais intervjuade bland andra Gustaf Arrhenius, Karim Jebari, Moa Bursell och Pontus Strimling.

2023-04-06, [Behind the joint ban of GPT-4 by <>, <> people, there is a mysterious organization], Huxiu.com (+3), Hilary Greaves

2023-04-11, "A Game-Changing Perspective on Immigration: Bengt Westberg's Novel Approach", Time.News, Carina Mood & Jan O. Jonsson

2023-04-24, Technology researcher: "A myth that AI thinks and feels", Teller Report, Karim Jebari

2023-05-01, Wetenschappers bepleiten meer bevoegdheid voor internationale organisaties, Universiteit Leiden, Karin Bäckstrand

2023-05-05, Fake news spread in the media – probably an AI hoax, Teller Report, Karim Jebari

2023-05-10, How Economics Can Save the World and My Journeys in Economic Theory: Far from dismal, Head Topics Ireland, Erik Angner

2023-05-13, What is longtermism and why do its critics think it is dangerous?, PublicNewsTime.com, Hilary Greaves

2023-05-28, Preguntas muy humanas sobre la inteligencia artificial, El País (+6), Karim Jebari, Moa Bursell, Gustaf Arrhenius & Pontus Strimling

2023-05-28, Very human questions about artificial intelligence (+1), The Limited Times, Karim Jebari, Moa Bursell, Gustaf Arrhenius & Pontus Strimling

2023-06-02, Studimi norvegjez: Njëëzitet po bëhen gjithnjë e më pak inteligjentë, Albeu.com (+4), Karim Jebari

2023-06-04, Millions want to migrate to Sweden, Teller Report, Olle Hammar

2023-06-11, Ola Rosling: We are doing very well, Teller Report, Karim Jebari

2023-06-15, Grundkurs i AI, Internetstiftelsen, Emma Engström

2023-06-16, Nýjar rannsóknir – Fólk verður síffellt heimskara, DV, Karim Jebari

2023-06-28, New study identifies two psychological factors that help explain a puzzling gender equality paradox, PsyPost, Kimmo Eriksson

2023-07-03–2023-07-05, Ist effektiver Altruismus schlecht geworden?, Markt und Mittelstand (+1), Hilary Greaves

2023-07-04, Todos diciéndonos qué sentir, El Colombiano, Julia Mosquera

2023-07-05, Sokół wycofał się z III ligi! Ostródzianie zagrają w... okręgówce, Ostróda.wm.pl, Jerzy Sarnecki

2023-07-06, Neue Allianzen, Stiftung Wissenschaft und Politik (+1), Karin Bäckstrand

2023-07-19, I consigli di lettura per l'estate dei prof della Bocconi: saggi e romanzi, ecco cosa portare sotto l'ombrellone, La Repubblica (+1), Erik Angner

2023-08-20, Pedophile Accusations and the Anti-Drag Queen Movement: Exploring the Controversy, Time.News, Tina Askanius

2023-08-22, Why seek self-realisation?, Aeon Magazine (+1), Hilary Greaves

2023-09-10, A Economia só pensa em dinheiro?, Ardina News, Erik Angner

2023-09-13, On the menu for Swedish police: A smorgasbord of transnational gang-related crime, Police1.com, Amir Rostami

2023-09-18, Rannsaka óvissuþætti við að skjóta brennisteinsögnum í heiðhvolið, Vísir, Orri Stefánsson

2023-09-18, The World's Population May Peak in Your Lifetime, New York Times, Dean Spears

2023-09-21, American right-wing extremists both praise Sweden and use it as a whipping boy, Alpha Galileo, Tina Askanius

2023-09-27, New investment in Gottsunda centre gave Yahya a job: "You don't want to end up on the wrong path", Teller Report, Amir Rostami

2023-09-27, Presentazione "Come l'economia può salvare il mondo", Milano Today, Erik Angner

2023-09-27, Véres bandaháborúk,

agyonlött szülők és gyerekek, Magyar Nemzet (+1), Amir Rostami

2023-09-28, A propósito del largoplacismo radical, Gaceta Mercantil, Hilary Greaves

2023-09-28, Bloody gang wars, parents and children killed, Magyar Nemzet (+1), Amir Rostami

2023-09-30, [Sweden plans to send the military to quell gang violence, and the crime of "Happy Country" shocks the whole of Europe, HK01.com (+1), Amir Rostami

2023-09-30, In Sweden, the army is called in to help against gangs, Globe Echo (+1), Amir Rostami

2023-09-30, En Suède, le gouvernement en appelle à l'armée pour lutter contre les gangs, Haiti24, Amir Rostami

2023-10-01, A propósito del largoplacismo radical, Alponiente, Hilary Greaves

2023-10-03, Health and social care a new risk area for organised crime, Teller Report, Amir Rostami

2023-10-04, Nine out of ten young gang criminals reoffend, Teller Report, Amir Rostami

2023-10-05, Sweden's Gangland Warfare: The Rise of the 'Kurdish Fox' and the Coalition against Him, BNN.network, Amir Rostami

2023-10-07, Retirement boom requires new communities, Tek Deeps, Karim Jebari

2023-10-15, Come l'economia può salvare il mondo, FocusRisparmio, Erik Angner

2023-10-19, Horoscopul lui Dom' Profesor – 20 octombrie 2023. Longtermismul, filosofia miliardarilor, Evenimentul Zilei, Hilary Greaves

2023-10-22, Selected Books on Economics/Choosing Economics The equation of desire and happiness, UDN.com, Erik Angner

2023-10-28, 600,000 yuan has reached the saturation point of happiness, Hket.com, Erik Angner

2023-10-28, Infiltration and Corruption Threatening Public Sweden: Urgent Actions Needed, Time.News, Anna Hedin Ekström

2023-10-29, The Silent Rise of Poverty in Stockholm: A Pensioner's Perspective, BNN.network, Carina Mood

2023-11-20, Political battle and 30th anniversary at the last plenary session of the year, Teller Report, Ulf Mörkenstam

OPINION

The World's Population May Peak in Your Lifetime

How the global population might change in the coming centuries if birth patterns continue at their current trajectory, the world's population decline could be as steep as it has over the past two centuries.

Dean Spears
is an associate of the Population Research Center at the University of Texas, Austin.

THE global human population has been climbing for the past two centuries. But what is expected for all of us alive today — growing up while the world is growing rapidly — just for a flip in human history. Children born today will very likely live to see the end of global population growth.

A half-century from now will be 100 to the century, when demographers at the United Nations expect the rate of human growth to peak. The Migration Center for Demography and Global Human Capital in Vienna places the peak at the 2070s. The Institute for Health Metrics and Evaluation at the University of Washington puts it in the 2050s. All of the models agree on one thing: We peak soon. And then we shrink. Humanity will not reach a plateau and then stabilize. It will begin an unprecedented decline.

Humanity's most demographers look ahead only to 2100, down to one century. But exactly how quickly population will fall after that, over the past 100 years, the global population quadrupled, from two billion to eight billion. As long as life expectancy is as high as it is today, the number of people alive in the world is not constant. In fact, the world — down to the 21st or 22nd century — will decline as fast as it ever grew.

Most people now live in countries where there are fewer children are born for every two adults. If all people in the United States today lived through their reproductive years and had babies at an average rate, there would add up to about 1.60 babies per woman, on average. That number is 2.1 in East Asia, 2.2 in Latin America, 2.0 here in the United States. In Latin America, the world-wide average of fewer than two children per woman means our population will decline as the baby boomers reach retirement age.

What would happen as a consequence? Over the past 100 years, humanity's population growth has gone hand in hand with profound advances in living standards and health: longer lives, healthier children, better education, shorter workweeks and many more improvements. Our period of progress began recently, starting the discovery of antibiotics, the invention of electric light bulbs, television and computers and the

What does that mean for future generations?

There are many ways to live a life as a family, but having that freedom and diversity is a good. If an individual, compassionate response in population decline is not expected. It could mean less conflict with those that are. It is to have four years of American adults would choose to have one more child, that would be enough to stabilize the U.S. population. In that future, there would be many more to live a life as a family; you have an average doesn't mean two kids for everyone.

Society, too, knows what to do about global depopulation. But to expect little that society know what to do about climate change. These global challenges have more in common, which give humanity more time of experience to build on.

At work, humans change, our individual decisions on family size add up to an outcome that we all share. So people are making decisions when they choose not to have children or to have small families. (Although, we might all be making a mistake, together, when instead of making use of our assets, we make it hard for people to choose larger families.) It is to the world's benefit to change global population trajectories. And not just that, whatever you choose for your life, it is your family's responsibility to make all the choices you can to make your own decisions. And yet our personal choices add up to big implications for humanity as a whole.

If you're ready to take population decisions, The New York Times reported on the threat of climate change in 2019. As scientists predicted about a century ago, in 1911, the 1911 the White House released a report calling for a warming world, warning of a warming world with melting ice caps and rising sea levels. That was nearly six decades ago.

So, besides from now is when the United Nations predicts the size of the world population will peak. There's a lot to be done. Even if it's too early today to have really been to build an abundant future that offers good lives to a stable, large and flourishing future population, we should already be preparing for the future. We should already be preparing for the future. We should already be preparing for the future. We should already be preparing for the future.

Most people now live in countries with below-replacement fertility

The total fertility rate is the number of live births a woman would have if she followed the average pattern of births in her country during her lifetime.

Over the past two centuries, fertility rates have fallen everywhere, but in only a few higher fertility regions remaining.

A rate of about 2.1 is needed to maintain an unchanging world population. Countries with rates below 2.1 are projected to decline in population over the next 50 years. Countries with rates above 2.1 are projected to grow.

As living standards increase, birthrates tend to fall

The main reason that birthrates are low in wealthy countries is that people have more resources and better living standards. This means that people can afford to have fewer children and still have a good quality of life. As living standards increase, birthrates tend to fall.

Dean Spears, forskare vid University of Austin, Texas och en av projektmedlemmarna i Hållbar folk-mängd – möjlig levnadsstandard, ett projekt på IFFS som undersöker hur många människor vi kan vara på jorden, skrev i september en artikel i New York Times om vad som händer när den globala befolkningen börjar minska. Ett scenario som de flesta bedömare tror kommer att bli verklighet under de kommande 100 åren.

2023-11-23, Atar a Goliat, FUHEM, Tina Askanius

2023-11-27, Researcher: Why the birth rate in Sweden is at its lowest level in 20 years, Teller Report, Martin Kolk

2023-12-01, New report: How to prevent gang crime, Teller Report, Amir Rostami

2023-12-03, How other countries view Swedish climate policy, Teller Report, Karin Bäckstrand

2023-12-20, Hamas, Israel și profesorii de la Oxford, Hot News (+1), Hilary Greaves

sti. Jylhä, forskare i psykologi, och Julia Mosquera, forskare i filosofi, kommer att fortsätta sitt tvärvetenskapliga arbete. Foto: Henrik Carlsson

NYHET

20 MARS 2023

Deras fikaprat ledde till prisad tvärvetenskap

Kirsti Jylhä, forskare i psykologi, och Julia Mosquera, forskare i filosofi, upptäckte att de hade gemensamma intressen och ägnade många timmar åt att försöka förstå varandras discipliner och begreppsvärldar. Resultatet blev en prisbelönad artikel och ett nytt forskningsprojekt.

2023-12-23, Kindness. A person underestimates the impact of their acts of kindness and imagines that others find benevolent gestures strange, Pledge Times, Kimmo Eriksson

2023-12-29, Por que todo mundo é tão egoísta? A ciência explica, Gov-Civ-Guarda.pt, Kimmo Eriksson

IFFS i media

Artiklar i tryckt press och online, podcasts samt tv-inslag där Institutet för framtidsstudier nämns utan någon namngiven forskare.

Tryckt media

2023-01-12, Nyanländas sociala värderingar har kartlagts av forskare, Upsala Nya Tidning

2023-02-16, När krisen kommer smygande, Forskning & Framsteg

2023-03-04, "Skolan blev min fristad", SvD Perfect Guide

2023-03-21, Från studentkår till toppjobb – här är listan över profilerna, Västerbottens-Kuriren

2023-03-30, Timbro i topp bland tycker-tankar även i år, nu

2023-04-04, Risken är att AI förintar oss, Aftonbladet

2023-04-20, "AI lär sig social manipulation", Forskning & Framsteg

2023-04-26, Befängt att påstå att ett "folkutbyte" pågår, Vestmanlands Läns Tidning

2023-04-29, Befängt att inte inse att ett "folkutbyte" pågår, Vestmanlands Läns Tidning

2023-05-10, Förstå religion – en framtidsnyckel, Dagen

2023-05-11, Vilken roll spelar vår känsla av äckel egentligen?, nu

2023-06-14, "Radikalhögerns framgångar", Aftonbladet

2023-06-22, FBI varnar för AI-porr, Aftonbladet

2023-07-17, Detta krävs för att bryta en kriminell livsstil, Upsala Nya Tidning

2023-08-12, "Vill inte bli inblandade", DagensETC

2023-09-15, Helena Malmkvist, Bergsmannen JKA

2023-10-11, Tidölagets migrationspolitik spelar gången rakt i händerna, DagensETC

2023-11-13, Högt pris för unga med utländsk bakgrund att bli högpresterande, Helsingborgs Dagblad

2023-11-16, Hur kommer människan utvecklas?, Forskning & Framsteg

2023-12-03, MP vill utreda basinkomst – AI kan ta bort jobben, Svenska Dagbladet

2023-12-08, "Vi behöver bli bättre på att vara människor", Akavia Aspekt

2023-12-09, Kan man inte skilja på vetenskap och tro ska man inte vara politiker, Hallandsposten

Media online

2023-01-10, Henrik Jönsson svarar på Strandhälls lögnanklagelse: "S är väldigt trängda och besvärade", Nyheter Idag

2023-01-11, Hur kan kvalitativ forskning nå målet om öppen vetenskap?, Curie

2023-01-19, Majoriteten mordmisstänkta har klarat grundskolan, Dagens Nyheter

2023-01-29 & 2023-20-21, "Historien ger hopp om positiv utveckling", Sveriges Radio P1, Vetenskapsradion På djupet

2023-02-16, Seminarium idag Ett år av krig i Ukraina: Så når Röda Korset fram, Röda Korset

2023-02-27, Gör samhällsorientering till ett ska-krav, Dagens Samhälle

2023-03-01, Skolan blev min fristad, Svenska Dagbladet

2023-03-08, Ny biografi över mannen som skapade det moderna Sverige, Historiska media

2023-03-17, Idealen bortom marknaden, Socialpolitik

2023-03-19, När krisen kommer smygande, Forskning & Framsteg

2023-03-24, Vi kan inte ta för givet att vi överlever en otillräckligt säkrad GPT-5, Ny teknik

2023-03-27, Timbros mediedominans ökar – tankesmedjorna som syns mest, Arbetsvärlden

2023-03-27, Nu kan Chat GPT surfa på nätet – men hänger vi med i utvecklingen?, Tidningen Syre

2023-03-30, Det som skrämmer mest är att AI lär sig social manipulation, Forskning & Framsteg

2023-03-30, Framtidsexpert: "Risken är att AI förintar oss", Aftonbladet

2023-04-02, Lista: Från studentkår till toppjobb – här är listan över profilerna, Västerbottens-Kuriren

2023-04-04, Funktionsrättsperspektivet måste med i förhandlingarna om EU:s AI-förordning, Via TT

2023-04-25, Max Hjelm Nej, det pågår inte ett folkutbyte, Vestmanlands Läns Tidning

2023-04-29, Debatt. Befängt att inte inse att ett folkutbyte pågår, Vestmanlands Läns Tidning

2023-05-03, Helena Malmqvist in i IFFS styrelse, Bergsmannen

2023-05-10, Att förstå religion är nyckeln för Sveriges framtid, Dagen

2023-06-01, Experterna vill ge AI en träningspaus, Tidningen Syre

2023-06-08, Artificiell Intelligens – hot eller möjlighet?, Internationalen

2023-06-12, Annika Winsth, chefs-ekonom på Nordea gästar Stockholm Corporate Finance 9:e kapitalmarknadsdag

2023-06-14, Sossarna har tänkt helt fel om arbetarväljarna, Aftonbladet

2023-06-16, FBI varnar för nya porrbedrägeriet, Aftonbladet

2023-06-16, FBI varnar – porrbedrägeri med hjälp av AI, Nyheter24

2023-06-29, Bi Puranen: Jag var fast i bilen under vattnet, ICA kuriren

2023-07-16, Det här krävs för att bryta en kriminell livsstil, Upsala Nya Tidning

2023-08-08, SAKLI(G)T på Rikstolvan – Avklädd verklighet på ny sakprosa-festival, Rikstolvan

2023-08-12, Mc-gängen backar från lokala konflikter: Vill inte bli inblandade, ETC

2023-08-24, Larver läker sår bättre än antibiotika – om vi låter dem, Forskning.se

2023-09-08, Fest och jubileumsprogram när Nordiska museet firar 150 år, Nordiska museet

2023-09-11, Så formar vi den framtid vi vill ha, Curie

2023-09-29, Krim-labbet ska granska politiska insatser mot kriminalitet, SVT Nyheter Småland

2023-10-11, Debatt: Tidölagets migrationspolitik spelar gången rakt i händerna, ETC

2023-11-06, 28 miljoner till forskning inom utbildningsvetenskap från VR, Linköpings universitet

2023-11-16, Speciella arter i det demokratiska ekosystemet, Dagens Arena

2023-11-16, Hans forskning har påverkat synen på läromedel i Sverige, Mälardalens högskola

2023-11-17, Inte oväntat att det forskas på beställning, Svenska Dagbladet

2023-11-17, Nationalismen är för viktig för att lämnas åt populister, Forskning & Framsteg

2023-11-24, Svensk integration bra på pappret – men varför fungerar det inte i praktiken?

2023-12-01, Hur kommer människan att utvecklas?, Forskning & Framsteg

2023-12-02, MP: AI kan göra att vi behöver basinkomst, Svenska Dagbladet

2023-12-11, Kan man inte skilja på tro och vetenskap ska man inte ägna sig åt politik, Hallandsposten

2023-12-20, Replik: Öppen källkod för ai-modeller är en samhällsrisk, Ny teknik

Radio

2023-02-21, "Historien ger hopp om positiv utveckling", SR Vetenskapsradion På djupet

Internationella medier

2023-11-08, Profesores de UCLM se reúnen con investigadores suecos para colaborar en el cambio de paradigma en asistencia sanitaria, La Cerca (+7)

2023-12-12, Justicia intergeneracional y su aplicabilidad en el Río Atoyac, Síntesis Nacional

”Vår etiska kompass hjälper oss att göra rätt saker”

Är du en ledare med stark etisk kompass? Det kan hjälpa dig att fatta rätt beslut i svåra situationer.

AV HELENE CLAESSON JENNISCHE

PUBLICERAD 2023-09-11

TIPSA

Erica Falkenström, etikforskare vid IFFS, intervjuades om etik och ledarskap i Chefstidningen. "Etisk kompetens handlar inte om att känna på sig vad som är rätt eller fel, utan om att ha goda kunskaper om sitt verksamhetsområde, liksom om det etablerade etiska värdesystem som finns i såväl FN:s deklARATION om mänskliga rättigheter som i svensk lagstiftning."

**Institutet för
framtidssudier**

Box 591

101 31 Stockholm

Besöksadress: Holländargatan 13

Telefon: 08-402 12 00

A photograph of Carina Mood, a woman with short, wavy blonde hair and glasses, wearing a black patterned blouse and a light-colored skirt. She is seated and speaking into a microphone, with her right hand raised in a gesture. The background is a dark blue wall.

Carina Mood, professor i sociologi, var en av huvudtalarna på konferensen *Integration through education and engagement of local actors*, som arrangerades i Tallinn i oktober 2023. Carina Moods forskningsområden är integration och fattigdom och hon medverkar ofta i media. Under 2023 röntes hennes och kollegan Jan O. Jonssons rapport *Karriärer och barriärer* stor uppmärksamhet. Den berättar bland annat om utbildningsresultaten för unga med utländsk bakgrund, och forskarnas slutsats är att det på många sätt går bra för den här gruppen i stort. De som har störst svårigheter är de som kom till Sverige relativt sent, i 9–15 årsåldern.

FOTO: KERTU KÄRK

